

V troje bi šlo mnogo laže

Za breziško občino pomeni kmetijstvo eno temeljnih gospodarskih dejavnosti, saj daje kruh 40 odst. prebivalstva. Mnenja o nadaljnjem razvoju se v razpravah razhajajo. Veliko je očitkov glede pomanjkljivosti srednjeročnega plana, kor ta ne usmerja zasebnega kmetijstva.

Zasebna proizvodnja zlasti v lakovosti. Zanje imajo kmetje največ možnosti v kooperaciji in specializaciji. Toda z sedanjim obsegom kooperacije niso zadovoljni. Kmetijske organizacije jo širijo samo toliko, kolikor imajo tržišča. Trgovina pa se še ni načrtno navezala na kmetijsko gospodarstvo.

V Brežicah, v Krškem in Sevnici so se v razpravah o kmetijstvu do sedaj v glavnem omejevali na posamezna občinska območja. Zvezni poslance

inženir Bučar je opozoril na to izolacijo člane konference SZDL v Brežicah. Dejal je, da bi kazalo napraviti študije o kmetijstvu v Spodnjem Posavju, ki bi vključila ta gospodarsko zaokroženi predel v okviru republiškega plana.

Največ možnosti za razvoj imata na tem območju sadjarstvo in vinogradništvo. V Krškem išče skupščina pomoč za kreditiranje zasebnih vinogradov pri gospodarskih organizacijah. V Brežicah je predstavnik KZ Bezeljsko predlagal naj skupščina sprejme predpis o načrtni obnovi vinogradov in sadovnjakov, ker ozke parcelice, ki jih kmetje prilagajajo strojni obdelavi, niso ekonomične.

Morda pa bi več občin skupaj laže našlo izhod kot vsaka zase?

J. TEPPEY

Nadarjeni smučar mladinec Janez Novinec (SK Rog, Novo mesto), je s svojo odlično vožnjo presenetil na nedeljskem smučarskem tekmovanju v Crmošnjicah. Z doseženim časom bi se zelo visoko uvrstil tudi pri članih. — (Foto: S. Dokl)

Klubi OZN - opora za mir

V dvorani dijaškega doma »Majda Silca« v Šmihelu pri Novem mestu se je v soboto, 27. januarja, končal štiridnevni seminar za vodstveni kader organizacije klubov OZN. Udeležilo se ga je okoli 60 mladincev in mladink iz vse Slovenije, kjer je že 230 klubov OZN z več kot 7000 člani.

Seminar je pričel predsednik republiškega centra organizacije klubov OZN Ignac Črnič, takoj zatem pa so udeleženci poslušali predavanje o Srednjem vzhodu. S predavanjem se je pričel tudi drugi seminarski dan, in sicer so predstavniki klubov OZN prisluhnili obrazložitvi stališč SFRJ do neuvrčenosti in aktivnega sožitja. Popoldne je sledilo zanimivo predavanje o socialistični družbi in religiji.

V petek dopoldne so seminaristi delali po skupinah in obravnavali delo klubov OZN v osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah in posebej delo občinskih in medobčinskih centrov. Pomembnejše sklepe so obravnavali in potrdili tudi zadnji dan na razširjeni plenarni seji republiškega centra, s katero se je seminar končal.

Na seminarju so ugotovili med drugim, da so klubi OZN privlačna oblika dela za mladino. To potrjujejo tudi (prej omenjeni) podatki o razširjenosti te organizacije. Zaskrbljivo je le to, da se organizaciji še ni posrečilo pritegniti v klube delavske in kmečke mladine, skleniti pa so, da bodo zamujeno nadoknadili.

Vse štiri dni je bil govor tudi o obogatitvi oziroma izpopolnitvi dela klubov OZN. Razpravljali so o novih in primernejših oblikah in ustrežnejših delovnih metodah. Ni treba pozabljati, je bilo rečeno, da sta volja in celotna dejavnost v teh klubih najboljša opora tistim silam na svetu, ki se borijo za

mir, humanost in enakopravnost med ljudmi.

Tovariš Viktor Avbelj v Krškem

Jutri, v petek dopoldne, bo na sestanku vodilnih političnih in gospodarskih delavcev občine govoril v Krškem član sveta federacije »tovariš Viktor Avbelj. Razprava bo tekla o glavnih gospodarskih vprašanjih, ki ta čas najbolj zanimajo vso javnost.

Nesoglasja in obdavčevanje

Člani kluba republiških in zveznih poslancev na Dolenjskem so imeli 26. januarja v Crnomlju posvet, na katerem so menili, da bi bilo potrebno v občinah uskladiti politiko obdavčevanja gospodarstva in kmetov. Poslanei so se seznanili tudi s problemi, ki jih imajo v občinah pri sestavljanju proračunov. Navzoči predsednik občinskih skupščin so poslancev našli pripombe na osnutke republiških in zveznih predpisov, ki so jih slišali v svojih občinah.

Vlomilec odšel praznih rok

V noči od ponedelja na torek, 30. januarja, je nekdo vlomil v prodajalno kruha v Trebnjem. Vlomljeno je bilo skoz okno, vendar storilec ni mogel odpreti blagajne in je moral oditi praznih rok.

Razgibana dolenjska smučarska nedelja

Polna smučišča na Dolenjskem — Mladi so tekmovali v Crmošnjicah, na Mirni, v Javorovici, Obrhu, Vavti vasi itd. — Lepa smučarska nedelja je spravila na sneg mlado in staro

Nedeljski vrvež na zimskih poljanah na Dolenjskem je bil takšen, kot si ga želimo. Številni domači obiskovalci, ki so stalni gostje na smučiščih, so imeli to nedeljo možnost, da so primerjali svoje znanje s številnimi gosti iz vse Slovenije. Najbolj živahno je bilo v dolenjskem zimskošportnem središču Crmošnjicah kjer so se smučarji potegovali za pokal Vinca Pačersica. Mladi smučarji iz Ljubljane, ki so se prvič podali v turistično neraziskano Dolenjsko, so bili presenečeni nad lepimi smučarski-

mi tereni. Zal so to njihovo prvo veselje nekoliko pokvarili južni sneg in okvare na obeh vlečnicah.

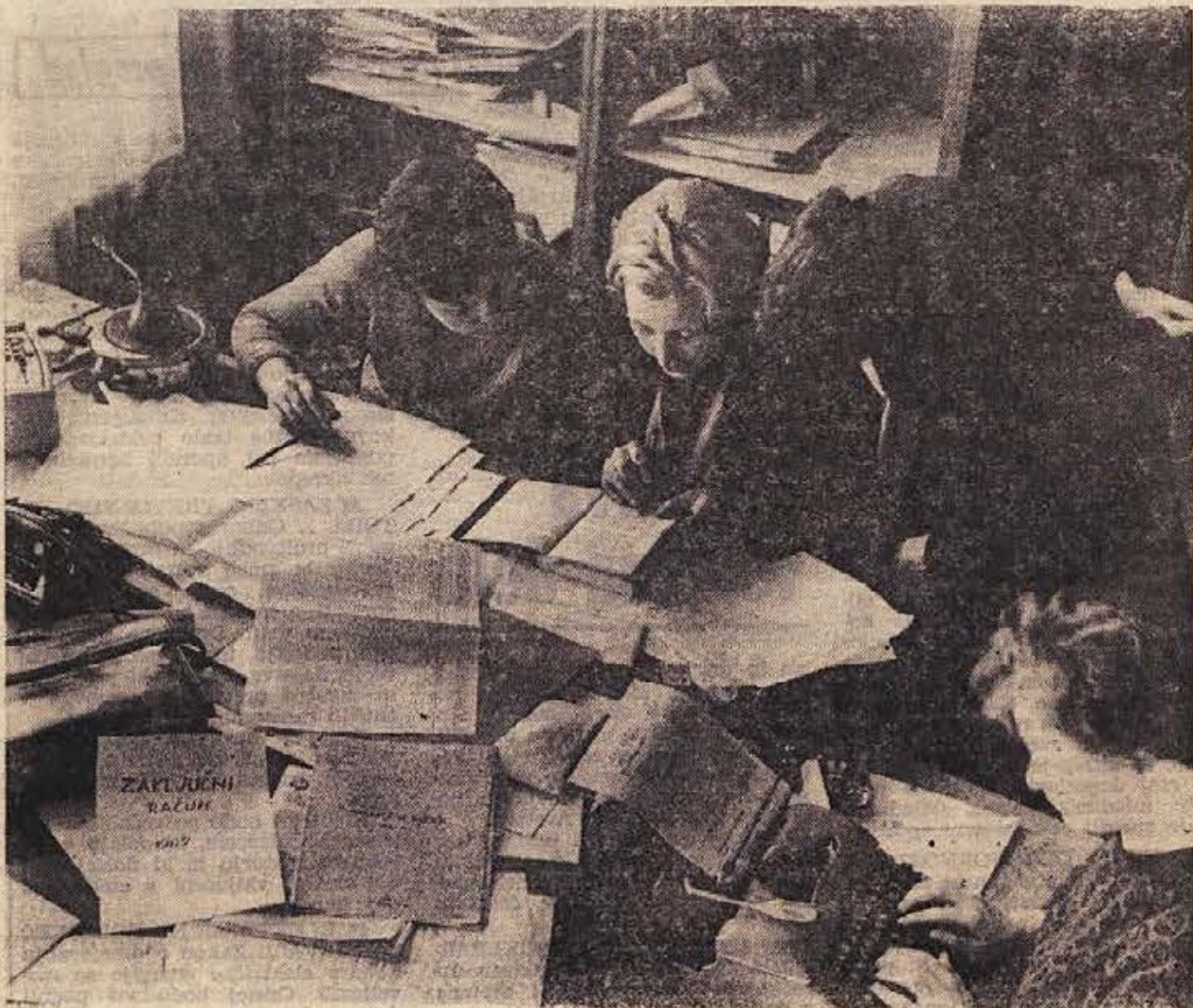
Tekmovalcem v Crmošnjicah so se pridružili tudi smučarji skakalci, ki so na Mirni, v metropoli skakalnega sporta na Dolenjskem, tekmovali na 40-metrski skakalnici. Tu di domačini, ki se zelo navdušujejo za ta sport, niso ostali brez zmage. V glavnem pa so prednjačili smučarji s severa, ki so pobrali najboljše mesta.

Številni smučarski tečaji, ki so jih pripravili telesnovogoj-

ni delavci (Novo mesto, Kočevje), so pokazali veliko zanimanje med mladimi za ta lep zimski sport. Obujanje zimske športne dejavnosti čutimo tudi v Sentjerneju, Vavti vasi itd. Takšen razmah na osnovnih šolah nas veseli in ga morajo odgovorni činitelji podpreti.

Upamo, da pretekla razgibana smučarska nedelja ni bila vrhunec športne razgibanosti v tej zimski sezoni. Nova pošiljka snega, ki jo smučarji pričakujejo, bo pripravila in omogočila še kakšno tako razgibano nedeljo. Smučarski tekmovalni koledar nam obeta številne zanimive smučarske tekme v Crmošnjicah. Podrobne rezultate z nedeljskih smučarskih srečanj berite na športni strani naše ga tednika.

SLAVKO DOKL

ZAKLJUČNI RACUN ZA LETO 1967 dela preglavice mnogim računovodjem. Predpisi se namreč vsako leto toliko spremenijo, da je vse spremembe do 5. februarja, ko mora biti račun oddan, težko preštudirati. Zato je pomoč tistih, ki se hitro prebijajo skoz administrativno goščavo predpisov zelo zaželena in takih krožkov, kot je naš na sliki, je te dni dovolj po vsej Dolenjski ... (Foto: Darko Pavlin, Novo mesto, prva nagrada za »Fotografijo tedna«)

POSEBNO OBVESTILO

Na željo mnogih sodelavcev, ki zbirajo nove naročnike za Dolenjski list, kakor tudi glede na dejstvo, da smo pravzaprav sredi najživahnejšega pridobivanja novih prijateljev in bralcev našega domačega pokrajinskega tednika, podaljšujemo letošnjo akcijo

DO KONCA FEBRUARJA 1968

Vsi pogoji in nagrade, ki smo jih razpisali v začetku decembra 1967 za vse, ki bodo pri tem koristnem delu pomagali, veljajo do 29. februarja 1968, ko bomo zbiranje in tekmovanje sodelavcev zaključili.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Jogi
NOVA GORICA

VREME
OD 1. DO 11. FEBR.
Nekako do 8. februarja bo prevladovalo suho jasno vreme z mrazom ponoči, čez dan milo. Okrog 9. februarja ohladitev s snegom do nižin in burjo. Potem razdobje mraza in pogoste snežne padavine.
Dr. V. M.

V mnogih zahodnoevropskih državah imajo oblasti zadnje čase polne roke dela s študentskimi nemiri. V Španiji kar po vrsti zapirajo fakultete na madridski univerzi, ker študentje demonstrirajo proti Francu. Zdaj sta že več kot dve tretjini madridskih študentov »brespoločna«. V Britaniji so neki dan študentje demonstrirali proti premieru Wilsonu in policijo, ki jih je skušala razgnati, napodili s parašutniki in gmilimi jajci. V Belgiji pa so kar sedem dni trajali neredi, ki so izbruhili na skoraj vseh univerzah, ker so hoteli odpraviti flamski jezik in ga povsod zamenjati s francoščino... V Italiji se je začel proces o poskusu državnega udara leta 1964. Glavni krivec je general de Lorenzo, ki ga obtožujejo, da je skušal s svojimi pristavi prevzeti oblast in odpraviti demokratične institucije. Primer kaže, da generalisti apetiti po oblasti niso omejeni samo na nerazvite države v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki... Grški vojaški šefi, ki jim je za ručiko od de Lorenza udar uspel, pripravljajo nov »strip-tease«. Vodila četvorica polkovnikov je že pred časom slegla uniforme in se prelevila v civiliste, zdaj pa napovedujejo, da bo še devet polkovnikov, ki vodijo razna ministrstva odložilo uniforme. Polem pa naj po svetu še govorijo, da v Grčiji vlada vojska... V Pekingu so v nedeljo organizirali javen proces proti enajstim ljudem, ki so jih obtožili kontrarevolucionarne dejavnosti. Dva so obsodili na smrt in takoj usmrtili, dve druga, ki so ju tudi obsodili na smrt pa so kazen odložili za dve leti. Javnemu procesu je prisostvovalo 10 tisoč ljudi, prenašala pa ga je tudi televizija. Tokrat se je v Pekingu prvič zgodilo, da je bil proces javen, medtem ko so v Šanghaju že nekajkrat sodili »kontrarevolucionarjema pred veliko množico in televizijskimi kamerami. Na nekem tepaku v Pekingu je bilo rečeno, da je sam Mao Ce Tung rekel, da so prenosi takih sojenj zelo vzgojni...

Notranji natečaji v delovnih organizacijah

Stvar je že dolgo jasna: na mnogih stolihih v gospodarskih in drugih delovnih organizacijah ne sedijo pravi ljudje. Prišlo je tako daleč, da tega ne moremo več dovoljevati. Zlasti se zato ne, ker imamo »pravilni ljudi čedalje več (če niti ne upoštevamo tistih, ki odhajajo z diplomami v tujino).

Toda pot od spoznanja do rešitve tudi tukaj ni posuta z rožami. Kako je mogoče delovne ljudi brez pretresov in težjih sporov razporediti tako, kot to najbolj ustreza proizvodnji in v skrajni meri tudi njim sami? Vprašanje, ki terja odgovor.

bile še precej nejasne: interni natečaj — kaj to pravzaprav je? Slo je v bistvu za pravcato majhno revolucijo v kadrovski politiki. Nekateri so jo sprejeli z nerazumevanjem, celo z odporom, češ ti interni natečaji so že vnaprej obsojeni na polom. Ali ni to smešno igranje s samoupravljanjem? so tarnali drugi. Mar nimamo operativnih vodstev in strokovnih služb, ki so dolžne ocenjevati kvalifikacije in sposobnost ljudi, ki pridejo na ustrezna mesta?

NOVOST O KADROVSKI PO LITKI

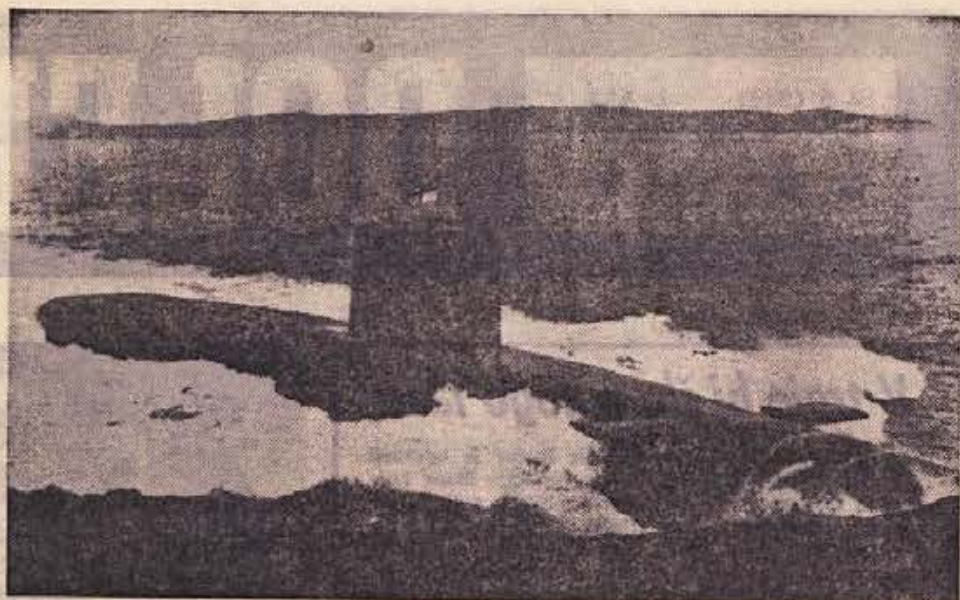
Začelo se je nekako sramežljivo: v nekaterih delovnih organizacijah so bili razpisani interni natečaji za le popolnitev nekaterih delovnih mest. Veste o tem so bile bolj skope. Bralci so imeli vtis, da so prišle v časopise skozi »stranska vrata«. Povrhu so

Vendar interni natečaji niso doživeli poloma, kot so si nekateri obetali. Nasprotno. Nedavno so se v tisku, čeprav spet precej plaho, pojavile novice o razpisu internih natečajev celo za dva tisoč delovnih mest v nekaterih podjetjih (»Pretisa« v Vogošči in »Energoinvest« v Sarajevu). Praksa torej kaže, da so taki razpisi mogoči!

RAZLOGI

Pravico do udeležbe v notranjem natečaju imajo seveda vsi delavci, katerih delovna organizacija je natečaj razpisala. Ta praksa se uvaja predvsem zato, da se primerneje razporedijo moči delovnega kolektiva — da pridejo pravi ljudje na prava mesta! Že to je vsekakor zadosten razlog, jih je pa še več. S temi natečaji je dana priložnost tako rekoč vsem članom delovnega kolektiva, da pridejo tudi na odgovorna delovna mesta v podjetju. Tako priložnost pa seveda spodbuja člane kolektiva k pridobivanju in širjenju strokovne in splošne prakse.

Res pa je v tej stvari neka nevarnost: praksa notranjih natečajev se lahko uporabi tudi za to, da se delovni kolektivi zapro vase, zlasti tam, kjer posamezniki in skupine »držijo vajete« v svojih rokah. Tej nevarnosti se je mogoče izogniti le tako, da notranji natečaj postane samo del enotnega procesa kadrovske politike (drugi je javni natečaj). Kajti ko delovna organizacija na najboljši možni način razporedi lastne kadrovske moči, potem lahko boljše

NAVZLIC SKRIVNOSTNEMU IZGINOTJU ene francoske in ene izraelske podmornice v Sredozemlju ni promet pod morskimi gladinami nič manj živahen in nič manj — nevaren. »RESOLUTION« prva angleška podmornica tipa Polaris nalaga te dni v vojaški bazi v Charlestonu tovor 16 raket Polaris. Podmornica bo jutri izplula proti Cape Kennedyju (ZDA), kjer bo operirala ta mesec. Na sliki: »RESOLUTION« v Charlestonu.

Telefoto: UPI

in stvarneje oceni, katere svoje potrebe bo morala kriti s kadri zunaj kolektiva.

Nevarnost zapiranja kolektivov vase pa nikakor ni zadosten varok, da bi do notranjih natečajev zavzeli odklonilno stališče. Ta metoda namreč najbolj ustreza razvoju samoupravnega socializma. Predvsem zato, ker ljudi, ki na ta način pridejo na delovno mesto, prisili, da imajo odgovornejši odnos do dela. V tem primeru človeku, ki je prevzel delovno mesto, ne izkaže zaupanja posameznik, tudi ne skupina »odgovornih« ljudi, ampak praktično ves kolektiv. Ze samo to dejstvo pa pomeni pot, s katero se samoupravljanje uveljavlja in utrjuje.

Sto let tiskarske organizacije

9. februarja letos bo poteklo 100 let, odkar so slovenski tiskarji ustanovili svojo grafično organizacijo, ki je bila hkrati prva delavska organizacija na naših tleh. Takrat se je zbralo na ustanovni občini zbor 32 tiskarskih delavcev, zdaj pa je v grafični organizaciji okoli 2500 članov. Visoki jubilej bodo proslavili z vrsto prireditvev, avgusta pa bodo letne igre grafičarjev, tokrat v Celju.

tedenski zunanjepolitični pregled

Prejšnji teden so severnokorejski patrolni čolni blizu obal Severne Koreje zajeli ameriško vojaško ladjo »Pueblo«. ZDA trdijo, da je njihova ladja plula v mednarodnih vodah, Korejci pa trdijo, da je kršila njihove ozemeljske vode. Naj bo tako ali tako, nastala je ostra kriza, ki je celotni položaj v vzhodni Aziji še bolj zaostрила. V ZDA ni malo taktih, ki menijo, da bi moral Washington kar najodločnejše reagirati, če ne gre drugače tudi z vojaško silo, kar bi seveda pripeljalo do nove vojne v Koreji. Silšati je tudi bolj razumne glasove, ki se zavzemajo za to, da incidenta ne bi dramatizirali in se igrali z ognjem. Naj omenimo, da je tako stališče zavzela tudi Sovjetska zveza, ki je preko svojega premiera Alekseja Kosigina pozvala ZDA, naj incidentu ne pripisujejo prevelikega pomena.

Zaenkrat še ni jasno, kako se bo zadeva razpletla. Američani pošiljajo okrepitve v Južno Korejo, blizu severnokorejskih obal pa plovejo njihove vojaške ladje. Ozračje je torej močno napeto, čeprav je morda dobro znamenje, da se v prvih dneh po incidentu še ni zgodilo nič usodnega. Vendar je to le delna tolažba, posebno ker je položaj v tem delu sveta tak, da vedno lahko pride do eksplozije že ob najmanjšem povodu. Tudi če se bo primer s »Pueblom« razpletel brez najhujšega, bo še vedno obstajala stalna nevarnost, da se ob kakšni podobni priložnosti stvar konča slabše.

Vprašanje je, komu ozračje stalne napetosti koristi in zakaj so incident s »Pueblom« napihnil do takšne mere. Prvič je res, da ZDA stalno izzivajo s tem, ko pošiljajo svoje vojske in vojske v skoraj vsa svetovna morja in k obalam drugih držav. Po drugi strani pa je res, da tudi korejski akciji ne manjka določene izzivalnosti, posebno če prištejemo sem še naraščanje incidentov v demilitarizirani coni med Severno in Južno Korejo. Večina komentatorjev meni, da incident ni bil slučajen in da so tako ZDA kot Severna Koreja imele pri tem še posebne smotre. ZDA zdaj od korejskih obalah znova demonstrirajo svojo moč in znova dajejo vedeti vsem, posebno pa Kitajski, da ne mislijo odstopiti od svojih interesov in v tem delu sveta za nobeno ceno. Severni Ko-

rejci pa so s tem hote ali nehoti storili močan pritisk na Američane v Vietnamu, saj morajo del svojih vojaških sil zdaj uporabljati za nadzorovanje položaja v Koreji, razen tega pa so povzročili napetost tudi v Južni Koreji in jo prisilili, da ponovno razmisli ali lahko pošlje še več svojih čet v Vietnam. Vsa stvar v zvezi z zaplembo »Puebla« je gotovo več kot le incident — je politična igra (ki se kaj lahko spremeni tudi v voja-

Nevarna igra okrog Koreje

sko) v kateri gre za širše stvari, kot le za vprašanje kršitve ozemeljskih vod.

Te dni se nekoliko nenavadne in nevesele stvari dogajajo tudi pri naših sosedih Bolgarih. Blizu se 90. obletnica osvoboditve Bolgarije iz turškega suženjstva. V pripravah na to proslavo prihajajo pri naših sosedih na dan težnje, ki so vse prej kot koristne za dobre odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo. Znova se namreč zastavlja tako imenovano »makedonsko vprašanje«, katerega smisel je v tem, da Bolgari ne priznajo, da so Makedonci suveren narod z lastnim jezikom, zgodovino in kulturo. Znova se v bolgarskem tisku množijo trditve, da so Makedonci Bolgari, da je makedonski jezik le zahodno bolgarsko narečje itd. Še več: znova govorijo o »veliki Bolgariji« to je o Bolgariji, ki je nastala po sanstefanskem miru leta 1878 in ki je obsegala tudi ozemlje današnje Makedonije in dele Srbije. Ta »velika Bolgarija« je obstajala vsega tri mesece, vendar očitno mnogi v Bolgariji še do danes niso pozabili apetitov, ki so se tedaj zbudili. Priprave na bližnjo obletnico nosijo zaskrbljujoče veliko znakov bolgarskega nacionalizma in šovinizma, velikodrjavne obsedenosti in ozemeljskih zahtev. Tako početje je v hudem nasprotju s politiko dobrega sosedstva in v zgodovinskih dejstvih in nauki. Vsekakor zbujajo v Makedoniji in vsej Jugoslaviji upravičeno zaskrbljenost in ogorčenje. Zbujanje nacionalizma gotovo ne prinaša koristi nikomur, tudi Bolgarom samim.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ PLENUM CK ZMS O PRAVAH NA KONGRES. Udeleženci so ocenili dosedanje priprave in predloge kongresnih dokumentov, ki bodo v oporo slovenskim delegatom na februarjem kongresu Zveze mladine Jugoslavije. Tam se bodo zavzemali za nova programska načela, pa tudi za novo vsebino dela. Zveza mladine naj ne bi bila le nekakšna kopija drugih družbenih in političnih organizacij, temveč organizacija, ki bo odražala politična stremeljenja in interese mlade generacije.

Na plenumu so ovrgli nekatere težnje po zvezi mladine kot nekakšnem sodobnem SKOJ ali, kar je druga skrajnost, kot zvezi mladinskih organizacij. Zavzeli so za to, naj bi se zvezno vodstvo oblikovalo po republiškem načelu.

Plenum CK ZMS je podprl odklonilno stališče mladinskega komiteja mesta Maribor do odloka o javnem redu in miru, ki ga je konec lanskega leta sprejela mariborska skupščina. Kakor je znano, odlok določa, da mladi do 16. leta po devetih urah zvečer ne smejo na ulico. Ta ukrep je izzval pri mladih po vsej Jugoslaviji ogorčene proteste, mladinski časnik »Mladost« pa je sprožil celo ustavni spor.

■ VEČJA ODGOVORNOST NA OBČINAH. Trije zakonski predlogi s področja zdravstvenega zavarovanja, ki jih je te dni sprejel izvršni svet, precej povečujejo vlogo občin na tem področju. Stopnje prispevkov za zdravstveno zavarovanje, dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo

zavarovalci od dopolnilnega dohodka, in dodatni prispevek, ki ga plačujejo zavarovalci — člani gospodinjstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, naj bi po novih predpisih določale skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja s soglasjem občinskih skupščin.

■ AKTIVNOST IZVRŠNEGA KOMITEJA CK ZKS. Izvršni komitej je na svoji ponedeljkovi seji razpravljal o stikih s komunistični-

Nova vsebina dela

mi in drugim strankami v sosednjih deželah. Med drugim je poudaril nujnost, da bi odnose Slovenije z zamejstvom širše preučili, tako tudi vzroke, zakaj niso bolj izrabljene možnosti za gospodarsko sodelovanje z obmejnimi pokrajinami v Italiji in Avstriji.

Na seji so govorili tudi o tem, da bodo v razpravi o aktualnih problemih mednarodnega delavskega gibanja vključili vse članstvo ZKS.

■ USPEH NAŠEGA NUKLEARNEGA INSTITUTA. V nuklearnem reaktorju inštituta »Jožef Štefan« v Podgorici pri Ljubljani so uspešno prikazali delovanje novega re-

gulacijskega sistema za krmiljenje reaktorja. Ta zapletena elektronska naprava je naš domači proizvod, plod sodelovanja z zagrebškimi podjetjem »Rade Končar«.

■ TEKMOVANJE KOOPERANTOV ZA PRIDELKE PŠENICE. V tekmovalju kooperantov za bogate pridelke pšenice bo sodelovalo letos kakih 100.000 gospodarstev iz 200 zadrug in obratov za kooperacijo. Na njihovih posevstvih računajo s pridelki nad 40 metriskih stotov na hektar. Kmetijske strokovne službe bodo pridelovalcem pomagale pri uporabi agrotehničnih ukrepov.

■ ZASEBNI PREVOZNIKI DA, TODA... Odbor republiškega zbora za proizvodnjo in promet meni, da ne bi smeli zatrei zasebnega prevoznništva, samo ga je treba spraviti v sklad z našimi načeli o osebnem delu. Družbena prevozniška podjetja imajo sedaj precej večje dajatve, zato zahtevajo, naj bi zasebni prevozniki poslovali v enakih razmerah z družbenimi.

Svet za obrt pri gospodarski zbornici meni, da sedanji davčni sistem ustreza, le izvajati ga je treba.

Sindikati bodo posvečali več pozornosti delavcem, ki delajo v zasebnem sektorju in ki doslej niso bili dovolj vključeni v sindikalno dejavnost.

■ ELEKTRIKE NE BODO VEČ OMEJEVALI. Zakon o omejevanju dobave električne energije so razveljavili. Odslej bodo vsi pogoji dobave določeni s pogodbami med elektro gospodarstvom in porabniki.

Delovne enote med predpisi in prakso

Delovna enota se je močno uveljavila ponekod bolj na papirju, drugod pa bolj v praksi. Prav gotovo ni delovne skupnosti, ki ne bi v svojem statutu oprade vlogo, mesta in fizionomije delovne enote in točno določila njenih pravic in dolžnosti. O njih se pogosto razpravlja na sestankih delovnih skupnosti, v političnih krogih in na znanstvenih sestankih.

V praksi pa je z vsemi temi stvarmi vendarle precej drugače.

DELOVNE ENOTE NISO »PREHODEN POJAV«

Ko smo pred desetimi leti pričeli uvajati delovne enote, je vse kazalo, da je to prehodni pojav, pa so zato nanje gledali kot na modo. Medtem pa se je kasneje pokazalo, da delovne enote zagotavljajo večjo proizvodnjo in storilnost, pomagajo razvijati samoupravljanje in izpodbijajo delitev po delu.

Delavci so dobili možnost, da več zaslužijo, podjetja pa so znižala proizvodne stroške, hkrati s tem pa so se vključevala v mednarodno

delitev dela. Delavec je bil živo zainteresiran, bolj kot kd... prej, da več in čim boljše in cenejše proizvaja.

IZMISLJENE DELOVNE ENOTE

Delovne enote se navadno oblikujejo kot organizacijske samoupravne deli podjetja, ki predstavljajo zaokroženo celoto, sposobno za oblikovanje in delitev dohodka in za uresničevanje neposrednega samoupravljanja. Vendar pa so v mnogih organizacijah na izumetničen način pristopili k ustanavljanju delovnih enot tako, da so v glavnem sedanje organizacijske oblike enostavno preimenovali v delovne enote. To je bila najlažja pot in zato je večina podjetij ubrala to pot. Ponekod so jih ustanovili zaradi ustanavljanja s mega. Tako so se pojavile prav mašine in nabrekli delovne enote, ki zaposlujejo od treh do več sto delavcev.

SLUŽBE V ZATIŠJU

Ne giede na to, kako so delovne enote ustvarjene, se

v delovnih skupinah že dolgo bje bolj za zaslužek, za trg, za mesto v podjetju in za obstanek celotne delovne organizacije. Vendar pa v tem boju ne sodelujejo vsi enako. V zelo velikem številu delovnih organizacij je najpogostejša praksa v tem, da vse strokovne službe tvorijo eno delovno enoto.

To praktično pomeni, da v teh delih podjetja ni pogojev niti za uporabo sistema delitve dohodka. Tako stanje pa pogosto povzroča razprtje

med delavci v proizvodnji in uslužbenci v skupnih službah.

Do take pisanosti in lahkonnega pristopanja k ustanavljanju delovnih enot pride tudi zato, ker obstaja mnenje, da so delovne enote »politična akcija in stvar sindikatova. Posledica tega pa je, da so ponekod delovne enote še vedno samo na papirju oziroma v normativnih aktih, nikakor pa ne v praktičnem vsakdanjem poslovanju.

B. L.

Najnovejše: deset tisoč ameriških zdravnikov ne kadi več

Danes posebej poročamo na reportažni strani o nevarnih posledicah kajenja. Tik pred zaključkom številke pa smo zvedeli, da je po cenitvah državnih organov za zdravstveno varstvo v ZDA kakih 10.000 zdravnikov prenehalo kaditi cigarete — potem ko so pred meseci objavili poročilo zvezne ameriške agencije za zdravstveno varstvo,

kako nevarno je kajenje cigarete.

Agencija je s pomočjo posebne ankete ugotovila, da približno 35 odst. zdravnikov nikoli ni kadilo, 36 odst. jih je prenehalo kaditi, 29 odst. zdravnikov pa še vedno kadi cigarete. — V Ameriki, tako sodijo tamkajšnji strokovnjaki, kadi 52 odst. odraslih moških in 34 odst. odraslih žensk.

— Bodimo odrasli! Proč z zastarelo dudo — cigareto v usta!

Vendarle: ukinitve omejitev!

Izvršni komite CK ZKJ je podprl težnje po ukinitvi omejitev na zvezni ravni in krepitevi vloge samoupravne baze

Konec lanskega leta je zvezna skupščina sprejela resolucijo o temeljnih ekonomskih politiki v letu 1968. Pred tem in med samim zasedanjem je potekala burna razprava, ko so nekateri trdili, da je resolucija vnovič uzakonila omejitve skupne prispevne stopnje, medtem ko so spet drugi takšne trditve zavračali. V teh razpravah se je zaostrolo vprašanje funkcije in pristojnosti organov federacije in načina, kako sprejemajo za vso jugoslovansko družbo usodne in pomembne odločitve.

Te dni je spregovoril o tem tudi izvršni komite CK Zveze komunistov Jugoslavije. V svojem sporočilu za javnost je jasno in odločno povedal, da je ukinitve omejitev skupne prispevne stopnje na zvezni ravni v duhu sklepov 8. se je CK ZKJ. Takšne omejitve je nujno odpraviti, ker ovirajo nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, integracijo in funkcionalno povezanost gospodarske dejavnosti.

Izvršni komite CK ZKJ podpira tiste težnje v naši družbi, ki terjajo hitrejši napredek v razvoju metod dela or-

ganov federacije, demokratičnejšo postopka pri sprejemanju odločitev na zvezni ravni. Ta proces mora iti hitreje v prid krepitevi vloge samoupravne baze, republik in drugih samoupravnih skupnosti. V uresničevanju funkcije federacije mora priti do izraza skupen interes republik in obeh skupnosti. Pristojnost organov federacije naj bi se omejele le na tisto, kar je neogibno potrebno zato, da zagotovimo enotnost sistema in zadovoljevanja skupnih družbenih potreb. Le tako se bo mogoče izogniti nevarnosti, da bi posegali tudi na tista področja, kjer na zvezni ravni ni mogoče dovolj upoštevati posebnosti razmer in različnosti konkretnih problemov.

Izvršni komite poudarja nujnost adekvatnejših odnosov med federacijo in republikami. V tej zvezi opozarja na potrebo po izpopolnjevanju metod dela zvezne skupščine in njenih organov, zveznega izvršnega sveta in organov zvezne uprave. Precejšen poudarek je tudi na strokovnih službah, njihovih nalogah in odgovornosti v pripravljaju

nju analiz in predlogov za zvezne organe.

Izjava izvršnega komiteja CK ZKJ je dovolj zgovorna, zato ni treba posebej poudarjati njenega pomena za nadaljnji razvoj federacije kot skupnosti enakopravnih narodov. V njej je jasno prisotna težnja po nadaljnjem še hitrejšem razvoju samoupravnih odnosov. Očitno je, da so nasprotni težnje, ki so odkrite ali za kulisami izpričevale centralistične, birokratsko-etatistične težnje, doživle še en hud poraz.

F. ŠETINC

Slovenske kuharice se bodo spet pomerile

Kakor lani, pripravljajo v ljubljanskem hotelu SLON tudi letos tekmovalje gospodinje, ki bodo pripravljale do sledje še neznane slovenske narodne jedi. Kakor lani, bodo tudi letos najboljše jedi nato uvrstili v jedilnik »narodne kuhinje« hotela SLON. Tekmovalja se bodo lahko udeležile gospodinje iz vseh krajev Slovenije.

Pred VIII. kongresom ZMJ

Od 8. do 10. februarja bo osmi kongres Zveze mladine Jugoslavije. Pripravljen je za osnutek novega statuta mladinske organizacije ter drugi organizacijsko politični programi za delo mladih.

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih! Razprodajte jih in pomagajte si z denarjem, ki ga boste dobili na ta način! Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem Vam najbolj učinkovito pomaga oglas v lokalnem tedniku!

Postopno ozdravljenje republiškega proračuna

Predlog izvršnega sveta SRS: prispevna stopnja iz osebnih dohodkov naj bi letos znašala 27,5 odstotka — Glavni del povečanih sredstev bo šel za pokojninsko zavarovanje

Prejšnji teden se je v Ljubljani nadaljevala seja izvršnega sveta, ki jo je vodil predsednik Stane Kavčič. Sprejeli so oceno razvoja SR Slovenije za 1968, ki temelji pred-

V maju: 150-letnica Postojnske jame

Na pomemben in lep jubilej so se začeli pripravljati v Postojni: v maju bodo proslavili 150-letnico Postojnske jame. Pomagale bodo vse naše jamarske organizacije in specialni instituti, v Postojni pa bo takrat tudi razstava »150 let jamarskega raziskovanja na Slovenskem«. Pripravljajo tudi poseben spisek, ki ga bodo tiskali v nakladi četrtilijona izvodov in v 11 jezikih.

vsem na možnostih razvoja, ki je pogojen s predvidenimi gibanji povpraševanja in potrošnje na domačem trgu kot tudi na tujih tržiščih.

Izvršni svet je obravnaval tudi predlog zakona o proračunu SRS za 1968. Na osnovi razgovorov s predsedniki občinskih skupščin in s predstavniki gospodarstva je bila pred kratkim dogovorjena prispevna stopnja iz osebnih dohodkov v višini 27,5 odst. Pretežni del povečanja bo šel za kritje potreb pokojninskega zavarovanja. Predlog proračuna kaže močna prizadevanja, da bi dosegli v Sloveniji ustrezno proračunsko gospodarjenje in da se začne proračun postopoma sanirati. Vsi koristniki proračunov bodo morali v primerih, če ne pride

do uresničenja predvidenih dohodkov, pravočasno uskladiti obseg potrošnje za dejanskimi sredstvi oz. dohodki.

Kaj pričakujejo lahko občani v zvezi s proračuni za 1968? Predvidene so nekatere nove obdavčitve, tako od — povečane stopnje od zaposlenih upokoencev.

— povečanih taks na potne liste, — predlagane pa so tudi posebne nove takse na lastnino osebnih avtomobilov in kamionov.

Delovne organizacije družbenega sektorja bodo razen polodstotnega povečanja prispevne stopnje iz osebnih dohodkov plačevale tudi prispevke od uporabe skladov skupne porabe delovne organizacije z izjemo sredstev, ki bodo

porabljeni za stanovanjsko graditev. To pomeni hkrati za delovne organizacije, ki so lani prispevale za strokovno šolstvo, 1 odst. zmanjšanje skupnih davčev. Ze po zveznem zakonu je predvideno, da lahko znaša obremenitev teh skladov do 8,2 odst., republike pa lahko zdaj po posebnih predpisih uvedejo zvišanje stopnje za tiste delovne organizacije, ki imajo monopolen položaj v družbi.

Ena streha za slovenske elektrarne?

V Dravskih elektrarnah se pogovarjajo o združitvi s termoelektrarnama Soštanj in Brestanico. Po tej združitvi bi morda združili še dravske, savske in soške elektrarne v enotno republiško podjetje. Čas bi bil, da bi zagotovili gospodarnejši razvoj in bolj ekonomično poslovanje naših elektrarn!

NOVOST V ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Kakšno zavarovanje?

Načrt predloga za novi sistem socialnega zavarovanja je te dni v odborih zvezne skupščine sprožil veliko polemik, nič manj kot lani, ko je bil ta sistem predstavljen v obliki tež zveznega izvršnega sveta. Načrt je sedaj rezultat skupne komisije zvezne skupščine. V njem se predlaga jamstvo za osnovno zdravstveno varstvo vsem državljanom, popolno zdravstveno varstvo pa samo za otroke do sedmih ali morda do petnajstih let.

Vsi drugi naj bi se vključili v varstvo po svojih delovnih organizacijah, ki bi se včlanile v skupnosti zavarovanj, za katere bi se izrekla večina kolektiva. Te skupnosti bi se oblikovale na teritorialni ali proizvodni osnovi. Predvideno je posebno zavarovanje za primer poškodbe pri delu in za poklicna obolenja, pa tudi kmečko zavarovanje.

PRIPOMBE

Poslanci socialno-zdravstvenega zbora so imeli v debatah tudi tokrat vrsto pripomb. Predvsem so kot splošno zagovarjali načelo, da se to varstvo osnuje na teritorialni osnovi, proizvodno osnovo pa smatrajo za dopolnilno. Na tej osnovi bi si posamezne delovne organizacije lahko zajamčile višjo raven zdravstvenega zavarovanja. Pudarjali so posledice, ki bi lahko nastale, med njimi tudi politične, saj bi nekatere skupnosti bile »bogate«, druge pa »revne«, odvisno od akumulativnosti posameznih gospodarskih panog in dejavnosti. Teritorialna osnova pa postavlja široke meje delavski solidarnosti.

Druge pripombe, ki jih je bilo slišati v odborih socialno-zdravstvenega zbora, so se nanašale na tako imenovano poklicno zavarovanje, katerega, po njihovi sodbi, ne smemo ločiti od delavskega zavarovanja. Navajali so primere nizko akumulativnih podjetij, rudnike, kakor tudi različna poklicna obolenja, ker bi te delovne organizacije spravilo v še težji položaj.

Odbor za zdravstveno varstvo tega zbora sploh ni sprejel predlaganega načrta, sodeč, da o njem ne more povedati svojega mnenja, ker načrt ni podprt z materialnimi podatki.

KOMISIJA

Debata o predlaganem načrtu se je končala s skupno sejo treh odborov socialno-zdravstvenega zbora, kateri so se kasneje priključili še člani zveznega sveta. Dosegli so sporazum. Nova skupna komisija bo predlagani tekst dopolnila s pripombami in nasveti, ki so bili dani, oziroma bo enakopravno razločila predlagane alternative, da bi oba zbora zvezne skupščine lažje povedala svoje mnenje in bi šel tekst lahko že februarja v javno razpravo.

Naloga skupne komisije vsekakor ne bo lahka. Od njenega uspešnega dela bo odvisna tudi debata na bližnjih sejah zbora. Tedaj bodo besedo dobili državljani.

S. T.

Bo res manj menjalnic?

Narodna banka je pred svoje dosedanje menjalnice tu kratkim znižala provizijo meje denarja. V približno 4000 menjalnicah v državi dela kakih 5000 uslužbencev, meje denarja pa je v državi glede turističnih organizacijah začeli razmišljati, da bi zaprli ko premalo.

VOTEL ZVOK KAŠLJA NA POKOPALIŠČU

Lani septembra smo brali v slovenski številki »PROSVETE«, ki je izšla 28. avgusta v Chicagu, da je »vladni urad za javno zdravstvo v ZDA« malo prej objavil oporočilo o posledicah kajenja, ki povzročata raka in rakasta obolenja. Že 1964 je 10-članska uradna Terryjeva komisija, ki jo je postavila ameriška vlada, ugotovila, da so med kajenjem in pljučnim rakom tesne vzročne zveze. V lanskom avgustu pa so v najdražjem hotelu sveta tri dni kovali načrte za boj proti »najdražji in najbolj škodljivi zabavi na svetu«: 450 zdravnikov, sociologov in psihologov iz 35 dežel se je posvetovalo v hotelu Waldorf-Astoria v newyorški četrti visoke družbe, kako odraščati človeštvo te »ogromne količine cigaretne nesnage«, kakor se je glasilo eno izmed poročil posvetovanja.

Obseg »grmade cigaret« so pokazali nato tudi vsej ameriški javnosti. 22. avgusta je zvezni zdravstveni urad ZDA poučil kadilce cigaret o strahotnih ugotovitvah: objavil je povzetek najnovejših spoznanj o posledicah kajenja, ki ga je zbral gremij strokovnjakov pod vodstvom dr. Alberta C. Kolbyja. Ugotovitev je strahotna:

vsakih 105 sekund umrje en državljan ZDA za posledicami kajenja.

Da ne bo med kadilci prehude zamere, kratko pojasnilo objavljamo prevod razprave o kajenju, ki je izšla tani 11. septembra v nemški reviji DER SPIEGEL. Radi bi verjeli našim najstrastnejšim kadilcem, da »podatki iz drugih držav najbrž ne veljajo za naše razmere« — a jim ne moremo. Raje seznanjamo s posledicami kajenja vse kadilce in nekadilce, zlasti pa mladino, ki ima žal povsod toliko slabih zgledov, kar zadeva kajenje.

Pameten in trezen človek bo znal presoditi, kaj mu koristi in kaj škoduje; če mu s temle prevodom pri tej odločitvi lahko kaj pomagamo, bo naša naloga opravljena.

Strokovnjaki so pregledali več kot 2000 znanstvenih raziskav, ki so izšle od Terryjevega poročila iz začetka 1964

na temo »kajenje in zdravje«. Izid teh ponovnih temeljitih raziskav je, kot je ugotovil »New York Times«, še osupljivejši kot Terryjevo poročilo:

Glavni vzrok pljučnega raka je cigareta — to ugotovitev Terryjevega poročila je Kolbyjeva komisija mogla popolnoma potrditi.

Kajenje cigaret lahko privede do srčnega infarkta; za to v Terryjevem poročilu le kot sumljivo nakazano medsebojno zvezo obstajajo zdaj otipljivi dokazi.

Usodne posledice modrih hlapov cigarete ...

Smrt zaradi srčnega obolenja se je pokazala celo kot glavni riziko za kadilce cigaret. Sicer narašča verjetnost obolenosti za pljučnim rakom pri hudih kadilcih (20 in več cigaret na dan) za več kot desetkrat v primerjavi z nekadilci, medtem ko narašča smrt zaradi srčnih obolenj le za dva-ali trikrat. Ker pa podleže skoraj vsak tretji Američan zaradi okvare srca, je to številčno razmerje v prid srčnih obolenj, in ne v prid pljučnega raka, ki je manj čest.

Pri cigareti je vzrok škode nikotin, ki vstopi v kri pri pljučnih mehurekih. Draži delovanje srca in povzroča dvig krvnega pritiska. Zato potrebuje srce več kisika, vendar je ravno dovajanje kisika med kajenjem zmanjšano: ker se z dimom vdihani strupeni ogljikov monoksid veže na del krvnih teles, ker jih ovira pri donšanju kisika.

Komisija je ugotovila, da kadilec cigar in pipe tak dodaten rizik infarkta skoraj ne grozi, ker dima večinoma ne inhalirajo. Pri potrošnikih cigaret lahko pride do obremenitve srca čez mnoga leta, če je srce kadilca popolnoma zdravo. Toda že pri najmanj

ko pospeši cigaretni dim: rak v ustih, na žrelu, požiralniku, grlu, na mehurju, napenjanje pljuč (emfizem), kronični bronhitis, želodčne in črevesne težave, kap, bolezensko razširjanje glavne odvodne žile, vnetje celnih in čeljustnih votlin.

300.000 vsako leto prezgodaj umrlih Američanov

Ta mozaik rizikov raznih boleznih so strokovnjaki zveznega zdravstvenega urada ZDA na 200 straneh poročila povzeli v strašno bilanco skrivnega množičnega umiranja in množičnega bolehanja:

Trenutno je kronično bolnih enajst milijonov Američanov, ki bi bili brez cigaret zdravi.

Vsako leto umre 300.000 državljanov ZDA, ki bi brez cigaret ostali živi.

Na leto izgubi gospodarstvo ZDA 77 milijonov delovnih dni zaradi bolezni, ki jih povzročata kajenje, ostalih 307 milijonov dni pa delajo cigaretni vdani državljanje le s polovico svoje sile.

Dan po izidu Kolbyjevega poročila je združenje cigaretne industrije ZDA očitalo avtorju snetočno razlaganje znanstvenih dognanj in razlagalo, ki zavaja v zmotno. Tovarnarje skrbi, da ne bodo upoštevali nekaterih študij, ki niso našle nobene zveze med kajenjem cigaret in katerokoli boleznijo; učinka kajenja na nastanek bolezni — tako trdijo oni — ni mogoče dokazati z vsjo gotovostjo.

»New York Times« pa je nasprotno temu pripomnil, da ima standardni komentar cigaretne industrije (»netočen in v zmotno zavajajoč«) — spričo znanstvenih dokazov — le še svotel zvok kašlja na pokopališču.

Nižje premije za nekadilce oz. za kadilce pip in cigar!

Vsaj ona skoraj nič manj računanja zmožna panoga v ZDA pa je drugače kot cigaretna industrija iz odkritij znanstvenikov že izvedla poslovne ukrepe: ameriška življenjska zavarovalnica zahteva zdaj manjše premije od nekadilcev, kadilcev pipe in kadilcev cigar, kot od kadilcev cigaret.

Val poskusi, da bi cigarete napravili nenevarne, dosejle niso bili skoraj nič več kot le glavne napovedi.

Z glasnimi fanfaramami (New York Times) je na primer sredi julija napovedala

ugledna Kolumbijska univerza v New Yorku dozdevno senzacionalni cigaretni filter kemika Roberta L. Strickmana, ki naj bi filtriral 70 odstotkov katranske in nikotinske snovi iz dima.

Vendar so strokovnjaki z dvomi sprejeli optimistične napovedi univerze, ki je pričakovala letni dohodek 100 milijonov dolarjev od pristojbin za licenco. V nekem senatnem zagovoru je predsednik Kolumbijske univerze Grayson Kirk končno priznal, da je bila razglasitev filtra »prenagla in obžalovanja vredna«. Lalko bi minili še meseci ali leta, dokler ne bi iznajdba vzdržala vseh potrebnih testov.

Ugotovitve drugih raziskovalcev pa nam vzbujajo dvom, če je sploh možna nenevarna cigareta s filtrom.

Primeren filter in izboljšane vrste tobaka bi sicer lahko omilili nevarnost inhaliranja. Kot je nevarnost vodja ameriške zdravstvene službe William H. Stewart, pa bi tudi taki filteri v cigaretnem dimu vsebovane pline neovirano prepuščali, med njimi tudi strupeni ogljikov dioksid, ki je velikega pomena pri nastanku pljučnega raka in pljučnega emfizema.

DIM, MODRIKASTI DIM

Sredi 15. stoletja so v Evropi samo odličniki uporabljali žilce pri mizah. Evropa je umeta kultura, bila pa je brez tobaka. Tobaka dotle tu še niso odkrili. V Nemčiji je takrat želelo 12 milijonov ljudi, med njimi pa ni bilo niti enega kadilca!

Vendar: skar ni, se še lahko zgodilo. In zgodilo se je. Kolumb se je pred malo manj kot 500 leti podal na pot, da bi odkril zapadno pot v Indijo. Trgovina je nikala, daljše dežele so vabile s svojimi zakladi in dišavami. 2. novembra 1492 sta Rodrigo de Xerxes in Lojzek de Torres, oba Kolumbova služabnika in vojščaka, na otoku Guanahani namesto na slato našli tobak. »...množice moke in črne, ki so nosili s seboj ogenjček, skrit v listju nekega zelišča, katerega dim so vdihovali«.

Bahamsko otočje je spreminilo podoba sveta: Kolumb je po sedmih mesecih prinesel v Španijo slat, srebrn, sifila in tobak. Sto let kasneje je bilo v Evropi tudi tobakovo seme. Najprej so proti kajenju grmeli duhovni, nato kralji in cesarji. A nič ni pomagalo — tobak je bil najprej zdravilo! Z njim so zdravili kar vse od kraja.

Od zdravila do užitka pa je bilo le nekaj korakov: prišla je pipa, cigara, njunaneec in mnogo kasneje tobakove klobase za žikanje. Njuhali so cesarji in papeži, emancipacija je prinesla pipe in cigarete tudi da mam. Kaditi so začele vojaške kantinerke, končale gospe na dvorih in v palačah. Dandanes kadijo povsod in premnogi. Cigareta je zdravilo in užitek, beg iz nervozne vsakdanjosti v »pomiritev« in »rešitev«. Cigaretni dim morajo vdihavati dojenčki in otroci, s njim nas posiljujejo v avtobusih in vlakih, na cestah in v (skoraj že vseh) javnih prostorih.

Živimo v stoletju dima, modrikastega tobaknega dima ...

Kaj vse škodljivega se vrtinči v cigaretnem dimu?

Ustvariti učinkovite filtre je toliko težje, ker doslej še niti niso dognali, katere so vse škodljive sestavine dima. Samo v zadnjih treh letih so na ta seznam na novo prišle naslednje sestavine:

— nikelj, ki dozdevno preprečuje človeškemu organizmu »vtraliziranje benzapirena«, tj. sestavnega dela cigaretnega dima, ki povzročata raka;

— svinec, strupena kovina, ki se počasi nabira v telesu;

— radioaktivni polonij, za katerega še ni jasno, kakšne so posledice njegovega vpliva na organizem;

— miristicin, ki je strup za živali;

— selendioksid, ena najstrupenejših snovi na svetu — njegove sledove dobimo pri upepeltvi cigaretnega papirja.

Iskanje činitelev v cigaretnem dimu, ki pospešujejo boleznijo, je šele pričelo. Dve najbolj presenetljivi odkritji izvirata iz najnovejšega časa: cigarete so najbrž tem nevarnejše, čim milejše in čim daljše so. Mile cigarete sestojijo skoraj popolnoma iz tobaka, ki se ne suši počasi na odprtem zraku, ampak hitro, pri umetni vročini. Tobačni listi, ki so jih obdelali na tak način, vsebujejo posebno mnogo sladkorja.

Londonski zdravnik profesor Richard Passy je ugotovil, da je v deželah, kjer dajejo prednost milim vrstam cigaret, več obolenj za pljučnim rakom kot v drugih predelih, kjer kadijo počasi sušen tobak.

Katrana z žlico nemo, s cigareto pa ...

Podobno kot s sidkorpjem prebogatih mile vrste cigaret so nedavno prišli pri zdravnikih na slab glas tudi predolge cigarete. Tako je najvišji ameriški zdravstveni vodja Stewart svaril zlasti pred 10 centimetrom dolgimi cigaretami (»Super-Size«), ki so pred kratkim v Ameriki in tudi v Zahodni Nemčiji prišle na trg z veliko reklamo. Kdor jih kadil, inhalira pri istem številu pokajenih cigaret znatno več katrana, če pusti enako dolg ogorek, kot pri krajših vrstah: čim daljša je cigareta, toliko bolj koncentriran je koncentrat dima, ki se zbere na koncu ustnika in ki ga kadilec vsrka z zadnjimi potegi.

In vendar vsa strašna poročila o posledicah kajenja cigaret očitno ne morejo privedi strastnih kadilcev do abstinence. Američani in evropski kadilci prepuščajo ta čas skozi svoje bronhije še vedno dima, kot pred Terryjevim poročilom. Skrivni motiv te vztrajnosti — prepričanje, da pekel obstaja le za druge — drži ujele celo najboljše poznavalce medicinskega dejanskega stanja.

Od treh kadilcev v desetčlanski Terryjevi komisiji, ki je zasedala 1964, sta dva člana cigarete tako opustila. Eden, profesor kemije Louis F. Fieser, je kadil dalje še poldrugo leto.

V septembru 1965 so ugotovili pri njem začetnega pljučnega raka. Fieser pravi: »Statistika me je pustila hladnega. Ko pa nekoga zadene osebnost — potem te drugače.«

M. V.

»V začetku je Bog ustvaril Adama. Potlej se mu je Adam zasmilil in ustvaril je Evo. Zdaj šele se je Adam Gospodu smilil in za tolažbo mu je ustvaril tobak ...«

(Iz nekega ameriškega Svetega pisma za črnce)

ših, često nezaznavnih okvarah imajo lahko modri hlapci usodne posledice.

Razen infarkta in pljučnega raka je Kolbyjeva komisija predstavila še obsežen katalog drugih bolezni, ki jih lah-

Si utrujen, živčen, te tarejo skrbi?

Kvalitetna cigareta ...

... te pomiri!

Prava zgodba o deželi čokolade

Kdo ve, morda so bajke nastale prav tako. Pomorščaki so jadrili že od nekdaj po svetu in pripovedovali, kaj so videli in doživeli na različnih celinah. Morda je tako nastala zgodba o deželi, kjer so hiše iz slaščic in strehe iz čokolade. Dežela, ki bi to res lahko bila, je Gana, zlato obrežje zahodne Afrike, kot so jo imenovali Ves svet uživa čokolado, ki raste v tej prelepi zeleni deželi afriškega ekvatorja.

Čokolada ne raste, boste rekli. Seveda ne raste: kuhajo jo v tovarnah, mešajo, polnijo z mandlji, lešniki, z raz-

ličnimi sladkimi dodatki. V velikih tovarniških kotlih vre rjava, dišča gmota, ki človek, ki ga pridobivajo iz kakovca, najfinejši prah lepe barve, ki ga pridobivajo iz kakovca, ta pa raste po vsej Gani, nad samim afriškim ekvatorjem, ob Atlantiku.

Ganski otroci pomagajo svojim materam in očetom pri nabiranju kakovca. To je težko delo, pod zmeraj vročim afriškim nebom. Sonce neusmiljeno pripeka. Zorijo sadeži kakovca, podobni podolgovatim orehom. Ko je sadež suh, je pravača ro-potulja, polna zrnja.

Poslovni ljudje kupčujejo s to dragoceno surovino, kate-re največji izvoznik na svetu je prav Gana. Kadar cena kakava raste, si proizvajalci na daljnih afriških plantažah veselo manejo roke — delo se je izplačalo. Kadar pa cena kakava na svetovni borzi pade, nastanejo za državo, ki ga izvaja, velike skrbi. Plače delavcev se znižajo, cene drugemu blagu naraščajo. Toda na poljih pod vročim afriškim soncem raste kakavovec, brezbrizen za borzna poročila, mirnodušen za veselje in žalost svojih pridelovalcev.

In slednjič se grenka beseda o deželi čokolade. Ganski otroci gojijo in obirajo kakavovec. V rodovitna tla te čudovite dežele posadijo vejice, ki hitro požene liste, nato pa se stebelce razraste v grm. »Ko si raztrgaš slam-

Ganski plemenski poglavar s perjanico

nate sandale, grm že daje sad,« pravijo v Gani.

Pa vendar ganski otroci skoraj ne vedo, kaj je čokolada, kakor tudi ne poznajo mleka. Čokolado dobijo na pultih trgovin v mestih. Tudi v košarah hranjave, ki jim tukaj pravijo »mamis«. Toda na poljih, kjer raste kakavovec, čokolade skoraj ne poznajo. V veliki vročini niti ne obstane — spremeni se v pravo brozgo. To je tudi eden imed vzrokov, da branjeveke nerade nosijo čokolado v svojih velikih košarah, polnih vsakršnega blaga.

BLAZENKA STEJIC

Smeh pred petdesetimi leti

DORRA RAZLAGA

»Kako e morate vendar vsak večer napiti?«
»Vidite, to je tako. Ko sem izpil pet, šest vrčkov, pa postanem kar drug človek. No! In ta drugi človek mora tudi neka dobiti.«

BAHARIJA

Student dobi priporočeno pismo od svojega očeta. Drug njegov ga vpraša: »Kdo ti je pisal?«

»Moj oče.«
»Ali ti pošilja tudi kaj denarja?«
»Da, pet kron!«
»Prava beračija! Kadar mi moj oče piše, mi pošlje kar sto kron.«
»In ti pogosto piše?«
»Nikoli.«

MODROST BOZJA

Učenjak pride na svojem izprehodu na plujavo, kjer so se krave pasle. Medtem, ko živino ogleduje, leti nad njim ptiček in nekaj nepovoljnega od sebe izpusti, kar učenjaku ravno na ramo pade. Ko tisti odpadek briše, misli sam pri sebi:

»Kako je pač bog modro uredil, da krave ne letajo po nebu.«

Ljudska modrost

V mlino in od otrok se vse izve.

Voda in ogenj nimata duše.

Voda kamenje ogladi.

Voda ni nikoli tako čista, da se ne bi skalila, pa tudi ne tako kalna, da se ne bi očistila.

Voda veliko prinese, pa tudi veliko odnese.

Sablja tvoja, roka moja. Voda vse opere, samo sramote ne.

Volk dlako spremeni, a narava nikdar.

Volk že ve, s čim si zobé iztrebiti.

Pijl je od holečin kakor ptič v procepu.

V pogovorih leži zaklad modrosti preprostega moža.

V premislekih bodi podoban polju, v dejanju ptici.

Vreme nikogar ne čaka.

Sekanje kakavovih zrn

Misli o ljubezni

LAMARTINE:

Samo dve čustvi bi zadostovali človeku, pa čeprav bi doživel Metuzalemovo strast: zamaknjenje in ljubezen.

REGNARD:

Ko si v oblasti ljubezni, se ji zaman upiraš.

Ali bo mogla njegova hči biti kdaj vesela? Uboga Jerica, ubogi Matija! Poleg tega je bil tudi prijatelj mlademu Brezarju, ki je snubil Sódnikovo Ano. — Ne, to ne sme in ne more biti! Ta strašna nesreča se mora odvrniti, ali kako? Ukrepal je na vse strani: najkrajša pot je bila pač naravnost k Sódniku povedati mu, kaka nevarnost mu preti. Ali ta pot mu je bila pretežka, prezopna. Govoriti z njegovo ženo? Prebridko! Najraje bi se bil obrnil na njegovega sina, toda kje je bil ta? Povedati Brezarju? Ta bi se morebiti sam ne bil upal pred Sódnika. Slednjič je šel, kakor smo slišali, dobrega sveta ali vsaj tolažbe iskat h Korenu. Kaj je tam zvedel? Zdaj je šel prav videl in čutil, kaka velika je nevarnost in kako blizu. Da bi le ne bilo že vse prepozno! Njemu na čast moramo pristaviti, da ga je pač obšla tudi misel, da bi bila pravzaprav njegova dolžnost iti naravnost h gosposki ter ji razodeti, kar je bil tako nenadoma slišal. Da se mu je zdela ta misel pregrozna, da ni čutil v sebi dovolj moči zvršiti jo; kdo ga bo obsojal zaradi te slabosti? Ali mu je bilo mogoče kaj takega storiti v njegovem stanju? Ni čudno torej, da je imel mož nemirno, težko noč po teh zgodbah. Danilo se je že, ko ga je slednjič premagal spanec. Ko se je zbudil malo časa po tem, so bili čudoma izginili vsi dvomi iz njegove glave. Mahoma mu je bilo jasno, kaj naj stori, četudi si ni bil v svesti, zakaj.

Nekoliko časa po tem ga vidimo, ko korači kolkor moči praznično oblečen proti Sódnikovi. Čudno! Pot se mu ni zdela tako težka, kakor se je prej bal, Miren je bil, še mislil ni mnogo, ena sama misel mu je bila jasno pred očmi: Tako mora biti!

Prijazni bralec! Morebiti se ti zdi to čudno; ali pomisli, spomni se, kako ti je bilo, ko si ti moral iti prvič k izpovedi. Ali se ti ni zdela, da ni nič strašnejšega na svetu, da tega ne moreš in ne moreš! Ali slednjič, ko si videl, da ni drugače, ojunačil si se, nastopil si svoj križev pot, šel si tako rekoč miže v nevarnost, da celo nekako lahko ti je bilo pri sre-

Tako nekako se je godilo našemu Seljanu. Ko pride pred Sódnikovo hišo, zagleda malega Andrejčka, ki se je že na cesti igral. Veselo ga ogovori deček:

»Kaj pa vi, stric, tako zgodaj pri nas?«
V srce je starega moža zaholelo to otrokovo vprašanje. Odgovori mu:

»Očeta iščem; ali so že vstali?«
»Kajpada so, na dvorišču jih menda najdete ali pa na vrtu.«

Seljanu ni bilo treba moža iskati po vrtu. Na dvorišču ga sreča, ravno je hotel z doma. Molče se gledata moža nekaj časa. Potem reče Seljan:

»Neka bi rad s tabo govoril, Sódnik.«

Te besede so bile govorjene s tako nenavadnim, skoraj skrivnostnim glasom, da so Sódnika čudno zadelo. Na misel mu ni prišlo, da bi se obregnil nad možem, kakor je bila sicer njegova navada. Mirno ga vpraša:

»Kaj takega? Govori, meni se mudi na polje.«
»Malo moraš že potrpeti, tako hitro ni, da bi se to povedalo, tukaj je celo ne; sama morava biti.«

Molče gre Sódnik gor v svojo sobo, Seljan pa za njim. Ko bi bil v tem trenutku kdo Sódniku roko na levo stran prsi položil, čutil bi bil, da mu srce hitreje utriplje.

Ko sta bila v sobi, sname Seljan ključ od zunaj iz vrat ter sobo od znotraj zapre.

Art Buchwald:

Vse za reveže

WASHINGTON. — Imam nekaj najboljših prijateljev, ki so revni. Zanj jih sem naletel na Slattery, ki je ravno žulil pivo v gostilni na vogalu.

»Kako ti kaj gre, Slattery?« sem ga vprašal.

»Precej slabo.« je žalostno dejal Slattery. »To leto ni nič kaj dobro za reveže.«

»Za reveže ni bilo še nobeno leto dobro.«

»O, imeli smo nekaj dobrih let, ko se je vsakdo zanimal za reveže in so vsi povorili o tem, kako premagati revščino. Vendar sem vedel, da to ne bo dolgo trajalo.«

»Zakaj ne?«

»Kaže, da se človek ne more zanimati za reveže kdove kako dolgo. Nekje sem čital, da so se v Kongresu ukvarjali s problemom, ki tarejo reveže, natančno 84 sekund. Tega jim seveda ne zamerim, saj imajo veliko važnejših stvari, s katerimi se morajo ukvarjati, kot so volitve, kriminal na cestah ali koliko bombaža prihaja iz Hong Konga. Poleg tega reveže ne morejo dosti prispevati za predvolilno kampanjo, le zakaj bi jim torej kandidati posvečali kaj dosti časa?«

»Mislim, da pretiravaš, Slattery. Saj vsak član Kongresa, s katerim sem se do sedaj pogovarjal, pravi, kako se zanima za reveže.«

»Seveda, zato so bili tedaj, ko so povisali plače zveznim uslužbencem, izrecno izzvzeti tisti, ki se ukvarjajo s programom boja proti revščini.«

»Prepričan sem, da v tem ni bilo ničesar osebnega, Slattery. Kongres je verjetno čutil, da ljudje, ki se ukvarjajo s tem programom, lahko shafajo z manj denarja, ker vedo, kako žine reneži. Ne pozabi, Kongres je pač moral nekje nekaj odkriti in najbolj primerno je bilo, da je to storil pri

revščini. Saj menda ne misliš, da bi to lahko storil pri vsoti, ki je namenjena za črpanje nafte.«

»Seveda ne,« je dejal Slattery. »Glede tega nisem noben fanatik. Toda ne morem si kaj, da ne bi pomislil na to, kako bi reveži lahko dobili ves denar, ki ga potrebujejo, če bi le mogli podkupiti člana Kongresa.«

»Presenečen sem, Slattery, da te obhajajo take zle misli. Ne spomnim se niti enega samega primera, da bi se na kakega člana Kongresa dalo podtalno vplivati. Kakšne predstavnike pa, misliš, da imamo?«

»Najbrž imaš prav,« je priznal Slattery. »Morda so nam otežili življenje samo zato, ker nas ne marajo.«

»No, to se sliši malo bolj pametno. Nič ne mara revežev, Slattery. V ljudeh vzbujajo občutek krivde, in odkrito povedano, zaradi revščine pride lahko dežela na slab glas. Kongres verjetno čuti, da se jim zato, ker so omrtvili program boja proti revščini letos, ne bo treba več ukvarjati s tem problemom drugo leto. To bo prav gotovo poenostavilo naše življenje.«

»Moje že ne.«

»Ti nikoli ne gledaš stvari na splošno, kajne, Slattery?«

»Saj noben revež ne,« je dejal in še vedno žulil svoje pivo. »To je ravno tisto.«

»Dobro misel imam, Slattery, čeprav se morda zdi malce divja. Zakaj reveži ne začno izdelovati obrambnega orožja?«

»Le zakaj neki?«

»Poglej, kakor hitro boste začeli izdelovati orožje, se lahko premenujete v ministrstvo za ekonomsko obrambo in Kongres vam bo dal dvakrat toliko denarja, kot ga potrebuje.«

Sódnik ga gleda in pravi:

»Kaj pa to? Menda vendar nisi prišel iz slabega namena? Dobro, da nimaš sekire pri sebi.«

Nato Seljan, kakor da bi ga ne bil slišal:

»Sódnik! Tvoj sin in moja hči se rada imata; zato sem prišel — «

Sódnik si oddahne pri teh nenadnih besedah, češ: to je torej in jaz sem mislil, bogve kaj bo! Čelo se mu zvedri, veselo mu reče:

»In za to je bilo treba vrata zaklepati? Toda kaj pravim? Prav si storil, Seljan; kaj takega res ni da bi svet slišal. Saj vendar nisi tako neumen, kakor sem mislil, Seljan. Snubit si torej prišel? Ali to je nekaj novega; prej se je hodilo dekleta snubit, ti pa si staro navado obrnil narobe. Vendar preden dalje govoriva, povej mi, Seljan, ali si bil že pri Žitniku tako zgodaj? Koliko kozarčkov si ga pozobal? Hudega, pravijo, da ima Žitnik, takega, ki po grlu praska in v lase leze.«

To je starega moža vendar malo zbudilo, žganja ni pil, dasi je bil drvar. Precej ostro ga torej zavrne:

»Sódnik, ko bi vedel, po kaj sem prišel, premislil bi malo bolj, kaj govoriš. Ali povedal ti še nisem, ker si mi besedo prestrigel.«

»Kaj nisi dejal, da zato, ker se, kakor praviš, moj sin in tvoja hči rada imata? Ali za to se jaz ne menim, kaj moj sin rad ima. Vrata sem mu pokazal, Sel je po svetu; pojdi ga iskat, in kadar ga najdeš, naredita, kakor se vama vidi. Mene ni treba vprašati. Zastran mene naj vzame beračico, ciganko ali še kaj hujega; njegova volja, njegova pokora. Če pa si prišel, Seljan, ali te je pa morda Matija sam poslal, pogajat se z menoj, naj privolim v ta beraški zakon, naj mu prepustim svojo domačijo; rečem ti, in ti si dobro zapomni, da iz te moke ne bo kruha; dokler bom jaz gibal. Matija ne bo prestopil s tvojo hčerjo Sódnikovega praga. Tako, zdaj sva pri kraju. Pojdi in odkleni vrata!«

TRIDESET LET S TITOM IN PARTIJO

Cvrste vezi so spletene med državami, ki aktivno delajo za miroljubno sožitje med vsemi narodi sveta: tovariš Tito s predsednikom Naserjem, v sredini pokojni predsednik Indije Nehru (19. novembra 1961)

3. nadaljevanje

Brez zaupanja v ZKJ in delavski razred - pot nazaj!

Ze v letu 1954 so se pojavile pri nas politične tendence, katerih osnovna značilnost je bila ta, da so njih nosilci izgubili vero v učinkovitost in sposobnost sploh Zveze komunistov, da bi gradila ter idejno-politično usmerjala demokratično, socialistično družbo pa v delavski

razred kot temeljno družbeno silo.

Glavni utemeljevalec teh nazorov je bil Milovan Djilas. Iz teh osnovnih napačnih izhodišč je kmalu pristal na stališču, da socialistična družbena ureditev sploh ne ustvarja možnosti za svoboden razvoj osebnosti in družbe; zahteval je v bistvu likvidacijo Zveze komunistov kot organizirane politične sile ter uvedbo večstrankarskega náčina organizacije našega političnega življenja. Najbolj značilno pa je, da v svojem pozivanju za demokracijo sploh ni opazil rasti samo-

upravne demokracije in se ni zanj opredeljeval. Zato je razumljivo, da ni mogel za taka stališča pridobiti nikogar niti v vrstah delavskega razreda niti med inteligenco (za katere reprezentanta so ga predvsem slikali na zahodu). ZK je odločno odklonila ta poizkus svoje likvidacije; nadaljnji razvoj je pokazal, da je bila tako odločitev pravilna.

Tito pa je že takrat upravičeno opozarjal na pojave razraščanja birokratizma, posebno še v centralizirano organiziranem ter vodenem gospodarstvu (s centralnim za-

jemanjem akumulacije ter centralnim razdeljevanjem sredstev za razširjeno reprodukcijo).

Nov program na VII. kongresu ZKJ v Ljubljani

Glavne teoretične plosčice za nadaljnji družbeni razvoj je Zveza komunistov povzela na VII. kongresu v Ljubljani - v novem programu. V njem je ZKJ tudi teoretično utemeljila našo samoupravno družbeno strukturo, položaj proizvajalca, delovne organizacije in komune kot osnovnih nosilcev republik (narodov) in zveze. Ze v njem so zasnovana glavna načela socialistične tržne proizvodnje, pravica neposrednih proizvajalcev, da razporejajo ustvarjalna sredstva v enostavno in razširjeno reprodukcijo. Skratka, ogromna večina načel, ki jih je kasneje uzakonila nova ustava (leta 1963). Posebno pomembno je, da že program opozarja na veliko nevarnost, ki preti našemu demokratičnemu notranjemu razvoju, kolikor bi prihajalo do zraščanja državnega aparata z vodstvi ZK.

VIII. kongres ZKJ, ki je odločno podprl praktične napore za uresničevanje teh programskih načel, je sprožil burne notranje procese. Tito se je v uvodnem refera-

tu kakor tudi zaključnem govoru na kongresu odločno zavzel za to, da se naj ti progresivni sklepi tudi uresničujejo. Gospodarska reforma je bila največji korak v tej smeri. Tito se je najodločneje zavzel zanj.

Državna administracija ne more biti »varuh« socialistične države!

Konservativne sile so kmalu začutile, da pomeni to ostro spodrezovanje materialne osnove in moči državni administraciji, katero so očitno smatrale za poglavitno »silu« in »varuha« socialistične družbene graditve. Tito se je s celotnim CK ZKJ in ob podpori vsega ljudstva zoperstavil tem silam in tendencam. Uresničevanje gospodarske reforme, ki je bila in je še tudi globoko družbena, je s tem slavilo pomembno zmago nad silami, ki niso bile pripravljene več sodelovati v naši demokratični socialistični graditvi; še več - hotele so jo zavirati oz. usmeriti nazaj. Zloraba organov javne varnosti za razne nečedne namene proti mnogim občanom in celo proti tovarišu Titu so ogorčile široke množice naših ljudi.

Tovariš Tito - resnični borec za mir

Pomembna dejavnost, ki je ne moremo zanemariti v tem zapisu, čeprav je kratek, je Titovo delo pri graditvi politike neuvrščanja in miro-

ljubne koeksistence, prek katere se je Jugoslavija vključila v široko arenno mednarodnega dogajanja. Iz skoraj popolne mednarodne osamljenosti po spopadu z Informbirojem leta 1948 se je pričelo na Titovo pobudo in z njegovo osebno angažiranostjo obdobje vsestranskega povezovanja Jugoslavije z vsemi miroljubnimi državami sveta ne glede na njihovo družbeno ureditev. Jugoslavija se je združevala predvsem z državami v razvoju iz Azije in Afrike v mnogih akcijah velikega mednarodnega pomena v boju za mir in mednarodno sodelovanje, za pomoč nerazvitim itd. (konferenci neangažiranih v Beogradu in Kairu; svetovna gospodarska konferenca v okviru OZN itd.). Mnoge mirovne pobude (ob trojni agresiji na Suez, spopadu na Bližnjem vzhodu itd.) in druge diplomatsko-politične akcije so v sklopu take politike ne le ponesle ugled in vpliv tovariša Tita v svet, ampak tudi povečale pomen in vpliv Jugoslavije daleč prek okvirov njene »fizične moči« (ki po pravilu igra v svetu glavno vlogo).

Obiski tovariša Tita, ki jih je prav v teh dneh opravljal v vrsti prijateljskih azijskih držav, so ponoven prispevek k utrjevanju položaja in ugleda Jugoslavije v svetu; žalostno pa je, da država, kot je Kitajska, ki se tudi deklarira za socialistično, spremlja to pot s sovraštvo in zločinsko avanturističnimi poizkusi, kakršne bi sicer pričakovali od CIA kje v Teksasu.

TITO: „Brez partije in ljudstva ne bi mogel ničesar narediti“

Ze v uvodu sem nekajkrat omenil, da je težko opisovati pomen Titovega dela v zgodovini tega dela Evrope zadnjih trideset let, razsežnost njegove osebnosti, vpliv in priljubljenost pri vseh naših narodih, spoštovanje in občudovanje - neredko celo pri nasprotnikih. To ni težko le zaradi veličine tega dela, za katerega opis bodo potrebna prav gotovo še spretnejša peresa in podrobnejše ocene, kot so pričujoče, ampak tudi zato, ker za vrsto najpomembnejših odločitev v naši zgodovini ostaja njegovo ime in prispevek skromno, enakopravno v vrsti njegovih soborcev. Nikdar se pri nas ni uveljavila praksa, da bi delo, zasluge partije pripisovali njemu; nasprotno: tudi on je svoje delo in uspehe vedno pripisoval partiji in ljudstvu, ki mu pripada. Tudi to njegovo lastnost naše ljudstvo pozna in zelo ceni.

Za vseh teh trideset let pa velja, da se je v najkritičnejših trenutkih naše družbe vedno oglašil tovariš Tito z odločnim in v prihodnost usmerjajočim stališčem in idejo; vedno se je zvrstil na čelu najnaprednejših sil in tendenc naše družbe. In v tem je njegova največja zasluga.

L. SKOK

Tovariš Tito v domači delovni sobi: vsaka ura mu je dragocena, s številnimi dolžnostmi je izpolnjen vsak njegov delovni dan

Prešeren bi zapel tudi proti surovemu nogometu

Pred letošnjim kulturnim praznikom slovenskega naroda objavljamo odlomek iz odgovora, ki ga je na vprašanja revije TEORIJA IN PRAKSA o »Problemih kulture v naši družbi« poslala uredništvu tega časopisa pisateljica Mira Mihelič (štev. 1-68). Zgoče in zaskrbljujoče so besede, s katerimi naša ugledna književnica razvija svoje misli o kulturi kot vsenarodnem dejavniku — prav nič manj zgoče pa niso razmere v naši družbi, ki se nekulturno ponaša do pre mnogih vprašanj kulture in prosvete, vzgoje ter izobraževanja! Boli nas, da ob našem kulturnem prazniku spet ponavljamo besede, kaj vse bi bilo treba narediti za razvoj kulture, pri tem pa žal spet ostajamo le pri besedah... Mar nam ne manjka novi Prešeren, ki bi zapel tudi proti surovemu nogometu in vsem drugim nekulturnim pojavom v družbi? Brez splošne izobrazbe in kulturne ravni vseh delovnih ljudi kot narod ne bomo napredovali. Družba, v kateri kultura »zaostaja«, se lahko razvija le nekulturno in brez »upa zmag« v svetlo bodočnost!

»Tržni imperativ je postal bog, s tem se družbi blazanje za vsako ceno po materialnih dobrinah, po najbolj nepotrebnem in prostakem razkošju. Hkrati s tem pa ugotavljamo, kako se kultura umika korak za korakom, kako je v defenzivi, namesto da bi bila v ofenzivi, kako so se pri gospodarski reformi, kjer je bilo le mogoče, pristrigla sredstva za kulturo, čeprav številke na papirju morda niso manjše, so pa zaradi ogromnega zvišanja cen, plač in izdatkov dejansko veliko manjše. Spridlo tega je zaleglo prav malo ali nič, da smo v teh letih napravili toliko in toliko dobrih programov za kulturo, tolikokrat in tolikokrat na raznih forumih razpravljali o kulturi, sestavljali teze, načrte in predloge. Ostalo je večidel pri besedah. Usmerjevalna in usklajevalna vloga

republike kot nacionalne skupnosti s posebnim poudarkom na tem, naj bi kultura postala dostopna vsem družbenim plastem in naj bi se zanjo ustvarili pogoji, da bi v najboljšem pomenu besede lahko postala množična, se pravi demokratična, in bi kot taka opravljala svojo družbeno in nacionalno tako pomembno vlogo, se ni doslej niti idejno niti ekonomsko realizirala.

Najboljši pokazovalec za to je stanje slovenske knjige, ki res ne bi smela biti odvisna od tržnih zakonov in od večje ali manjše, včasih samo navidezne poslovne spretnosti založb. Toda če omenjamo slovenske založbe — to je vprašanje, ki je sicer v tesni zvezi z razpravljanjem o naši kulturi, hkrati pa tako obsežno, da ga ne bi smeli tukaj samo mimogrede obravnavati. Naj samo ugotovimo,

da so pod pritiskom tržnega imperativa tudi mnoge naše založbe postale trgovine z mešanimi blagom, kjer je slovenska knjiga najmanj cenjena rtikel, da ne govorimo o raznih Buffalo Billih, Winnetoujih in Tarzanah, ki naj rešujejo situacijo. Stalno se sklicujemo na prioriteto, ker kot majhen narod z razmeroma skromnimi sredstvi vsaj za zdaj še ne zmoremo vsega.

Toda ali se vam ne zdi, da bi se bilo treba glede na prioriteto zamisliti ob sredstvih, ki jih dajemo na primer za nogomet, ki pravzaprav ni v nikakršni zvezi s pravo fizično kulturo, to je z množično telesno kulturo našega naroda; saj ne prispeva k plemenitenju človeka, temveč ga »vzgaja« k surovosti, k hazardiranju in ustvarja med nami navade, kot so kupovanje belih sužnjev, pretepi med gle-

dalo in surovo poškodovanje nasprotnikov pri sami igri? Ta veja pa ne samo da je pri nas deležna takšne pozornosti in publicitete vseh množičnih občil, kakršne nikoli ne posevčajo na primer slovenski knjigi, temveč tudi skoraj neomejenih sredstev. Na primer: za letni proračun je dobil neki naš klub 280 milijonov starih dinarjev plus sto milijonov za nakup igralcev iz drugih republik. Medtem ko so matične knjižnice dobile od sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti dotacijo 25 milijonov starih dinarjev z enako participacijo občin, torej je šlo v Sloveniji v enem letu 50 milijonov za te knjižnice, tako važne za osnovni razvoj knjižničarstva pri nas, 380 milijonov pa za potrebe enega samega kluba. Očitno je nogomet važnejši za naš obstanek kot knjiga.«

Vladimir Stoviček: FRANCE PRESEREN (1947)

Tatjana pred novomeškim občinstvom

Na dobrodelni prireditvi za mladinski klub sta pela tudi Pandur Rasim in Ivica Antončič, ki sta pri vojaki v Novem mestu

Novomeščani so z zanimanjem pričakovali prvi nastop Tatjane Gros po njenih velikih uspehih na zadnjih festivalih zabavne glasbe. Zelo se jim je izpolnila v sredo, 24. januarja, ko je Tatjana pela na koncertu zabavne glasbe v Domu JLA. Na tej dobrodelni prireditvi za mladinski klub, ki jo je organiziral občinski komite ZMS v sodelovanju z garnizijo JLA, sta pela še vojaka Pandur Rasim, pevec sarajevskega radia in televizije, in Ivica Antončič, mladi pevec radia Rijeke. Pevce je spremljal zabavni orkester novomeške garnizije, imenovan tudi »Majcnovi zmagi«.

Tatjanin nastop na novomeškem odru je občinstvo burno pozdravilo. Zapela je nekaj najboljših skladb z zadnjih festivalov. Poslušalci so najtopleje sprejeli Koračovo »Ne obtožujte mladega vojaka«, najboljšo skladbo na armijskem festivalu zabavne glasbe, ki jo je zapela Tatjana. Pevka je morala to skladbo dvakrat zapeti.

Pandur Rasim in Ivica Antončič sta posamič in v duetu zapela vrsto skladb z zadnjega opatijskega, krapinskega (»Vužgi, vužgi«) in drugih festivalov zabavne glasbe. S

temperamentnim nastopom sta kmalu pridobila občinstvo.

Zabavnemu orkestru »Majcnovi zmagi« je dirigiral kapetan I. klase Resman. Orkester je sestavljen iz odličnih posameznikov. Žal, da zaradi motenj v ozvočenju in ne-

kustične dvorane izvajanje orkestra za uho ni bilo vselej prijetno.

Prireditvi, katere dohodek so namenili za ustanovitev mladinskega kluba v Novem mestu, so obiskali predstavniki občinske skupščine, garnizije JLA, družbeno-političnih organizacij, mladine, kulturne javnosti in drugi občani. Za prireditve je bilo tolikšno zanimanje, da je v dvorani zmanjkalo sedežev.

Prireditve je podobno uspešno popoldne, ko so jo organizirali za mladino.

Franjo Roš — sedemdesetletnik

Mladinski pesnik in pisatelj Franjo Roš je sredi januarja praznoval sedemdesetletnico rojstva v krogu upokojenih prosvetnih delavcev v Celju. Kot priznan učitelj in vzgojitelj je napisal več mladinskih del, med njimi tudi praviljčno igro Desetnico Aencio, ki so jo igrali tudi po naših krajih. Jubilar je rad nastopal v sevniški občini, kjer je mladinibral svoje mladinske pesmi.

Zelimo mu še mnogo plodnih let pri ustvarjanju književnih del za mladino, ki jo ima tako rad! S. SKOCIĆ

Knjižnica in podeželje

Zakaj so nekatere ljudske knjižnice zapuščene? Kaj se zgodi, ko prebivalci nekega kraja preberejo vse knjige, ki jih ima na voljo ljudska knjižnica? V študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu menijo, da utegne potujoča knjižnica izboljšati dosedanji položaj. Na kovčkih s knjigami potujoče knjižnice bodo imena množičnih in gospodarskih organizacij, ki so omogočile nakup knjig

Tako je bilo na Otočcu pa v Prečni, Žužemberku in še kje. Tam, kjer so res zgrabili za knjižničarsko delo, so se knjige na knjižniških policah tudi množile, drugje pa je število ostalo nezapremenjeno, knjižnica je kmalu zastarala, ostala je sama, brez obiskovalcev in bralcev.

V zadnjem času kažejo krajevne skupnosti večje zanimanje za ljudske knjižnice ter teže za tem, da bi vsaka ime-

la svojo ljudsko knjižnico. Zelo razveseljivo zanimanje krajevnih skupnosti za ljudske knjižnice pa ne sme ostati samo pri zanimanju zanje. Treba jih je vzdrževati in takti meri, da bi vsaka knjižnica v manjših krajih narasla letno vsaj za 100 do 200 knjig. Toda ni povsod tako. »Marsikje nima ljudska knjižnica niti knjige prirastka in tako kmalu zastari, je prebrana,« je povedal v pogovoru o ljudskih knjižnicah upravnik študijske knjižnice Mirana Jarca Bogo Komelj. Zato bo matična knjižnica v Novem mestu uvedla potujočo knjižnico. Zapršila bo množične organizacije, da bi vsaka izmed njih kupila kovček, nalašč narejen za knjižnico, in ga napolnila s knjigami. Ti kovčki knjig bodo potovali povsod tja, kjer bi našli prostor zanj in knjižničarja. Kovček potujoče knjižnice vsebuje 100 knjig in vsak mesec bi ga bilo treba menjati. Če bodo množične organizacije prisločile na pomoč, bodo tudi najbolj oddaljene vasi prišle do lepega čtiva. Prav bi bilo, da bi akcija podprle tudi delovne organizacije; iz njihovih sredstev bi kupili vsaj pet kovčkov knjig. Ti bi krožili po delovnih organizacijah, ki bi poskrbele za postavitve take potujoče knjižnice. Tako bi naši delovni ljudje slabša prišli do knjig. Izvedba obeh akcij bi stala štiri milijone starih di-

narjev in matična knjižnica je že prosila sklad SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti za pomoč. Ob tem bi morali 2 milijona starih dinarjev zbrati sami. Strokovno bo potujočo knjižnico vodila študijska knjižnica Mirana Jarca, razvažanje kovčkov s knjigami pa bo prevzel Zavod za kulturno dejavnost ozioroma njegov potujoči kino.

Ko bo potujoča knjižnica začela krožiti po naših krajih, bo narejen precejšen korak. Tudi najbolj oddaljeni kraji bodo prišli do lepe knjige. Iz napisov na kovčkih pa bodo tudi zvedeli, kdo skrbi zanje.

PETER BRESČAK

Komorni koncert

S petnajstim februarjem se bo znova začela vrsta komornih koncertov, ki jih organizirata novomeška koncertna poslovalnica pri glasbeni šoli in zavod za kulturno dejavnost.

Delovni program Odra mladih

Novomeška gledališka skupina Odra mladih je izdelala delovni program za prvo polletje tega leta. Predvideli so naslednje uprizoritve: Satirični kabaret »Sviga švaga čez...«, Tajnica (Gleen Patrick) ter komorne večere: Prešernov večer, Integrali Srečka Kosovela in Poezija slovenskih modernistov. Za ponovno uprizoritev pa bodo pripravili tudi Lepoto in Zver (s to nameravajo gostovati na republiški reviji amaterskih dramskih skupin).

Pred nami je slovenski kulturni praznik

Še nekaj dni nas loči od 8. februarja, slovenskega kulturnega praznika. Prešernovo ime bo v Novem mestu počaščeno z več prireditvami. V Dolenjskem muzeju pripravljajo gradivo o Juliji Primic. Razstavili ga bodo v kratkem. Na predvečer slovenskega kulturnega praznika bo Zavod za kulturno dejavnost priredil Prešernov ve-

čer. Člani gledališke skupine bodo recitali umetniškove pesmu, literarni zgodovinar Alfonz Gspan pa bo spregovoril o Linhartu, slovenskem dramatik, ki ga bo Novo mesto 8. februarja počastilo z odkritjem plošče njegovega odroskomu delu Ta vesel dan ali Matiček se žen. Takrat bo zapel tudi pevski zbor Dušan Jerab.

LOJZE ZUPANC

Ob Dularjevem romanu Udari na gudalo, Jandre!

(Založba OBZORJA, Maribor 1967 — Dolenjska založba Novo mesto, opremil Uroš Vagaja)

(Nadaljevanje in konec)

Pisatelj Dular je prišel po osvoboditvi kot profesor v Metliko. Po nekaj letih učiteljevanja na tamošnji gimnaziji je z mladostnim žarom posvetil vse svoje delo ustanovitvi Belokranjskega muzeja, ki so ga že leta prej zaman klicali v življenje pisatelj Engelbert Gangl in še nekateri ugledni Metličani. Ljudska oblast pa je pravilno vrednotila Dularjevo vneto za oživetje te kulturne ustanove in imenovala pisatelja Dularja za direktorja novoustanovljenega Belokranjskega muzeja. Na tem mestu je Dular v celoti opravičil zaupanje in že v prvih desetih letih ustvaril tako rekoč iz nič zavidljivo vredno kulturno ustanovo, ki je Metliki in vsej Beli krajini v ponos. Na tem mestu pa ni zbiral samo muzejskih eksponatov, ki so zlasti v

etnografskem oziru verna slika preteklosti Bele krajine, ampak je z vso zavzetostjo in umetniškim poslušom preštudiral zgodovinski arhiv mesta Metlike in arhiv metliške komende, ki je v srednjem veku ugnatala življenje mesta. Uspeh teh prizadevanj je na dani; zgodovinske in narodopisne prvine sončne Bele krajine, ki je bila v predvojnih letih zastavljena slovenska deželica med ponosnimi Gorjanci in zeleno Kolpo, so v vsej elementarnosti in lepoti zaživela v romanu UDARI NA GUDALO, JANDRE! Poklicni kritiki Dularjevega romana ne bodo mogli molče mimo pisateljevih zaslug, ki jih je zamesil v zanimivo fabulo romana. Takšno delo zahteva dolgoletnega študija in Jože Dular, ki živi že dvajset let v osrčju Bele krajine, ga je opravil častno in hvalevredno. Prav zaradi tega je Du-

larjeva epska moč tako sugestivna in v odliko njegovi ustvarjalnosti, prav zaradi živopisanega ljudskega izražanja nekoč odmaknjenih Belokranjcev je jezik tega romana sočen, krepek, in četudi obarvan z belokranjskimi lokalizmi in besednimi okameninami, nadvse prikopen. Prepričan sem, da je Dular podaril s svojim najnovejšim romanom Beli krajini tekst, kakršnega so Belokranjci in vsa slovenska kulturna javnost že dolga leta zaman pričakovali.

Dularja smo dostej poznali kot pesnika in pripovednika, ki je obogatil slovensko književnost z deli, ki jih je snovno in fabulativno rojevala pokrajina ob Krki. Tu mislim predvsem na njegovo zbirko črtic Ljudje ob Krki in na roman Krka umira, ki je izšel že pred vojno, a ga je pred leti ponatnila mariborska založba Obzorja. Ko pa se je pisatelj preselil iz rodne Dolenjske v Belo krajino in si v Metliki ustvaril dom in družino, se je trdno

zasidral v nov svet, kjer ljudje govore in čustvujejo drugače ko ljudje ob Krki, kjer so v preteklosti doživljali drugačne usode ko junaki Dularjevih prvih pripovednih del. Nekoč pozabljena Bela krajina ga je navdušila s svojo romantično lepoto in z ljudmi, katerih srca so uglašena z grolj na dobroto, in pisatelj je upravičeno zaskuhl, da je to svet, ki je bil v kulturnem oziru v preteklosti slabo obravnavan. Skoraj deviško nenaceta belokranjska kultura s svojimi narodopisnimi značilnostmi ga je prevzela in za srčno dobre Belokranjce je omočil ustvarjalno pero v kri lastnega ljubečega srca, se oddolžil Beli krajini za vse lepo, kar je preživel in doživel tamkaj lepega, ter ustvaril roman, s katerim se je uvrstil med barde sončne Bele krajine.

Vržen v areno belokranjskega življenja, Jože Dular pa ni mogel kot umetnik storiti drugega, ko ustvariti delo, ki je Beli krajini v čast in ponos.

Pred zborom v Šalki vasi

Na bližnjem zboru občana Šlake vasi bodo razpravljali predvidoma največ o ureditvi kanalizacije in rekonstrukciji ceste skozi vas ter o krožni vodovodni povezavi: Stara cerkev—Klinja vas—Zeljne—Šalka vas. Občani se bodo morali odločiti, katero izmed naštetih komunalnih del naj bi izvedli najprej in koliko bodo za ta dela prispevali sami. Načrti za kanalizacijo in krožno vodovodno povezavo so že naročeni.

Šoferji na tečaju

45 poklicnih šoferjev obiskuje tečaj za pridobitev višje kvalifikacije, ki se je začel 16. januarja, trajal pa bo do 15. maja. Organizirala ga je kočevska podružnica združenja šoferjev in avtomehaničkov. Tečaj je vsak dan, tudi ob nedeljah. Precej šoferjev pa se vnanj ni moglo vpisati, ker vozijo zunaj naših meja. Prav zato bodo zanje kasneje organizirali še en tečaj. Šoferji pridno obiskujejo predavanja, čeprav so pogosto utrujeni od vožnje.

—ko.

V kratkem zbor TD

Na zadnji seji upravnega odbora turističnega društva Kočevje so sklenili, da bo občni zbor 17. februarja. Na seji so se pogovorili o pripravah za občni zbor, pregledali letošnje delo društva in sklenili, da prospekta Kočevske ne bodo izdali letos, ampak šele prihodnje leto.

Nagrade KB Ljubljana

Pri nagradnem žrebanju raznih vlog pri Kreditni banki in hranilnici v Ljubljani, ki je bilo 22. januarja, je odšlo nekaj dobitkov tudi na Kočevsko. Eno izmed glavnih nagrad, motorni coln LIBIS, je dobila lastnica hranilnice knjižice 432. Lastnica hranilnih knjižic številka 680 in 913 sta dobila garnituro kuhinjskega orodja, lastnik hranilne knjižice številka 664 pa hranilno knjižico z 200 Ndin. Kreditna banka je že razpisala novo nagradno žrebanje vezanih vlog in obljubila vlagateljem 100 lepih nagrad.

Tovornjak v drevo

28. januarja se je ob 11.50 tovornjak s prikolico, ki ga je upravljal šofer »Avias« iz Kočevja Ignac Hudoklin, zaletel v vasi Breg v drevo ob cesti. Do nesreče je prišlo, ko se je tovornjak srečeval z avtobusom. Šofer tovornjaka je zaviral in ga je zaneslo s ceste v drevo. Na vozilu je bilo za okoli 9000 novih dinarjev škode. Poškodovan ni bil nihče.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ ADAPTACIJA TRGOVINE »PREHRANA« napreduje počasi. Izvajalci bi morali imeti več volje za hitro izvršitev takih del, posebno še, ker so majna.

■ ■ ■ NOVEGA DROBIŽA JE VEDNO VEČ. Ko so pričeli jemati iz prometa stare 100-dinarske bankovce, so dali v promet precej dinarskih kovancev. Tudi ustalega novega drobiža je vedno več v prometu, tako da sedaj ni stiske zanj. Ljudje se tudi polagoma še privajajo na novo nominalno vrednost bankovcev in kovancev.

■ ■ ■ V DVORANI HOTELA PUGLED je imelo društvo knjigovodij enodnevni seminar. Na njem je predaval o računskih računih za lasti prodavnosti avne knjigovodji iz Ljubljane tovarš Klavnerič. Seminarji jih je v vsaki pripravi in novosti. Obisk je bil izredno dober, kar dokazuje, da se knjigovodje zanimajo za predavanja iz svoje stroke. Društvo

OD PRAVLJIC DO ATOMSKE VOJNE. Polovica teh šolarjev iz Knežje lipe bere še pravljice, druga polovica pa ve že vse o prvi pomoči v sodobni atomski vojni. Ti učenci so tudi najboljši podmladkarji Rdečega križa v kočevski občini, saj imajo prehodno zastavico občinskega odbora Rdečega križa. (Foto: Primc)

Od pravljic do atomske vojne

Najmlajši učenci berejo pravljice, nekoliko starejši pa se uče o prvi pomoči v sodobni atomski vojni — Učenci, podmladkarji Rdečega križa iz Knežje lipe, so prejeli prehodno zastavico občinskega odbora Rdečega križa

V nedeljo, 21. januarja, je opravljalo 11 učencev podmladkarjev Rdečega križa iz Knežje lipe izpite o prvi pomoči. Pred izpitom so obiskovali 20-urni tečaj, ki ga je vodila njihova učiteljica Sonja Gabrič.

Učenci-podmladkarji so dobro odgovarjali na vprašanja, čeprav včasih malo po svoje, okorno, vendar pristrano.

»Če ni vode, si razkužim roke... z enim takim... doma smo tisto imeli... je smrdečo... Aha, dezol!«

»Opekline lahko dobimo od vroče vode... pare... masti... Sem si vse zapisal.«

Izpit so vsi uspešno opravili. Učiteljica jim je nato poddelila izkaznice o opravljenem izpitu in mi povedala:

— To so učenci od četrtega do osmega razreda. Imeli smo se tudi o prvi pomoči v sodobni atomski vojni...

Potem so se med večje učencev pomešali še manjši, tisti od prvega do četrtega razreda. Skupaj obiskuje to šolo 23 učencev. Posedli so po stoletih, klopih in v naročja starejših sošolcev ter čakali sprislovanja. Učiteljica je izkoristila priložnost in vprašala nekaj manjših pionirjev, če kaj berejo pravljice, ki so si jih sposodili v šolski knjižnici.

»Jaz sem že eno prebrala.«

»Jaz bom že skoraj vse prebrala.« so odgovarjali.

Tako morajo mali šolarčki danes vedeti vse: od pravljic

do prve pomoči v atomski vojni. Takih učencev je danes na milijone, po vsem svetu so. Zakaj je nekaterim odraslim v raznih državah več za denar, oblast in vojne kot za svoje otroke, vse otroke? Ni najboljša in najlepša miroljubno sožitje med narodi in državami, za katero se zavzema Jugoslavija?

Pa se vrnimo spet k učencem Knežje lipe in povejmo še kaj o njih.

Podmladkarji Rdečega križa iz Knežje lipe so dosegli, da je njihova organizacija najboljša v občini Kočevje. Za svoje lanske delo so prejeli prehodno zastavico občinskega odbora RK, ki jo bodo imeli vse letošnje šolsko leto. Dobili so jo, ker so imeli precej predavanj s področja zdravstvene prosvete, skrbeli so za vzorno higieno v šoli, organizirali več proslav, poskrbeli za dobro prehrano v svoji mlečni kuhinji in oiepsali okolico šole.

V kočevski trgovini »Tehnika« so začeli prodajati tudi osebne avtomobile Zastava 750 in 1300, Škoda in Wartburg. Interesentov za nakup je precej. (Foto: Primc)

So dotacije koristno porabljene?

Sekcija za družbene organizacije in društva naj bi pregledala delo društev in predlagala, kdo naj dobi letos dotacijo in koliko

Na zadnji seji konference SZDL občine Kočevje so bile imenovane rasne sekcije in komisije, med njimi tudi sekcija za družbene organizacije in društva, ki bo imela težko in dolgotrajno delo, če bo hotela zbuditi marsikatero društvo iz dosedanjega mrtvila.

V Kočevju je precej dru-

štvo in organizacij, ki v glavnem žive ali životarijo z dotacijami iz občinskega proračuna. V minulemu letu je bila za te potrebe v občinskem proračunu precejšnja postavka, vendar se je vse premalo nadziralo, kakšen uspeh so društva dosegla in kakšne koristi imamo od

delu teh društev. Prav bi bilo, da bi prav ta komisija pri SZDL zbrala podatke o delu vseh društev, jih analizirala in nato na temelju svojih ugotovitev občinske skupščini predlagala, katero društvo naj bi letos dobilo iz občinskega proračuna dotacijo in koliko.

Lani so učenci, ki jih je komaj 12 sposobnih za delo (ostali so promajhni), pridelali za svojo kuhinjo 1800 kg krompirja, precej drugih kmetijskih pridelkov in sadja v skupni vrednosti okoli 300 tisoč S din.

Solarjem po svojih močeh pomagajo tudi odrasli. Knežja lipa in Spodnji log imata svojo organizacijo Rdečega križa, iz katere da vsako leto kri od 11 do 13 krvodajalcev. Prav na slovesnosti ob izpitu podmladkarjev je prejela srebrno značko krvodajalca članica RK Vida Grabrovec. Podmladkarji imajo tako lep zgled v svojih starših

Jože Primc

INTERVJU Z ODBORNIKOM

Pri cenah mleka in mesa še ni soglasja

KGP ima posluš za reševanje zadev družbenega standarda — Nujno je zgraditi še plavalni bazen — Če bi pametno gospodarili, bi lahko zaposlili vse nezaposlene

Miran Smola, vodja komerciale KGP Kočevje in predsednik zbora delovnih skupnosti občinske skupščine, je hkrati tudi tisti mož v občini, ki podpisuje vloge KGP, naslovljene na občinsko skupščino, za podražitev mleka, razen tega pa sodeluje pri razpravah in odločanju o cenah mesa. Tako je razpet med interesi svoje delovne organizacije, občinske skupščine in občanov.

V: Kako usklajujete vse te različne interese?

O: Minili so časi, ko občinska skupščina in delovne organizacije niso imele enakih težav. Vendar smo včasih še različnega mišljenja glede cen mleka in mesa, se pravi na področju, kjer je treba zaščititi potrošnika. Menim, da bi cene mleku in mesu lahko tudi sprostili. Če jih pri mesu še ne bi, pa bi lahko kose določila le najvišjo poprečno ceno mesa. Potem bi mi lahko boljše kose prodajali še dražje, slabše pa občutno ceneje. Tako bi zaščitili tiste potrošnike,

upravni organi ne gledajo z odporom na akcije zbiranja denarja za financiranje zadev, ki so pomembne za družbeni standard. Tako smo prispevali za gradnjo šole, pošte, zdravstvenega doma, skupno z občinsko skupščino vzdržujemo ceste četrtega reda, razen tega pa smo dajali zadnji dve leti po 10 milijonov S din za financiranje ostalih skupnih potreb. Vendar pa v zadnjem času vedno bolj prevladuje mišljenje, naj družbeni standard napreduje v okviru gospodarske moči občine. Menim, naj bi tudi ostale gospodarske organizacije imele tak posluš za financiranje skupnih potreb, posebno še pri gradnji plavalnega bazena. Ta bazen je za rekreacijo delovnih ljudi na Kočevskem, ki nimajo avtomobilov, izrednega pomena, druge možnosti za kopanje trenutno ni.

V: Kako bi po vašem mišljenju lahko zmanjšali nezaposlenost v občini?

O: Precej podjetij v občini dela le v eni izmenici, kar pomeni, da svoje zmogljivosti izkoriščajo minimalno. Kjer je le mogoče, bi morali organizirati delo vsaj v dveh, če ne v treh izmenah. Seveda pa to zahteva precej dela, reorganizacijo proizvodnje, več obratnih sredstev, nekaj investicij za odpravo ozkih grl, več dela in sposobnosti tehnične in komercialne službe in podobno. Vendar je to najlažja pot do večje ekonomičnosti in rentabilnosti brez navijanja cen, češar smo se doslej pogosto posluževali. Občinska skupščina bi morala ugotoviti, katera podjetja imajo pogoje za delo v več izmenah, in potem skupaj z odgovornimi v teh delovnih organizacijah najti možnost za uvedbo več izmen in hkrati za zaposlitev novih ljudi.

ki imajo malo denarja in vedno kupujejo cenejše meso. Razen tega bi bila v maloprodaji večja ponudba boljnih vrst mesa. Zdaj pa dosegamo v pristi prudaji za boljše vrste mesa višje cene v trgovini na debelo kot v prodajalnah na drobno. Kot dober gospodar zato raje prodaš meso tja, kjer več zaslužiš.

V: Imajo samoupravni organi vaše delovne organizacije posluš za občinske potrebe: za reševanje komunalnih zadev, zdravstvo, šolstvo itd.?

O: Naše podjetje je nizko akumulativno, poprečni osebni dohodki so majhni in le počasi naraščajo, kar močno vpliva na stalniše samoupravnih organov do občinskih potreb. Vendar naši samo-

Ni pomoči za stare

Občnega zbora krajevne organizacije Rdečega križa Predgrad, ki bi moral biti

21. januarja, ni bilo, ker so prišli na sestanek le člani odbora, člani organizacije pa ne. Kljub temu so se na sestanku dogovorili, da bodo pridobivali za organizacijo nove člane, da bodo morali biti poverjeniki RK po vaseh bolj delavni in da bodo začeli zbirati krvodajalce. Predgradska organizacija RK je lani padla med najslabše v občini, saj edino iz te organizacije ni ob lanske krvodajalski akciji nihče oddal krvi, organizirali niso nobenih predavanj, pa tudi sosedske pomoči starim in onemoglim niso organizirali, čeprav imajo nekaj občanov, ki bi bili take pomoči potrebni.

Bo karneval ali ga ne bo?

Vse kaže, da je reforma ribniške humoriste zresila, zato letos s pustnim karnevalom ne bo nič. Pri nekaterih odgovornih turističnih delavcih smo namreč zvedeli:

1. da Turistično društvo za organizacijo karnevala nima denarja,
2. da Turistično društvo pustnega karnevala nima v svojem programu,
3. da je glavni organizator pustnih karnevalov umrl in
4. da Turistično društvo predlaga, snaj vzame organizacijo pustnega karnevala v roke občinski komite ZK, ker brez njega tako ni nič.

Po drugi strani pa smo zvedeli, da le obstaja skupina Ribničanov, ki ni izgubila smisla za humor in pod vodstvom Lojzeta Geleže že kujete načrte za ponovno ožvitev ribniških pustnih karnevalov.

Občani ribniške občine so se množično odzvali referendumu o samoprispevku za dograditev šol. (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Volivci so „ZA“

Zaradi izredne politične razgibanosti, ki je bila opazna v pripravah na referendum, so se volivci odločili za samoprispevek — V Loškem potoku najboljši izid — Otroci bodo vsem, ki so glasovali za ureditev šol, še dolgo hvaležni

Negotovosti, kako bo uspel referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka v ribniški občini, je konec. Nedeljski referendum je pokazal, da je bilo več tistih, ki so bili za uvedbo krajevnega samoprispevka, kot tistih, ki so bili proti. Na referendumu je sodelovalo 6.337 volivcev, za uvedbo prispevka pa je glasovalo okrog 52 odstotkov. (V prihodnji številki našega lista bomo ponovno poročali o rezultatih iz posameznih volilnih enot in celotne občine.)

Med prvimi so zaključili z referendumom v vasi Zadolje, nato v Sajevcu in Grčaricah. Na vseh voliških je bilo pravo volilno razpoloženje. Volišča so bila primerno okrašana. Bil je tudi lep zimski dan, kar je vse po svoje vplivalo, da so se ljudje v velikem številu udeležili referenduma.

Brez dvoma pa gre največja zasluga, da je referendum uspel, razen volivcem iz ostalih delov občine, ki so glasovali, volivcem iz Loškega potoka. V tem kraju je velika večina glasovala za uvedbo prispevka in tako pripomogla, da se je tehtnica za uvedbo krajevnega samoprispevka nagnila na stran tistih, ki so glasovali za predlog.

Zahvala za uspeh referenduma pa naj velja tudi vsem krajevnim in občinskim družbenim činiteljem ter vsem tistim aktivistom, ki so na sestankih in v posamičnih razgovorih utemeljevali potrebo po uvedbi prispevka.

Občani bodo s prispevkom zbrali letno okrog 60 milijonov starih dinarjev. S tem denarjem in krediti bo zagotovljeno, da bodo šole v Ribnici, Sotražici in Loškem potoku v nekaj letih dokončno dograjene in urejene. Naši otroci bodo vsem, ki so glasovali za ureditev šol, hvaležni.

Prizadevni gasilci z Vinice in Zapotoka

28. januarja so imeli člani gasilskega društva Vinice-Zapotok letni občini zbor. Predsednik društva Lojze Pakič je imel kaj poročati. Upravni odbor gasilskega društva je organiziral akcijo za nakup motorne brigalne in gasilske opreme. Zbrani prispevki v denarju in lesu so vrgli nad 2.200.000 Sdn, obč. GZ pa je prispevala 200.000 Sdn. Na zboru so posebej pohvalili za prizadevnost pri zbiranju prispevkov Lojzeta Pakiča in Jožeta Zlindra iz Vinice ter Janeza Gorseta iz Zapotoka. Letos bo društvo slavilo 45-letnico delovanja, kar bodo lepo proslavili. Ob tej priliki bodo izročili v uporabo novo motorno brigalno. Govorili so tudi o gradnji novega bazena v Zapotoku in drugih stvareh.

INTERVJU Z OBČINSKIM ODBORNIKOM

Predpise je treba pravično tolmačiti

Gozdarji so zakon tolmačili po svoje in niso lastnikov gozdov opozorili na njihove pravice — Vsak želi prodati tja, kjer bo več zaslužil

Ivan Kovačič iz Sotražice je bil izvoljen v skupini kmetijstva za občinskega odbornika. Prav na območju Sotražice je veliko lastnikov gozdov, ki jim je že leta 1965 vihar podrli precej dreve. Vendar pa lastnikom podrtega lesa še danes ni povsem jasno, kakšne prispevke bi morali za ta les plačati in kako je z davki. Prav zato je razumljivo, da se je v razgovoru z nami dotaknil predvsem te zadeve.

»Vihar nam je podrli dreve julija 1965. Po takrat veljavnem zakonu o gozdovih bi lastniki lahko prodali po-

drti les komurkoli. Kmetje se ne razumejo na zakone, zato jih je večina verjela tolmačenju gozdarjev, ki so trdili,

da podrti les lahko prodamo le KGP ali INLES.

Se večjo zmedo pa je napravil novi zakon o gozdovih, ki je izšel novembra 1965 in je določal, da kmetje lahko prodajamo les le gozdnim organizacijam na svojem območju. Ničče nam namreč ni vedel povedati, če moramo les, ki ga je podrli vihar (a ga do novembra še nismo prodali), prodati KGP (kot določa novi zakon) ali ga lahko prodamo komurkoli (kot je določal stari zakon, saj je bilo drevje podrto še, ko je veljal stari zakon).

Takrat sem tudi sam prodal nekaj lesa Hrvatom. Inšpekcija KGP me je dala zato sodniku za prekrške, vendar do danes nisem oti kaznovan.

V: Razumem vse, pa tudi KGP in INLES. Vendar ste bili vi tudi občinski odbornik, ne le kmet. Kako ste gledali na dejstvo, da bi INLES moral odpustiti delavce ali bi morda zašel v druge resne težave, če ne bi dobil lesa?

O: Že, že. Vendar bo vsak dober gospodar prodal tja, kjer bo več zaslužil. Če so bile na Hrvaškem in v Sloveniji različne cene za les, tega nismo krivi kmetje, ampak kdo drug. Sicer pa ne vem, zakaj je INLES lahko v naši sosednji občini plačeval les približno po isti ceni kot Hrvatje, nam pa je ponujal manj.

V: Kaj pravite o odnosih kmet-odbornik-občinska skupščina?

drti les komurkoli. Kmetje se ne razumejo na zakone, zato jih je večina verjela tolmačenju gozdarjev, ki so trdili,

skimi pokazatelji lahko, da so osebni dohodki za delovno mesto z enako izobrazbo precej višji v gospodarstvu kot v družbenih službah (posebno šolstvu) in državnih upravi.

Komunisti bodo podrobno proučili vse te zadeve, preverili, če so se na katerem delovnem področju ali v posamezni delovni organizaciji res dogajale nepravilnosti, in se potem zavzemali, da bodo odpravljene.

Dosedanje vztrajanje na nepravilnih podatkih in govoricah je škodljivo delovalo ne le na občane, ampak tudi na delo nekaterih organov.

Še enkrat: zametena Travnna gora

Od gozdnega obrata Grčarice smo na sestavek »Zametena Travnna gora«, ki je bil objavljen v januarjski številki, prejeli odgovor, ki ga v celoti objavljamo:

»Nikakor se ne strinjamo z nekaterimi trditvami, objavljenimi dne 11. jan. pod naslovom »Zametena Travnna gora«, zato smatramo za potrebno, da bralci slišijo še drugo plat zvona. Ni res, da se je Turistično društvo Sotražica dogovorilo z gozdnim obratom Grčarice za pluzenje ceste na Travnno goro, kadar bo potrebno — še manj je resnice o kakšnem izrecnem dogovoru za pluzenje za novo leto.

Res pa je, da je zastopnik omenjenega obrata obljubil upravniku doma na Travnni gori tov. Kordišu, da bo obrat poskrbel, da se bo ob pluzenju ceste Jelenov žleb-Velika gora-Zadolje-Ribnica pluzila tudi cesta na Travnno goro. O izrecnem dogovoru za pluzenje ceste za novo leto ne vemo ničesar.

Pripominjamo, da ima ta obrat lesen snežni plug in

traktor Zadrugar za pluzenje manjšega snega. Ko se razpluzeni sneg ob straneh strdi, je nadaljnje pluzenje z omenjeno pripravo nemogoče, kar se je zgodilo v obravnavanem primeru. Specialni stroj za odpiranje prometa v zimskem času je samo eden za celotno podjetje KGP — Kočevje: nanj pa čaka 375 km kamionskih cest, med katerimi je tudi cesta Jelenov žleb—Ribnica—Travnna gora. Zato ni nič čudnega, če je bila čez novoletne praznike Travnna gora zametena, saj so tudi delavci in konji v Rogu, Glazuti in Jelenovem žlebu čakali na vrstni red — kdaj jim pride roiba na pomoč. Zdi se nam, da je pisec članka premalo seznanjen s težavami, ki nastopajo v gospodarstvu, posebno še tam, kjer imajo močan vpliv vremenske razmere.

Iz že objavljenega članka ugotavljamo, da nam ne bo mogoče zadovoljiti potreb Travnne gore glede pluzenja ceste, in prosimo, če se za to obrnejo kam drugam. Pisecu članka pa želimo, da

ga opis stvarnih dogajanj ne bi presenetil, kot ga je presenetila zametena Travnna gora v zimskem času.

KGP KOČEVJE
GOZDNI OBRAT GRČARICE

Parkiral sredi mostu

»Prazen avto stoji na sredini mostu čez Rino na Roški cesti, je nekdo 27. januarja ob 4.30 zjutraj obvestil postajo milicije v Kočevju. Miličnik je avto res našel na mostu, vendar ne praznega. V njem je lepo spal — bil je celo sezut — F. G. iz ribniške občine, ki je sezonsko zaposlen v tujini. Spal je tako trdno, da ga je miličnik komaj zbudil. Ko mu je dal pihati balonček, je alkohoskop pozelenel čez polovico. F. G. se je izgovarjal, da je pil nekoga v šalko vas, ob povratku pa mu je avto serknil.

Ivan Kovačič

Preverili bodo, če so govornice resnične

Pogosto se sliši, da posamezniki bogatijo zaradi pomanjkljive davčne politike, da nekatera podjetja izplačujejo previsoke osebne dohodke in da osebni dohodki v gospodarstvu in družbenih službah niso v pravilnem sorazmerju

Po reorganizaciji ZK v ribniški občini se je zelo izboljšala delavnost komunistov. Posebno pa je delavna komisija za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri občinski konferenci ZK, ki je pred kratkim sprejela tudi program dela. Ta komisija pripravlja tudi analizo gospodarskih gibanj v občini, o kateri bo razpravljala občinska konferenca na svojem drugem zasedanju, ki bo predvidoma v drugi polovici tega meseca.

Člani komisije so sklenili, da mora biti vse gradivo, o katerem bodo razpravljali, natančno in strokovno pripravljeno, ker bodo le tako lahko opozorjali na najpomembnejše naloge pri izvajanju reforme. Menili so tudi, da so komunisti dolžni predvsem obravnavati zadeve, ki najbolj zanimajo občane, o katerih občani pogosto razpravljajo, žal pa ne strokovno, ker ni nikjer zbranih res zanesljivih podatkov. Take zadeve so: davčna politika, osebni dohodki v gospodarstvu, družbenih službah in državnih upravi ter delitev dohodka v delovnih organizacijah.

Cene v Kočevju in Ribnici

Protokoli ponedeljk so veljate v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

	Kočevje	Ribnica
krompir	1,08	2
svete zelje	3,30	2,70
kislo zelje	1,72	1,90
kisla repa	1,95	1,90
fižol v zrnju	4,34	4
čebula	2,30	2,50
česen	13	14
solata	7,70	4,20
		in 7,70
korenje	1,06	2,20
peteršilj	5,10	—
ohrovt	2,50	—
radič	—	7,20
cvetača	4,40	4,50
spinacea	6,40	—
špinača	1,30	1
inbolka	—	—
nruške	in 3,18	—
pomaraneče	4,35	4,50
mandarine	4,40	4,60
limone	—	5,50
banane	4,85	5
	5,50	5,10
grozdje	in 6,70	—
ribe	5,40	5,50
jabca	8,55	—

Tragičnih devet dni svobode

27-letni Gregor Brajdič si je med begom iz zapora sezul čevlje, da bi lažje tekel po snegu in v mrazu -20° C v svobodo(?)

13. januarja ob 14. uri je iz kazensko-poboljševalnega doma na Dobu, kjer je prestajal kazen, pobegnil 27-letni Gregor Brajdič. Brajdič je bil lani zaradi tatvine obsojen na dve leti in osem mesecev strogega zapora. Do tega dne je »odslužil«
že enajst mesecev.

Pri begu je Gregorju pomagala Matilda Zupančič — Valčka iz Smitihela pri Novem mestu. Skupaj sta bežala in se naslednjih devet dni skrivala po gozdovih v trebanjski in novomeški občini. Gregor si je sezul čevlje, da je lažje tekal.

Vse to se je zgodilo v dneh, ko je živo srebro večkrat zdrknilo pod -20° C. Gregorju so kralu omrzle noge in se je od enega do drugega ciganskega naselja vlekel le s pomočjo Valčke. Noge si je

povijal v krpe in s prijatelji-ko iskal zavetišče v oddaljenih ciganskih sotorih in gozdovih. Nihče od Gregorjevih prijateljev, niti valčka niti on sam, ni vseh devet dni pomislil, da potrebujejo ubežnikove noge predvsem zdravnika, saj ima Gregor po odsluženih kazni — če bo le hotel pošteno živeti — še vse življenje pred seboj.

V ponedeljek, 22. januarja zvečer, ko sta bila Gregor in Valčka prijeta, ubežnik sploh

ni mogel več hoditi. Valčka ga je na hrbtu, zavitega v odejo, da ne bi opazili, kaj prenaša, nosila po odjužnem snegu, ga vsakih nekaj deset metrov odložila, si ga spot naprtila in nadaljevala pot.

Ko so Gregorja pripeljali v zapor, so se začele strašne muke. Ozebljenih nog se je lotila gangrena. Naslednje jutro so ga odpeljali na operacijo v zagrebško bolnišnico.

Tako se je za Gregorja končalo tragičnih devet dni, ki mu bodo nedvomno pustili posledice za vse življenje. Ali se njegovi prijatelji zavedajo, da bodo deloma tudi oni krivi, če bo Gregor ostal brez nog?

PRED SOBOTNIM NOVINARSKIM PLESOM NA OTOČCU

Zaigrajte, fantje, nam - deho

Luči v veliki otoški restavraciji so bile že zvečina pogasnjene. Pri štirih ali petih mizah so še sedeli gostje. Nad orkestrom sta gorela dva reflektorja — moder in rumen ... St. Louis blues ...

Ob nedeljah ponoči, ko večina ljudi že misli na zgodnji ponedeljkov začetek, se posebno v zoprnem zimskem vremenu, restavracija ni nikoli polna. Orkester pa vseeno igra. Orkester, za katerega ni nobene dvoma, da je daleč pred vsemi na Dolenjskem. Ko so pred dobrim letom in pol prvič uglasili instrumente na skupni a, jih še nihče ni poznal, danes pa mimo dobre hrane in postrežbe marsikdo tudi zaradi dobre muzike rad pride na Otočec. Kdo so fantje, ki iz tedna v teden z milimi (in precej glasnimi zvoki) tako učinkovito razgibljejo mlado in staro?

Zdravko Budna je Novomečan in bobnar. Tudi on se je včasih učil violine pri tovarišu Sprocu, boben pa je pričel igrati s »črnimi tulipani«
na plesih v Smitihelskem internatu. Zdaj hodi v glasbeno šolo v Ljubljani, kjer ga uči tolkalca prof. Bračko. Ime »Dehose«
so si nadeli jeseni 1966, še preden sta Nace Kovačič (bobnar) in Mitja Marin (pevec) odšla v armado. Besedica »dehose«
je francoska in pomeni v glasbi poziv solistom »vstanite se«, zasijte v vsej svoji umetniški moči!

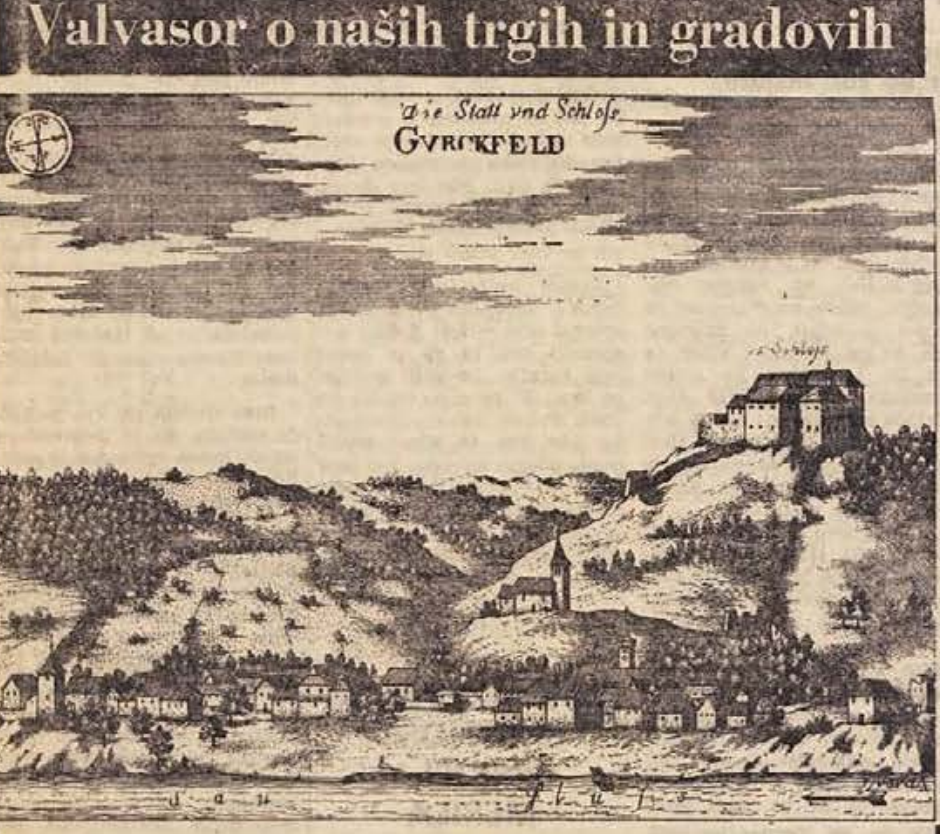
Domaćinom najbolj poznan je Jože Dobovšek-Jože, baskitarist ansambla, ki je 20. januarja 1968 z odličnim uspehom diplomiral za inženirja elektrotehnike. Stiri leta je vodil znani novomeški dixieland ansambel »Dizzy Combo«, ki pa je pred nekaj leti razpadel zaradi prodora beat glasbe in odhoda članov na univerzo v Ljubljano. Tudi Jože je zanamoral klarinet, saksofon in očetovo pastirsko piščalko ter se posvetil kitari, še posebej basu. Hkrati je postal še električni ansambla »Dehose«, saj je vse naprave za ozvočenje, ki bi sicer stale težke stotisočake, sam naredil.

Rajko Gorenc, vodja ansambla »Dehose«, igra električno kitaro. Doma je iz Novega mesta in pred desetimi dnevi se je poročil z Markljevo Marijo Barbaro-Boni, ki je tudi zrasla v glasbeni družini. Rajko sicer pravi zase, da je »zapoznalo odkriti talenta«, čeprav je igral že v ansamblu na vrtu hotela Kandija. Pa je bilo takrat prepozno, da bi šel v šolo, in je pravzaprav čist samouk. Bojan Lavrič iz Novega mesta se je začel učiti harmoniko že s potim letom. V glasbeni šoli ga je vzgajal prof. Rajko, sedaj pa studira fagot in klavir na glasbeni šoli v Ljubljani. Igral je tudi klarinet in bobne v številnih orkestrih po vsej Sloveniji, pri »Dehose«
pa se hkrati ubada kar z dvema instrumentoma: z električnimi orglami in električnim klavirjem (klavirsetom). Bojan je tudi komponist in aranžer za večino skladb, ki jih ansambel igra.

Tudi Marko Lednik iz Zalca se je pred kratkim poročil, igra pa klarinet, katerega mu se je posvetil na srednji šoli. V različnih ansamblih, s katerimi je nastopal, je igral še saksofon, tamburin in klarinet. Te dni je sodeloval pri snemanju na radiu Ljubljana v združenem orkestru Boris Frank z Zadovoljnimi Kranjci.

V kratkem intervjuju po nedeljskem »jam session«
se seveda ni dalo iz fantov izločiti vse, kar bi ljubitelji glasbe zanimalo. Nekaj pa smo le izvedeli: »Zakaj igrate?«
»Predvsem zaradi prakse, nekaj pa tudi zaradi zasluzke. Sicer pa smo tako poceni orkester, da nas vsakdo lahko najame brez skrbi, da bi imel izgubo!«
»Kaj igrate najraje in kaj publika najraje posluša?«

»Načelno: žele ljudje, valčka in pcha in se! takim izboru vpije le, na tihem. No, 6 najraje boss le, da jih 7 jo znajo zap V nedeljo igral se 18-let Brataševc no je bilo ki se je s skladbami greeni, nav fantje prvič tem sestavu, stila v harmon zacija prav maloštovlni vdušeno ple sami niso krepko pote no uro. »In kaj b boto zvečer!« »Obljubim res pa bo od tempera lozenja publi da publika drugega spu nemu navdu bodo lahko gli tudi pevo Nino Robič

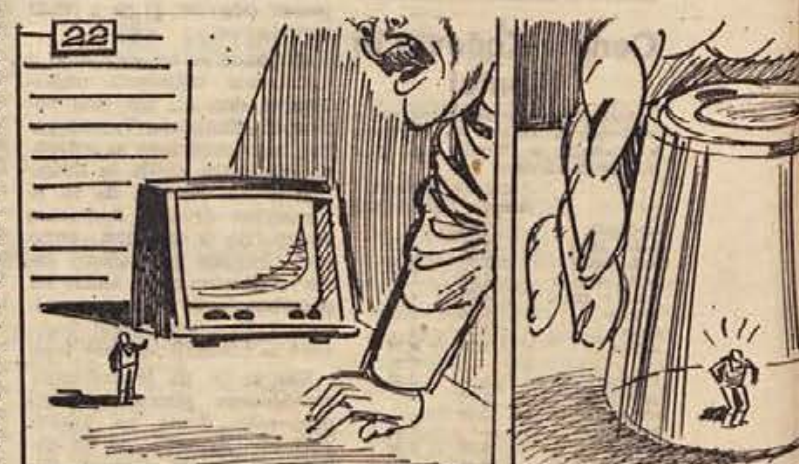

KRŠKO

Vzrok za nastanek imena Krško. Prijetna lega tega kraja. Vinogradi. Krško polje. Veliko starin. Rimski novci. Napisi na kamnih. Je li stalo tu mesto Quadrata? Tu je stal stari Neviodunum. Rezidenca cesarja Konstancija. Gospodje Krški. Na krškem gradu napravijo kapelo. Krško gospostvo pride na Avstrijsko hišo. Gospostvo kupi eden gospodov Valvasorjev. Današnji lastnik. Turški vdor na Kranjsko. Katoliški župnik prežene luteranskega pridigarja s prižnice. Pun-tarski kmetje si podvržejo Krško. Smrt stotnika iz Bihaća. Zgraditev kapucinskega samostana. Gospod iz Zadra obleži v dvoboju mrtev.

Ime Gurkfeld zajema mesto in grad in del imena je temu kraju dala reka Krka (Gurk), ki se miljo od tod izliva v Savo, za drugi del imena pa se ima zahvaliti polju (Feld), ki je tu povsod zelo ravno. Od imena reke Krke pa izvira tudi kranjsko ime Krško, saj je beseda pridevnik od besede Krka. Mesto leži na Dolenjskem ob Savi in nad njim se razteza visok hrib, oddaljeno pa je od Ljubljane enajst milj. Precej nad mestom stoji na hribu grad. Mesto stoji torej na prijetnem kraju in je posebno zaradi omenjene reke ogleda vredno, ker po njej ladje neprestano plovejo gor in dol ter tu tudi pristajajo. Na gričku pred mestom so tla porasla s samimi vinogradi. Brž ko pridemo iz mesta, se gorovje porazgubi ter se razširi v lepo, ravno in prostorno polje, ki ga na splošno imenujemo Krško polje ter je za obdelovanje odlično. Da je tu v starih časih stalo zelo veliko mesto, vidimo iz mnogih starin, ki jih najdemo v zemlji na celo miljo daleč: star rimski in to povečini poganski denar, ki sem ga sam nekaj tisoč kosov dobil, velike kamne z napisi, kakor tudi kamnite stebre, prav tako s spominskimi napisi popisane, in kar je drugih podobnih ostalin iz starega veika. Lazius trdi, da je na tem mestu stalo staro rimsko mesto Quadrata, in ker Merian na avtoriteto tega pisca preveč da, tudi on postavlja to mesto na ta kraj. Lazius je zapeljal Meriana, zmotil pa se je eden kakor drugi, zakaj tu ni nikoli stala Quadrata, ampak stari Neviodunum ali vsaj del njega, kakor sem o tem poročal več na kraju pete knjige, kjer se lahko bere o starih mestih na Kranjskem. Menijo, da je na tem kraju imel svojo rezidenco cesar Konstancij, sin Konstantina Velikega. Po tem kraju so se nekaj pisali njegovi gospodarji gospodje Krški, ki so ta grad kot svojo dedno hišo skupaj s krškim gospostvom pred mnogimi leti nekaj časa imeli v lasti. Tako je bil leta 1248 njegov lastnik gospod Bertold Krški. Po njem pa ga je nato leta 1284 podedoval njegov sin, ki se je tudi pisal Bertold Krški. Poslednji te družine, ki sem ga zasledil in ki je leta 1322 še živel, se je imenoval Herman Krški. Bil pa je ta junaški bojevnik, ki se je prav viteško držal. Nisem pa mogel dognati, ali je bil tudi zares lastnik krškega gospostva. Vso to plemenito družino pa je smrt z rodom in imenom vred iztrebila že pred mnogimi leti. (Konec prihodnjil)

POLJE »OMEGA«

22. Načelnik je pograbil kozarec na mizi in ga poveznil čez osuplega vesolca. Nato je odšel iz pisarne. Vrnil se je z gručo policistov. Hrup njihovega razgovora je udarjal pod kozarec. Nihče od prisotnih se ni domislil, da bi spustil vesoljca iz nezasluzene ječe. Peter je še vedno krill z rokami v upanju, da ga bo kdo vendarle hotel poslušati. Slednjič je pritekel v sobo civilist. Po krajšem razpravljanju so dvignili kozarec. Pred Petra so porinili mikrofon. Zatulil je vanj: Sem iz Evropskega vesoljskega centra. Dozivel sem nesrečo v vesolju. Moj ko-

lega je v Može je precej je moral Privlekl iz njega Je Očitno da imajo ne z žučem cem frenil

Prišel iz zapora in spet kradel

Stanislav Meserko iz okolice Trebnjega obsojen na 10 mesecev zapora, ker je zagrešil dve navadni in eno veliko tatvino

Ko je lani poleti ljudem iz okolice Mirne zmanjkovalo to in ono, so takoj osumili Stanislava Meserka, ki je malo pred tem prišel iz zapora in se potikal naokrog. Doma je iz okolice Trebnjega, po poklicu priložnostni delavec, vendar brez zaposlitve.

16. avgusta je obiskal Migolico. Iz nezaklenjene hiše Antona Sobana je vzel 500 N din in ročno uro. 6. septembra se je prav tako na Migolico lotil lastnine Zofije Rus. Skoz okno je prišel v hišo ter v predalčku šivalnega stroja in v omari našel 26 N din. Plen ni bil bogat, zato je že čez 5 dni poizkusil znova, tokrat na Seiskl gori.

Ker je poznal razmere v hiši, kjer je nekoč stanoval, je vedel, da se okna slabo zapirajo. Zlahka je prišel noter in vzel Anteju Komljeno-viču pištolo s 26 naboji, njegovemu sestanovalcu Blažku

Marjanoviču pa je vzel 160 N din.

Ko so ga dobili, je vse brez pridržkov priznal in se izgovarjal, da je kradel zato, ker ni dobil dela, ko je prišel iz zapora. Okrožno sodišče pa je menilo, da bi se lahko preživljal z delom pri kmetih, če službe ni mogel dobiti in ga obsodilo na 10 mesecev zapora ter na povrnitev škode.

Lisica padla v Veliki Loki

En strel – dve žrtvi, važne pa so predvsem točke!

Pred kratkim se je v vas zatekla lisica. Čeprav si je v hudih zimskih dneh, ko se živo srebro ni ganilo iz bundice toplomera, poiskala zavetišče pri ljudeh, nevhvalezna tatila ni utajila svoje narave. Gnidovčevi mami je mimogrede pomorila v eni sami noči enaist kokuš!

Človek bi tako na prvi pogled rekel: no, to se ni največje hudo! Toda zvitoropka se je – kot da bi se zavedala svojega hudodelstva – zatekla »pod zaščito« k hiši dveh članov zelene bratovščine. Eden izmed njiju, Lojze Slajpah pa se je prav tiste

dni odločil ustreliti svojega zvestega enajstletnega psa Lorda.

Težko mu je bilo pri srcu, saj sta z Lordom nemalokrat skupaj oprezala za divjadjo, toda Lord je pač svoje že odslužil. Lojze je dvignil puško in strel je pučil. Lahko si mislite, kako je bil lovec presenečen, ko je ugotovil, da je z istim strelom pognil tudi zvitoropko, ki je že nekaj časa prenočevala pod njegovim postopjem...

Kakšen plen je lisica za lovca, bi bilo odveč pripovedovati. Če ni koža dobra, so pa točke, ki jih je treba zbrati do občnega zбора. Točē bā bilo še več, če bi namesto na Lorda meril na kakšnega psa klataža in če lisica ne bi bila tako garjeva, da niti njen rep ni bil podoben lističjemu. Lovcu Lojzetu kijub temu želimo, da bi srečno dobil tistih 10 točk za lisico in ker je Neža že za nami se bo gotovo tudi kakšna gospodinja oglasila pri njemu s košarico jajčk!

Sejmišča

S sejmišča v Novem mestu

29. januarja je bil v Novem mestu sejem, na katerem je bilo na prodaj 691 prašičkov, prodali pa so skoraj vse – 651. Kupci, ki so prišli predvsem iz oddaljenih krajev, so plačevali mlajše pujske po 12.000 do 16.000 Sdin, večje pa po 17. do 26.000 Sdin.

Na sejmju v Brežicah

27. januarja so pripeljali kmetovalci na brežiški sejem 405 prašičkov, prodali pa so jih 324. Mlajše so prodajali po 650 do 700 Sdin za kilogram, večje pa po 510 do 550 starih dinarjev kilogram.

SPREJEMA
IN ODDAJA
VAŠE ŽELJE

ZIMA IN MRAZ sta prignala divjad v bližino človeških bivališč. Ne samo volkovi in prašiči, tudi srnice so postale manj boječe. — Na naši sliki je srnica, ki je pretkeli teden prišla v Grmovlje na malico... — (Foto: S. Dokl)

Odprtina je bila ozka. Toliko da ni zakričal, ko je začutil, da ga spodnja ostra prepilena konca železnih palic parata po trebuhu in skrčenih prsih. S poslednjimi močmi je zlezel ven pa na kolena in na roke padel na mokro travo. Pridušeno je zastokal. Srajco je imel spredaj vso v cunjah. Iz dveh brazd, na prsih in trebuhu, mu je tekla kri. Vstal je, si popravil srajco in stekel. Dobro si je zapomnil smer, ki mu jo je bil povedal šerif. Noge so ga hitro, kolikor so mogle, nesle po mokri travi. Zunaj, na svobodnem prostoru, je začutil novo moč. Nikoli dotlej ni premišljal o svobodi, saj mu je pomenila nekaj, kar nam je zajamčeno. Sedaj pa je mislil, na kakšne muke je človek pripravljen, da bi si priboril izgubljeno svobodo.

Najprej je moral zaviti na jug, do ceste, ki je tekla ob močvirju, tam pa se obrnil v močvirje. Ko je pustil za soboj cesto, je zaslišal kruljenje prašičev. Stekel je čez

polje, nato pa po prečnici v močvirje. Prvič po dolgih letih se je sedaj spomnil, da je bil nekoč skavt. Spomnil se je, kako po zvezdah, po Velikem in Malem vozu in Severnici, lahko določil strani neba. To mu je pomagalo, da ni izgubil smeri proti jugu.

Na mesečini je videl, kako se mu za potami dviga rahel prah. Nato je opazil meglice nad močvirjem in kar naprej se mu je zdelo, da od tam nekdo prihaja. Skril se je in počakal, vendar ni bilo žive duše. Videl je le mezza in svinjo, ki je rila ob poti.

Hodil je hitro, na pol tekel, dokler ni zagledal treh velikih cipres, ki jih je obsevala mesečina. Zagazil je v močvirje, da bi prišel do njih, ker mu je šerif rekel, da bo tam našel čoln. Voda skriva sledi, v mestu pa lahko zdaj zdaj spustijo za njim pse.

Cedalje globlje se je umikal v močvirje in po nogah so ga praskala stebelca ostré trave. Lačni komarji so ga napadali v črnih rojih. Opočkal se je v blatu, se mučil skozi gosto podvodno rastlinje. Zavrisnil je, kadar se mu je nekaj velikega, ploskaste in spolzkega dotaknilo roke. Pomislil je na vodne kače. Bal se je aligatorjev, katerih glasove je slišal iz mraka. Bile so še druge strahote, na katere je mislil: drobne ribe ljudjozerke in pijavke. To je bilo njihovo kraljestvo. Brez moči je bil pred njimi, lahko je šel samo naprej in zaupal v svojo srečo. Moč mu je dajala misel, da bo le tako ušel vislicam.

Čoln z ravnim dnom je našel privezan za cipresne korenine, ki so kot kačje leglo štrlele iz črne vode. Počasi je zaveslal po prekopu. »Tok te bo nesel,« se je spomnil šerifovih besed, »in ko boš na levi strani zagledal dve rumeni svetilki, pojd iz čolna. Potem je do moje lovske kočē samo še nekaj korakov.«

Bil je neznanško utrujen. Zdelo se mu je, da je izgubil precej krvi. Toda kaj je mogel sedaj? Samo bežati naprej in se skriti še pred svitom. Naslonil je vesla ob stranici in malo počival. Pustil je, da ga je nesel tok, potem pa je čoln nenadoma zavil v ozek rokav, nad katerim so visele veje močvirskega grmovja. Udarile so ga po ramah. Čoln je komaj odplaval med velikimi kupi trhelega lesa, ki je bilo zloženo na robu prekopa.

ors!

gramo tisto, kar so pa je vse, od like do cha-cha-cha. Publika je s m zadovoljna in igramo bolj pona sami urežemo noyo – škoda tako malo, ki besati...

večer je z njimi ni trompetist Vid Kopra. Prijet- oslušati muziko, karimi dixieland i drugimi ever- ste temu da so stopili skupaj v nemalokrat spu- nijo in improvi- ga jazza. Sicer oslušalci so na- ikali in fantje vedeli, kdaj so misli čez določē-

lahko vse! Za- rogram odvisen nenta in razpo- ke. Drži namreč, n orkester drug abujata k skup- senju. V soboto veliko pripomo- i Marjana Držaj, i Tatjana Gros!a M. MOSKON

vašem sesalcu za prah. Prosim, pomagajte! o se nadvse začudeno spogledali. Pretako asa, preden so douneli, za kaj gre. Peter e dvakrat ponoviti: Prosim, rešite kolega! so sesalec, iztresli prah po tleh in izgrebli na. Omamljenega, toda živega! e policisti še vedno niso mogli živeti v to, pravka z živimi ljudmi in ne s prikaznimi, amami z Marsa. Načelnik je namreč z mezin- nezavestnega Jeana na košček papirja in ga

nerahločutno stresel na mizo poleg Petra. Peter je pokleknil k ranjenemu tovarišu. Jean je bil bled, vendar ne močno poškodovan. Njegova obleka je bila na mnogih mestih strgana. Prah iz sesalca se je zajedel v gube. Zdravnik, ki je bil med prisotnimi policiisti, Jeanu ni mogel kdove kaj koristiti. Sam se je čez čas prebudil iz omedlevice. Opri se je na kromolce in zaprosil za vodo. Nastal je nerešljiv problem: v vsej ogromni načelnikovi pisarni ni bilo predmeta, ki bi lahko prevzel vlogo kozarca.

Včeraj je bila seja skupščine

Včeraj dopoldne je v Sevnici zasedala občinska skupščina, ki je imela na dnevnem redu kar 16 točk. Med pomembnejšimi so bile predvsem: informacija o stanju v delovnih organizacijah po sprejetju novih gospodarskih predpisov, podražitev dimnikarskih storitev, določitev območja, kjer je dovoljeno gojiti ribez, informacija o asfaltiranju zasavske ceste ter odlok o javnem redu in miru. Več bomo s seje poročali v prihodnji številki DL.

Samoprispevek že daje rezultate

Na območju krajevne skupnosti Sevnica so že leta 1966 uvedli samoprispevek v vaseh Drožanje, Žabjek, Konjska glava, Mestni vrh, Kumen, Sv. Rok, Lamberce in Brezje. Ceravno predvidena prispevka še niso vsi plačali, je krajevna skupnost popravila že precej vaških poti.

DVE VESTI IZ LISCE

■ SPET 30 TEČAJNIC. Pred kratkim so v konfektiji LISCA spet sprejeli v uk 30 tečajnic, ki se bodo 6 mesecev priučevale za delovna mesta. Tečajnice, ki bodo uspešno naredile preizkušnjo, bo tovarna sprejela na delo.

■ NIHCE SE NI JAVIL. Na nedavni razpis, objavljen v DELU, se ni javil niti en ekonomist ali pravnik, čeprav bi Lisca sprejela tudi začetnike. V podjetju se sprašujejo, kje so tisti nezaposleni absolventi visokih šol, o katerih je toliko slišati, in kako naj podjetje izboljšuje sestavo zaposlenih, če hočejo soltari ljudje ostati le v največjih mestih.

NOVICI IZ LOKE

■ ZE MARCA GRADNJA VODOVODA? Pred kratkim je loška krajevna skupnost znova obravnavala gradnjo vodovoda v Loki. Dopoldne tistega dne so zajetje in zemljišča pregledali strokovnjaki iz Zelca, ki so menili tudi, da bi se dal predačun s prostovoljnimi delom občutno zmanjšati. Najeti posojajo tudi med občani, tako da bi z gradnjo povečane vodovoda lahko začeli že marca.

■ OBCNI ZBOR GASILCEV. Na nedavnem občnem zboru gasilskega društva iz Loke je bilo med drugim poudarjeno, da je društvo lani doseglo nekaj lepih uspehov. Pionirska skupina je na tekmovalstvu na Planini dosegla v občinskem merilu drugo mesto. Za prihodnje so gasilci sklenili, da bodo pridobili še več mladin, akrbeli pa bodo tudi za izboljšanje starih članov. Na zboru so izvolili odbor društva, ki ga bo še naprej vodil M. Kuleto.

Pojasnilo

V letošnji drugi številki našega glasila smo pisali, kako je krajevna organizacija SZDL na Pokleku oskrbela Francu Vršču enomesečno zaposlitev in kako so člani te organizacije nato mesec dni izmenoma delali namesto njega, da je lahko uveljavil pravico do invalidske upokojitve. Franc Vrščec pa nam v obširnem pismu piše, da mu je enomesečno zaposlitev oskrbel s posredovanjem oddelka za socialno skrbstvo pri občini Sevnica vodja krajevnega urada na Blanci. Piše nam, da je od 15. oktobra do 15. novembra delal sam, da ni nihče delal namesto njega in da si s takim hvalisanjem krajevna organizacija samo kvori ugled.

Prigovarjamo, da smo podatke za naš prvi sestanek o Francu Vršču dobili na sežu občinske organizacije SZDL v Sevnici.

UREDNIŠTVO

Novi predpisi so potuha slabim gospodarjem

Kritične pripombe sevnških gospodarstvenikov na nove predpise o deviznem poslovanju

Znano je, da je zvezni izvršni svet tri mesece prekasno objavil predpise o letošnjem deviznem poslovanju. S tem je bil prekršen zakon, škoda pa trpi gospodarstvo, ki je v zastoju z izvoznimi in uvoznimi posli. Su hujša pa je za slovensko predelovalno industrijo ponovna široka uvedba uvoznih dovoljenj in uvoznih kontingentov, kar podpira slabe gospodarje in zavira sposobnejše, ki so že prodrli na svetovno tržišče. Najmanj, kar je mogoče reči: novi predpisi so slaba usluga gospodarski reformi!

Te misli so bile v središču pozornosti nedavnega posveta direktorjev v sevnški občini. Najbolj so novi predpisi prizadeli konfekcijo LISCO,

občutila pa jih bodo tudi druga podjetja: Kopitarna, Metalna-Krmelj in Jutranjka. Kaj pravijo k temu prizadeti? Maks Bilč, direktor Kopitarne: »Novi predpisi, ki

CE: »Z naročili smo čakali do oktobra, vendar novih predpisov ni bilo od nikoder. Reprodukcijski material smo naročili pod starimi predpisi, ker smo računali, da nas novi ne bodo močneje prizadeli. Naše podjetje bo dobivalo le 72 odst. zasluženih deviz, razen tega Narodna banka zahteva, da moramo plačati blago iz uvoza mesec dni vnaprej, to pa pomeni, da moramo banko kreditirati.« Vinko Božič, direktor LIS-

predvidevajo kontingentiran uvoz plastičnih mas, bodo pri nas povzročili, da se bodo skladi našega podjetja zmanjšali za 40 milijonov S din, naprave za izdelovanje predmetov iz plastičnih mas pa bodo stale neizkoriščene. Novi devizni režim bo podpril podjetja, ki slabo gospodarijo.»

Franc Molan, predsednik ObS: »Z nastalim stanjem je treba seznaniti odbornike in poslance, zahtevati pa tudi odgovor od pristojnih ljudi.«

Misli k razpravi so prispevali tudi drugi udeleženci. Zatem so predstavniki delovnih organizacij obravnavali reelekcijo v delovnih organizacijah, program stanovanjske izgradnje, financiranja šolstva druge stopnje ter modernizacijo zasavske ceste.

M. I.

JOŽE PAVČEK

Ob zvokih pevskega zborni železničarske godbe se je v nedeljo popoldne, 28. januarja, Sevnica poslovala od Jožeta Pavčka, nekdanjega šefa postaje v Sevnici in družtvenega delavca.

Rodil se je 1901 v Cegelnici pri Novem mestu. Po maturi se je zaposlil na železnici, kjer je delal do upokojitve 1961. Med zadnje vojno je bil na prisilnem delu v Nemčiji. Po osvoboditvi je kljub težkemu delu in bolezni našel čas za sodelovanje v društvi. Delal je kot član ZB in predsednik nadzornega odbora gasilskega društva, sodeloval pa je tudi v akcijah turističnega društva in postal znan tudi po tem, kako lepo je znal urediti vrt in okna v svoji hiši.

Kako je bil med ljudmi priljubljen, njegovo delo in prizadevanost pa spoštovana, je pokazal tudi njegov pogreb, ki se ga je udeležilo veliko ljudi.

Arto: Čoln je treba popraviti

Z Arta se morajo otroci s čolnom voziti v šolo na Blanci, ki je na drugi strani Save. Čoln pa je že tako dostužen, da je prevoz zelo nevaren. Na vseh sestankih v tem kraju ljudje opozarjajo, da je že čas, da bi ga usposobili za varno vožnjo.

M. I.

Zabukovje: Načrt je narejen

Pred kratkim je bil narejen načrt za gradnjo vodovoda v Zabukovju. Svet krajevne skupnosti je sklenil, da bo še letos začel napeljevati vodo iz višje ležečega zajetja, ki bo napajal več vasi pod seboj. Pri delu bodo morali največ narediti vaščani sami.

Priprave za stoletnico

Maja bo minilo sto let, odkar je bil sevnški tabor, proslava stoletnice pa bo avgusta

Sestega maja 1868 je bil v Sevnici eden prvih slovenskih taborov, ki so bili v tistem času pomembna oblika narodnega prebujenja. Na tem zboru so sodelovali tudi ansambel Kolo iz Hrvaške in gostje iz Bolgarije. Kot zanimivost je vredno omeniti tudi, da je tabor zavrnil predlog o gradnji mostu čez Savo v Sevnici, čes da bo preveč ogrozil splavarstvo, ki je bilo takrat še močno razvito in je ljudem ob Savi prinašalo lepe zasluge. V kratkem bodo v Sevnici ustanovili poseben odbor za pripravo prireditve, ki bo v letošnjem avgustu. Na bližnjem sestanku se bodo pogovorili, kako bodo prireditve pripravili in kako bodo zbrali čimveč gradiva o zgodovini Sevnice in okolice. Rojak Zoran Pišl, knjižničar ekonomske fakultete v Ljubljani, ki ima precej gradiva, je pred nekaj dnevi že obljubil pomoč. Organizatorji prireditve so navezali stike z muzeji in zbirkami, med njimi tudi z muzeji iz Gradca, kjer so shranjene izkopenine iz rimske dobe, ki so bile najdene v Vranju.

S SOBOTNE SEJE OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Težave so večje kot prejšnja leta

Veliko ljudi potrebuje socialno pomoč, občina pa jim vse težje pomaga

Reforma ne pomeni prepuščati ljudi samim sebi, nasprotno: družba je dolžna zagotoviti varstvo socialno ogroženim ljudem, pri tem pa morajo izdatneje pomagati tudi svojci, ki se žal velikokrat javljajo šele ob zapuščinskih razpravah. Tako mislijo v sevnški občini, ki ima glede na število prebivalcev zelo veliko število socialnih podpirancev.

Socialni varstvo zajema zdaj 270 ljudi brez sredstev za preživljanje, 158 ostarelih kmetov, 81 alkoholikov, 131 duševno ali telesno zaostalih ter 44 ljudi, ki so v domovih počitka. Za te namene je dala občina lani 76 milijonov S din ali 15 odst. proračuna. V občini je 136 osebnih invalidov in 213 družinskih upravičencev, za invalidnine pa je bilo porabljenih 85 milijonov S din.

Socialni podpiranci dobivajo povprečno 4080 S din na mesec, razen tega so tudi zdravstveno zavarovani. Ker je to zelo malo, občini pa denarja primanjkuje, bodo ob letošnjem pregledu socialnih podpiralci poklicali otroke, ki so za starše dolžni skrbeti tudi po zakonu. Obsodba vredno je, da se svojci pojavljajo šele takrat, ko gre za zapuščino, prej pa se za svoje starše kaj malo brigajo.

Glede na veliko število alkoholikov so na seji konference sklenili pristojnim predlagati, naj predpise čim prej uredijo tako, da bo mogoče ljudi hitreje pošiljati na zdravljenje, ker je pri tem čas zelo pomemben.

Vse večje so tudi potrebe po posebnem šolstvu. V Sev-

Kje ste zdaj kmečki fantje?

Na mnogih sestankih po vaseh slišimo pripombe: kaj ste naredili za izboljšanje kmečkega človeka? Zakaj ničesar ne organizirate? Ozrite se na rajnko Avstrijo in njeno nižje kmetijsko šolstvo!

Delavska univerza v Sevnici se je odločila organizirati zimsko kmetijsko šolo. Kljub večkratnim posvatom se je zanjto pripravilo le nekaj nad 20 kmečkih fantov, predavanj pa jih v januarju ni redno obiskovalo niti 10.

Tak odziv jemlje organizatorju vsako veselje do dela. Čeprav so bile težave zaradi mraza in prevoza, je delavska univer-

za priča: »Dobro volje tudi od ljudi, ki jim je šola namenjena. Da le ne bi bilo treba komaj začeti šole že ukinjati, se je delavska univerza odločila za zadnji korak: vsi slušatelji bodo oproščeni šolnine.«

Ko se bo 5. februarja pouk spet nadaljeval, bi morale biti šolske klopi polne. Če je bil doslej opravičljivi razlog prispevek za plačilo stroškov, v prihodnje tega razloga ne bo več. Če fantov kljub temu ne bo, na kaj bomo kazali na sestankih krajevnih organizacij in koga kritili za tako slabo pospeševanje napredka na vase?

SEVNIŠKI PABERKI

■ PUSTNA MASKARADA. Za nekaj let so v Sevnici organizirali na pustni torek maskarado. Turidno društvo je sestavilo tudi letos poseben odbor za organizacijo maskarade. Ker je le še malo časa na voljo, bodo morali člani odbora pohiteti s pripravo. V Sevnici naj bi maskarada postala tradicija, vendar bo treba zagotoviti tudi denarna sredstva, ki jih dostajni bilo.

■ PERSPEKTIVNI RAZVOJ TURIZMA. Včeraj popoldne je bil na občini v Sevnici sestanek, na katerem so razpravljali o programu perspektivnega razvoja turizma v

občini. Na sestanku so bili poleg predstavnikov občinske skupščine in nekaterih svetov ter turističnega društva povabljeni tudi predstavniki društva, društveno-političnih organizacij. Dolenjske turistične zveze in Zavoda za spomeniško varstvo SRS z željo, da bi skupaj proučili vse možnosti, ki so na voljo v sevnški občini za razvoj turizma. Pri tem ne bi smeli pozabiti na lovstvo, ribištvo in planinstvo, saj bi tudi tu lahko pridobili precej denarja.

■ PREHOD NA 4-URNI DEL. TEDEN. Pred nedavnim sta Goslinsko podjetje Sevnica in Kovinsko podjetje Sevnica predložili v pregled načrte za postopen prehod na skrajšani delovni teden. Goslinsko podjetje bo vsakelej pri tem imelo težave, o čemer je direktor tega podjetja že govoril na seji direktorjev minul teden, saj bi morali dodatno zaposliti še 5 gostinskih delavcev. Oba projekta bo pregledala posebna komisija občinske skupščine in bo o njih dala svoje mnenje.

Veliki Gaber: Mimo Beograda je dlje

Stalna stuska na pokopališču v Velikem Gabru ter podprt podporni zid na spodnji strani povzročata stalno nejevoljo vaščanov, ki na to opominjajo skoraj na vsakem sestanku. Odbornik Marjan Zamljič je na zadnji seji občinske skupščine vprašal, zakaj ni mogoče dobiti zemljišča in razširiti pokopališča, da bi se pripravila vsaj za las prepravila naprej.

Odgovor je bil naslednji. Lastnik zemljišča je v Ameriki. Občinska uprava ne more stvari urediti samo z njim, marveč mora iti zadeva prek Sekretariata za znanje zadeve SPRJ.

Splošni interes zahteva nadaljevanje del

Odklanjati prispevek za regulacijo Mirne in Temenice pomeni odklanjati izdatno pomoč republiškega vodnega sklada

Da poslovniki skupščine ni tako nepomembna zadeva, je bilo potrjeno v četrtek, 25. januarja. Naključje je hotelo, da je za dodatni predlog inž. D. Kotarja, po katerem naj bi kmetijskim delovnim organizacijam znižali vodni prispevek za regulacijo Mirne, dvakrat zapovrstjo glasovalo prav toliko odbornikov, kot jih je glasovalo proti. V prvem glasovanju je bilo 16:16, v poimenskem glasovanju 18:18, šele tajno glasovanje pa je s 34 proti 12 glasovi zavrnilo predlog. Razlika do 47 prisotnih odbornikov se je glasovanja vzdržala.

Ceravno so številke zanimive z več strani, pojdemo k stvari!

Znane so koristi, ki jih ima kmetijstvo in gospodarstvo nasploh, če so vodotoki strug urejeni. Ta dela pa zahtevajo veliko denarja, povrnejo pa ga šele v daljšem časovnem obdobju.

Urejanje Mirne sega še v avstrijske čase, vendar je v

zgoranjem toku, pa tudi nižje še vedno precej struge nerogulirane. Slovenija ima velike potrebe tudi drugod, zato je bilo težko prepričati republiški vodni sklad, da bo v prihodnjih šestih letih prispeval 274 milijonov starih dinarjev, če bo le občina sama zbrala polovico toliko denarja.

Pred letom dni je bil sprejet program regulacijskih del

na Mirni in Temenici, zaaj pa se je začelo težje delo: zbiranje prispevkov. Občinska skupščina je na zadnji seji sklenila, da bodo kmetijske delovne organizacije v občini morale prispevati letno 2.000 Sdin od hektarja zemljišča, gozdna gospodarstva pa 1.000 Sdin. To bo nanosilo dobrih 4,5 milijona Sdin na leto, razlika do potrebnih 24 milijonov pa bodo prispevale druge delovne organizacije. Predlog

o manjši obremenitvi družbenega kmetijstva ni bil sprejet, kot smo zapisali že v uvodu.

Zasebni kmetovalci, ki že tako kot kmetijske gospodarske organizacije plačujejo redni vodni prispevek, dodatno ne bodo obremenjeni. Pojavi pa se vprašanje, zakaj ni obremenjena zasebna obrt. Ob stalnih zahtevah po enakih pogojih gospodarjenja v zasebnem in družbenem sektorju je nevdržan predlog, da bi na primer družbeno gostišče Grmada v Trebnjem moralo v 8 letih prispevati 383.000 Sdin, zasebna gostišča pa nič. Predlagatelj osnov za določitev vodnega prispevka bo moral prispevke natančneje in pravičneje razdeliti.

M. L.

Svetinje imajo krajevno organizacijo

Na Svetinjah so prejšnji teden ustanovili samostojno krajevno organizacijo Socialistične zveze, k čemur je še decembra dala pristanek tudi konferenca v Dobriču. Dosele je dobriška krajevna organizacija obsegala tudi Svetinje, kjer pa dejavnosti ni zazivela. Na zadnjem sestanku na Svetinjah so izvolili novo vodstvo in menili, da bodo kot samostojna enota več naredili. Obravnavali so tudi delo krajevne skupnosti Svetinje, ki je lani v popravilo potov vložila pol milijona starih dinarjev. To je nekakrat več, kot je znašala občinska pomoč. Menili so tudi, da jih za druga pušča prevleče ob strani in da je potrebno začeti načrtnejše izobraževati kmetijske fante in dekleta.

M. LEGAN

Krajevno skupnost čaka veliko dela

Na konferenci krajevne organizacije SZDL v Trebnjem, ki je bila 25. januarja, je bil za novega predsednika krajevne organizacije izbran Franc Masnik, za novega predsednika sveta krajevne skupnosti pa Ivan Vrančar. Izvoljena sta bila tudi nova odbora KS in SZDL.

Ureditev preskrbe z vodo, skrb za zunanji videz naselij, postavitve mrliške vežice na trebanjskem pokopališču, tržnica ter še nekatere stvari so glavne naloge krajevne skupnosti v letošnjem letošnjem letu, krajevna organizacija SZDL pa bo po mnenju udeležencev konference morala med drugim bolj poskrbeti tudi za kulturno življenje kraja.

Velika Loka: gasilci so dobro gospodarili

Gasilsko društvo je imelo 28. januarja letni obračun. Poročila predsednika, poveljnika in blagajnika so pokazala, da je dobro gospodarilo. Društvo je kupilo slavnostne uniforme, ki so skupaj veljale skoraj pol milijona starih dinarjev. Na nedeljskem občnem zboru so sprejeli tudi program operativnega in društvenega dela. V živahni razpravi so potrdili, da so pripravljene sodelovati in vzgajati nove člane, ki so voljni in sposobni varovati uspehe vsakodnevnih naporov delovnih ljudi.

J. K.

Seminar za vodstva in člane ZK

V petek, 26. januarja, je občinski komitej ZK priredil v Trebnjem seminar, katerega so se udeležili člani občinske konference ZK, vodstva krajevnih organizacij ZK ter občinska vodstva drugih družbenopolitičnih organizacij. Namen seminarja je bil nadrobneje seznaniti člane s stališči republiškega vodstva do zveze in do razvoja Slovenije. Druga tema je bila: uveljavitev stališč Zveze komunistov, uresničevanje sprejetih sklepov ter sodelovanje in enotnejši nastop družbenih sil, kar vse so pomembne zadeve reorganizacije Zveze komunistov.

Odborniki so bolj redno na sejah

Kot pravi poročilo o lanskem delu trebanjske občinske skupščine, so v primerjavi z letom 1966 odborniki redneje prihajali na seje. Lani je bilo na sejah navzočih povprečno 78,6 odstotka odbornikov, predlanskim pa le 72,5 odst. Vseh devetih lanskih sej se je udeležilo 7 odbornikov, 19 jih je manjkalo enkrat, 11 dvakrat, 9 trikrat, 7 štirikrat, 3 petkrat, 1 šestkrat, eden pa celo sedemkrat.

Zadnje mesece pa je spet opaziti, da obisk pada. Potrebno je poiskati vzroke. Na obisk vpliva prav gotovo tudi čas izvolitve, zato so seje proti koncu mandatske dobe slabše obiskane.

Ponikve: za gasilstvo premalo razumevanja

21. januarja je imelo občni zbor gasilsko društvo v Ponikvah. Udeležba je bila zadovoljiva, prisotni pa so pohvalili delo upravnega odbora, saj je društvo kljub težavam lepo napredovalo. Tajnik občinske zveze Ivan Novak je zbranim razložil težave gasilskih organizacij. Po mnenju članov družba ne kaže dovolj razumevanja za gasilstvo, ker ga ne oposti različnih dejav. »Zakaj je potreben prometni davek pri nakupu orožja, zakaj carina od uvožene gasilske opreme, zakaj takse na gasilske avtomobile, zakaj omejitve prispevka DOZ?« so se spraševali gasilci. »To je ravno tako, kot da bi od krvodajalca, ki rešuje življenje, zahtevali plačilo davkov.«

E. GERMOVŠEK

Prijavite se v tečaj tujih jezikov!

Delavska univerza v Trebnjem je pripravljena organizirati tečaj italijanskega, nemškega ali angleškega jezika. Od števila prijavitelcev je odvisno, za kateri jezik bo pripravljen tečaj. Prijavite se lahko do 10. februarja.

OBISK PRI PRIDELOVALCIH SEMENSKEGA KROMPIRJA

Dobro seme mora najti dobre kupce!

Tako mislijo kmetovalci v okolici Velikega Gabra, ki kljub slabšim možnostim prodaje ne mislijo opustiti pridelovanja semena

Mladi agronom Alojz Metelko, ki vodi semenarsko službo v pogovoru s pridelovalcem semenskega krompirja Antonom Kancem ml. iz Biča (Foto: Legan)

Semenarjenje je tudi del kmetovega ponosa. Ko je semenar iz okolice Velikega Gabra kupil trenutno najbolj moderno sorto dezire, »tisto z rdečo kozico«, je naložen voz nalašč pustil dlje časa pred gostilno, češ naj si ga še drugi ogledajo. Pridelovanje semena zahteva več znanja. »Zato pa boljše poplača trud«, so povedali semenarji v Biču, Pristavici, Cesti in Bregu, ko smo jih obiskali.

Lofza Kopore, vas Cesta pri Velikem Gabru, kmetija z 9 ha obdelovalne zemlje ima lasten traktor. »Letos bom pri nas posadili blizu dva hektarja semenskega krompirja sort Igor in vesna. Kaj da si želimo pridelovati? Stabilnosti, sklenjene pogodbe naj tudi držijo. Lani smo se dogovorili, koliko krompirja bomo dali jeseni za kilogram semena, vendar dogovor ni držal. Vem, da tega ni kriva semenska služba, ki je potrebna, saj je treba pri pridelovanju semenskega krompirja več znanja.«

Ludvik Strmole, Breg, dobrih 5 ha obdelovalne zemlje: »Semenski krompir bom tudi letos prideloval, čeprav je

bila lani tako slaba letina. Moti me samo to, da vem, po čem bom seme kupil, ne vem pa, po čem ga bom lahko jeseni prodal. Nekaj govorijo o tovarni za predelavo krompirja. To bi bila za nas rešitev, saj vidite, da živina nima cene.«

Alojz Kastelic (35), Pristavica, 6 ha obdelovalne zemlje in 14 glav živine v hlevu: »S semenarstvom se ukvarjamo že več let in ni nam žal. Čeprav pridejo tudi slabši časi in se dajemo zaradi cene, semenski krompir poplača trud in skrb.«

Alojz Zajc, Pristavica, 7 ha obdelovalne zemlje: »Upamo, da bo letos boljše, kot je bilo lani. Naša hiša bo sklenila pogodbo za skoraj dva hektarja semenskega krompirja.«

Anton Kano ml., Bič, 6 ha zemlje: »Pri nas se ukvarjamo s semenarstvom, že odkar na tem območju obstaja semenska služba. Za letos smo dogovorjeni za 2 ha semenskega krompirja. Razen originalnega semena sort vesna, Igor in bintje bomo zasadili tudi elitno seme zelo iskane sorte dezire. Za preteklost moram reči, da se je splačalo. Da bi kupil traktor? Prej je treba pri hiši še marsikaj drugega.«

Semenarji so dobri gospodarji. To dokazujejo tudi

njihove kmetije. Bo kdo porokel: Njim je lahko, pa vendar je treba k temu pristaviti: na stotine in stotine je večjih kmetij, ki ne dajejo tolikšnega dohodka, ker se lastniki še vedno ukvarjajo z vsem in nočejo slišati, da ni mogoče več delati tako kot pred desetletji.

M. LEGAN

Naenkrate bo več trgovin po vaseh!

»Ne damo se izriniti,« je odgovor Mercatorja na odpoved najetih lokalov

»Gradišča«, poslovni enoti veletrgovine Mercator, je trebanjska kmetijska zadruga več krajev v občini odpovedala lokale, ki morajo biti izpraznjeni do konca maja. Po mnenju vodstva zadruge, ki se namerava v prihodnje več ukvarjati s trgovino, bi tudi precej manjši promet dajal zadruzi več dohodka, kot ga dobi z najemnine, ki jo plačuje Mercator.

Vodstvo »Gradišča« se je v trenutku znašlo v neprijetnem položaju. Upravni odbor je odločno sklenil, da se iz teh krajev Mercator ne bo umaknil, marveč bo uredil svoje

trgovine, ki bodo konkurenčne združnim.

Pred kratkim je bil že izdelan načrt za ureditev trgovin v vseh krajih, kjer je odpovedala streha. Z denarjem lanskega in predlanskega sklada bo »Gradišča« do letošnjega maja uredilo trgovino v Lisjakovi hiši na Čatežu, v Tomičevi hiši v Sentrupertu, v stavbi krajevnega urada v Dobriču, v Bregarjevi hiši v Šentlovcu, odprlo pa bo tudi trgovino na Račjem zelu. V Trebnjem bo še letos odprta trgovina v Seničevi hiši, kjer je bila nekdanja trgovina Borovo. Naslednje leto bodo na vrsti trgovine v Velikem Gabru in v Mokronogu, samopostrezna trgovina v Trebnjem pa bo morala malo počakati.

»Razumemo zadruge, toda jasno povemo, da se kot trgovci ne bomo dali izriniti iz krajev, kjer smo že imeli trgovine. Ne bi hoteli biti prekok, moram pa povedati, da bo naše podjetje konkurenčno,« je pripomnil direktor »Gradišča« tov. Marinšek.

Odpoved bo imela za ljudi v prizadetih krajih koristne posledice: brez prošnj in prikazovanja potreb bodo dobili več trgovin in — konkurenco!

Stalni rešilni avto v Trebnjem

Vodstvo baze Pomoč in informacije v Trebnjem predlaga, da bi v svoji režiiji poskrbelo tudi za prevoz ponesrečencev. Ugotovljeno je, da na avtomobilski cesti Ljubljana — Zagreb promet vsako leto naraste za polovico, močno se večja tudi število nesreč, reševalni postaji pa sta precej oddaljeni. Baza ima denar za nakup avtomobila, po njihovem mnenju bi se bilo treba dogovoriti z rešilno postajo in medsebojni odnos pogodbeno urediti. Vozilo bi bilo stalno v Trebnjem in bi bilo hitreje na kraju nesreče, prvo pomoč pa bi ponesrečencem lahko nudilo zdravstveno osebje iz Trebnjega.

Malo Loko bo prevzel Mestni arhiv

V gradu bo uredil arhivsko zbirko, kasneje pa tudi turistično postojanko

Odkar je prenehala na Mali Loku pri Trebnjem delovati gospodinjska in nižja kmetijska šola, je šlo vse rakovo pot. Posloplja ni hotel nihče prevzeti in primerno vzdrževati, delno je bilo uporabljeno za skladišča in za zasilna stanovanja.

Občina je grad ponujala marsikateremu interesentu, vendar se je vsak hitro ustrahil velikih popravil, ki bi jih

zahtevale stavbe, da bi bile spet uporabne. Škoda je bila vse večja, čeprav bi se na tistem mestu dala urediti privlačna turistična postojanka, če je že opuščena vsaka misel na obnovo gospodinjske ali kmetijske šole.

Končno se je pojavil ljubljanski Mestni arhiv, ki opravlja službo varstva arhivskega gradiva tudi za trebanjsko ob-

čino. Zavod je pripravljen v gradu hraniti arhivsko gradivo, del gradiva pa razstaviti tako, da bi bil na vpogled obiskovalcem. Predvideno je, da bo grad vključen tudi v turistično dejavnost. Pogodbo je 25. januarja odobrila trebanjska občinska skupščina.

Pomembna seja predsedstva ObSS

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Črnomelj je v ponedeljek razpravljalo o tečajem gospodarskem položaja podjetja LIČ, čevljarškega podjetja Planina in kmetijske zadrage. Sindikat je sklenil članom teh kolektivov pomagati, razen tega bo pazljivo spremljal nadaljnja dogajanja v navedenih podjetjih. Bili so mnenja, naj gre LIČ v likvidacijo. Prav tako so razpravljali o reorganizaciji zdravstvene službe. Predsedstvo ObSS Črnomelj zagovarja ustanovitev belokranjskega zdravstvenega doma z utemeljitvijo, da je Bela krajina geografsko in demografsko zaokrožena celota, da jo od Novega mesta loči masiv Gorjancev, in meni, da predpisano število zdravstvenih oseb ne bo nepremestljiva ovira.

K. W.

Rdeči petelin še vedno grozi

Črnomaljski gasilski avtomobil predstavlja v občini vse večji problem. Ker že nekaj časa ni uporaben, rdeči petelin pa se lahko vsak hip pojavi na kateri od domačih streh. Medobčinska zavarovalnica je že prispevala 7 milijonov Sdin za nakup novega gasilškega avtomobila, vendar bi morali imeti še enkrat toliko denarja. Da bi ga lahko čimprej kupili, je občinska gasilska zveza skupno z družbeno-političnimi organizacijami začela nabiralo akcije po podjetjih, kjer so za požarno varnost najbolj zainteresirani. Vsem delovnim organizacijam so že razposlali pisne prošnje, naj bi prispevale od 50.000 do 700 tisoč Sdin, upajo pa, da bodo pri odločanju upoštevali resnost položaja.

Predavanja za oficirje

Komisija za rezervne oficirje in podoficirje pri občinskem odboru ZZB Črnomelj je organizirala ciklus predavanj v okviru obrambne vzgoje. Predavanja so v Dragatušu, na Vinici, v Semliču, Starem trgu in v Adlaščinah. Ker so predavanja obvezna, bodo predani sodniku za prekrške vsi vojni obvezniki, ki bodo neopravičeno izostali.

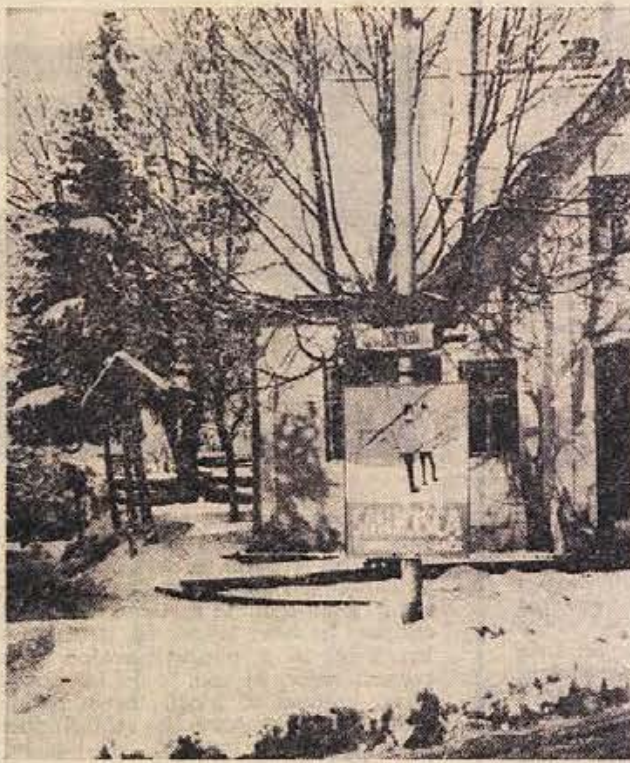
Proti zaračunavanju najemnine

Na občnem zboru Zveze borcev v Petrovi vasi so obravnavali tudi uporabo prostorov bivše osnovne šole, ki je na zahtevo občanov ostala v lasti Socialistične zveze. Kritizirali so odbor SZDL, ki hoče za uporabo družbenih prostorov zaračunavati najemnine in ni dovolil, da bi občani priredili silvestrovanje. Sprejeli so tudi sklep, da bodo s skupnimi sredstvi vseh družbeno-političnih organizacij nekdanjo šolo popravili. V kratkem pa nameravajo sklicati izredno konferenco SZDL, na kateri bodo izvolili novo vodstvo te organizacije. V vodstvu želijo take ljudi, ki bi znali bolj upravljati s staro šolo.

Svetujemo vam, da pred nakupom spomladanskega tekstilnega blaga obiščete

Deletekstil - ČRNOMELJ

NOVICE črnomaljske komune

V Črnomlju so pred kratkim namestili na križišču pred zdravstvenim domom lepo napisno tablo, ki vabi na smučišča v Črmošnjicah. Zadnje nedelje je bilo na Gačah res vse živo. Po hribu je kar mrgolelo smučarjev in žičnici sta delali, dokler nista obnemogli od napora. Mnogi ljudje, med katero je bilo izredno veliko ljubljancem, pa je izjavljala v en glas, da se gostinci sploh ne zadržajo. Če bi kdo na smučišču prodajal topel čaj, belokranjsko potico, sendviče in sploh karkoli za okrepčilo, bi lahko dobro zaslužil, toda — na kaj takega se nihče ni spomnil. Skoda! — (Foto: Ria Bačar)

Črnomaljski komunisti premalo delajo

Pretekli teden je skupina članov centralnega komiteja ZKS obiskala Črnomelj in ugotavlja delavnost komunistov v obdobju po reorganizaciji ZK

Člani centralnega komiteja ZKS Janez Hucevar, Leopold Krese in Leopold Jesenko so se 23. in 24. januarja mudili v Črnomlju. Obiskali so tovarno BELT, rudnik Kanžarica, semiško Iskro ter krajevno organizacijo 1 v Črnomlju.

Pri ocenjevanju dela aktivov so ugotovili, da so bili komunisti v delovnih organizacijah premalo delavni v obdobju po reorganizaciji nasploh, še posebno pa pri spremljanju družbeno-političnih dogajanj v njihovih delovnih organizacijah. Vse preveč so čakali navodil občinskega komiteja in stali ob strani. Komunisti imajo namreč mnogo širše delovno področje, kot si ga predstavlajo, saj spada v njihovo področje tudi sprejemanje novih članov in kaznovanje članstva. Po njihovi oceni je najslabši političnih položaj v rudniku Kanžarica, kjer se komunisti po reorganizaciji sploh še niso sestali. Ugotovili so tudi, da bi morali poživiti delo komisij pri

V nedeljo mladinska konferenca

V nedeljo, 4. februarja, bo dopoldne v Črnomlju občinska mladinska konferenca. Okoli 70 delegatov iz mladinskih aktivov bo razpravljalo o vzrokih manjše delavnosti mladine v lanskem letu, razen tega bodo sprejeli delovni program za prihodnje obdobje.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ NEKATERI LASTNIKI hiš v Luki imajo še vedno odtočne cevi speljane kar na pot ali cesto. Ker to kvira podobno naselja, poleti pa je tudi leglo različnega mrčesa, bo krajevna skupnost Črnomelj letos ukrepala proti lastnikom, ki odtočev ne bodo uredili.

■ 25. JANUARJA so se začela predavanja na soterskem tečaju za priznanje kvalifikacije. Tečaj je v osnovni šoli vsak torek, sredo, četrtek in petek od 17.15 dalje, ob nedeljah pa v dopoldanskem času. Ker je to edinstvena prilika za

poklene voznike, jih vabimo, naj se čimprej prijavijo.

■ IGRALSKA DRUŽINA iz Preloče je v nedeljo, 28. januarja, gostovala na Vinici in z igro »Moje dete« zela priznanje občinstva v nabito polni dvorani. Uprizoritev je bila v okvirju natečaja za županovo nagrado, zato je bila navzoča tudi ocenjevalna komisija. Ta je bila presenečena nad kvaliteto igranja in kostumi.

■ V NEDELJO, 4. februarja, bo ob 15. uri vinskiško prosvetno društvo »Oton Zupančič« pokazalo svoje sposobnosti z igro »Polednji moše«. Ker je bilo društvo eno redkih, ki je delalo tudi prejšnja leta, upamo, da bo prireditelj kvalitetna.

■ V ČETRTEK ZVEČER je bila v Črnomlju konferenca mestne organizacije SZDL, katere se je udeležilo okoli 120 občanov. Predsednik Franc Kure je poročal o dosežkih delu ki je bilo usmerjeno v akcijo za krajevni samopripravek, organizacijo javnih tribun, proslav in prireditelj ter razprav o delu mladine, kulturno-prosvetnih organizacij itd. Tudi krajevna skupnost je poročala o svojem delu, nato pa so sprejeli delovni načrt za mestno organizacijo SZDL in svet krajevnih skupnosti. Na konferenci so izvolili tudi polovico novih članov sveta krajevnih skupnosti.

LIČ v brezupnem položaju

Črnomaljsko podjetje LIČ je tik pred propadom — Svet za gospodarstvo občinske skupščine Črnomelj predlaga, naj bi podjetje prenehalo poslovati, da ne bo izguba še večja

Kolektiv podjetja LIČ je opozoril občinsko skupščino na izredno težak položaj, iz katerega sami ne vidijo izhoda. Podjetje izkazuje izgubo, kolikšna je, bo pokazal zaključni račun, razen tega za prihodnji mesec nimajo več naročil.

Podjetje je že lani prišlo v težave, predvsem zato, ker njihovi izdelki iz sive litine na domačem trgu ne morejo prodreti s ceno. Ker so druga tovrstna podjetja konkurenčna zaradi mehanizirane in bolj sodobne proizvodnje, LIČ nima več dela. V sedanjem izredno tež-

kem položaju se je podjetje znašlo brez skladov, ker jim tudi v dobrih časih niso odmerjali dovolj sredstev. Poleg tega niso skrbeli za obnovo mehanizacije, delali so na obrtniški način, dokler je pač šlo. Ob tem pa v preteklosti s sredstvi za osebne dohodke niso ravno skoparili.

Da 80-članski kolektiv nima nobene perspektive, so sicer na občini že lani ugotovili in priporočali priključitev BELTU, vendar je tedaj zaradi neuspelega referendumu združitev propadla.

Svet za gospodarstvo občinske skupščine Črnomelj je o sedanjem položaju LIČA razpravljal in predlagal delavskemu svetu podjetja, naj v kolektivni čimprej razpiše referendum o prenehanju proizvodnje. Verjetno bi nato sosednje podjetje BELT prevzelo osnovna sredstva propadlega LIČA in nadaljevalo svojo proizvodnjo v LIČEVIIH prostorih.

Če pa referendum ne bi uspel, meni svet za gospodarstvo, da bo morala v zadevo poseči občinska skupščina s svojimi pristojnostmi.

3183 mladih v črnomaljski knjižnici

Ljudska knjižnica v Črnomlju uspešno izvršuje svoje poslanstvo že od ustanovitve leta 1962 — Kljub težkim finančnim razmeram delo teče in bralci so zadovoljni

Hiša, v kateri je ljudska knjižnica, je bila zgrajena leta 1869; takrat je bila v njen narodna čitalnica. Uradno je bila ustanovljena sedanja ljud-

ska knjižnica v jeseni 1962 na pobudo zavoda za kulturno dejavnost, ki je prispeval tudi prve 4 milijone in inventar.

Ljudska knjižnica je 1963 izposodila 4548 knjig, leta 1965 pa že 8031 knjig. Lani je bilo manj obiska, saj so si črnomaljšani izposodili le 5876 knjig. 1965 so kupili 600 novih knjig, lani pa le 182, ker so jim zmanjšali podporo. 1966 so dobili 239.000 S din izposojnine, lani pa 225.000 S din. Ob lanskem zaključku je imela knjižnica že 5581 knjig, kar je še enkrat več kakor ob ustanovitvi.

Obiskovalcev, predvsem mladine, je bilo l. 1963 2436, 1965 4221, lani pa 3183. V ljudski knjižnici plačujejo člani poleg članarine in izposojnine še nekakšen samoprispevek. Mladina plačuje na večer 5 S din, starjši pa 10 S din. Ker pa imajo v čitalnici tudi prostor za šahiranje, je obisk te kulturne ustanove še večji.

V zadnjem času se je precej govorilo o preselitvi knjižnice. Ker pa je sedaj knjižnica na idealnem mestu, zaenkrat do premestitve ne bo prišlo. Ljudska knjižnica je pravzaprav edino mesto, kjer se lahko zbira črnomaljska

mladina, da kulturno preživi svoj prosti čas.

Letos je knjižnica predložila letni proračun v višini 4,5 milijona S din, odobrili pa so ji le 2,5 milijona. Kljub temu da je v slabem položaju, bo pod vodstvom tov. Kramariča še vnaprej poslovala ter nudila črnomaljšanom prijetne urice.

MIHA GOŠNIK

Lani izdali 211 ribolovnic

Lani so bili vključeni v črnomaljsko ribiško družino 104 člani na področju Lahinja, Kolpe in Dobličice. S sodelovanjem Vrbanske družine v sosedni Hrvaški so vložili v Kolpo 40 tisoč mladice potočne in kanadske pstrvi. V Lahinjo so vložili 245 kg somov ter 54 kg smučev. Stroški porabljanja so znašali 500 tisoč Sdin.

V njihovi družini je lani lovilo tudi precej tujih ribičev. Izdali so 211 turističnih ribolovnic. Največjo ribo je ujel neki tujec: njegov sulec je tehtal kar 12 kilogramov. V načrtu imajo, da bi njihovo področje obiskalo čim več turistov. Tujim ribičem dajejo tudi popust.

M. G.

Na obisku v delavnici lutk

Angela Ahačič iz Črnomlja se bolj zaradi veselja kot zavoljo potrebe po zaslužku ukvarja z izdelovanjem lutk v narodnih nošah

— V glavnem delava za SUPERMARKET v Ljubljani. Pred kratkim sva oddali 200 lutk, zdaj izpolnjujeva novo naročilo.

Manjše in večje lutke v belokranjskih ali slovenskih narodnih nošah prodajajo vse uglednejše prodajalne spominkov v Sloveniji, največjo izbiro pa imajo pri SUPERMARKETU v Ljubljani. Ondan smo bili v hiši, iz katere lutke potujejo v svet.

Na Belokranjski cesti v Črnomlju živi v svoji hiši 78-letna Angela Ahačič s svojo hčerko Angelco Kvas. Ne da bi jima bila sila, sta se odločili za izdelovanje lutk, pravzaprav iz posebnega veselja do lepih spominkov.

Kosi rdeče svile, zlatoga traku in bele kotenine so bili na mizi, Kvasova mama pa je iz njih na šivalnem stroju urno ustvarjala stilna oblačila.

Zanimalo me je, kako lepa lutka nastane.

— Delava po futah. En

dan režem blago, drugi dan šivam itd, dokler ni lutka oblečena s perilom od nog do glave s predpisanimi čipkastimi obrobnimi, zlatim pasom in vsem kar sodi k slovenski narodni noši.

Koliko zaslužka vam vrne en dan?

— Lahko bi jih deset, če bi imela toliko naročil, da je povedala Kvasova mama. — V življenju sem veliko prestala in najbrž zaradi tega ne morem spati. Pred 11. uro zvečer ne grem v posteljo. Če ne bi imela dela, bi mi bilo dolgčas.

Koliko zaslužka vam vrne ena lutka?

— Z Angelco sva izračunali, da je najino delo pri vsaki lutki vredno okoli 5 Ndin.

Kako imate organizirano prodajo?

Izpod rok Angele Ahačič prihajajo v trgovine lepe lutke v narodnih nošah — spominki, ki s kičem nimajo nobene zveze.

Obisk pri znanem športniku

V Metliki smo na CBE 38 obiskali znanega športnika Slavka Rajmerja. Prosili smo ga, da bi nam kaj povedal iz svoje bogate športne kariere.

Rodil se je 1905. Prvič je nastopil v javnosti 1919 v Metliki. Telovadba mu je bila takrat nekakšen konjiček, delal pa je kot mizar. Med opravljanjem službe je s pridnostjo opravljal tudi težke izpite s področja telesne vzgoje v Metliki.

Eden izmed njegovih največjih nastopov v orodni telovadbi je bil 1923 v Novem mestu. Od 55 tekmovalcev je zasedel odlično 9. mesto. Na tekmovalstvu so sodelovali tudi Leon Strukelj ter Novomeščana Kozina in Murn.

V Ljubljano je prišel 1931, kjer je služboval kot telovadni učitelj sokolske župe. Hkrati se je izpopolnjeval v Zagrebu pri telovadnem mojstru Macioniču. Istega leta je v Beogradu na vseslovenskem prvenstvu nastopal skupaj z Leonom Strukeljem. To tekmovanje je bilo zadnje pred nastopom naše telovadne vrste ljam. 1939 je odšel na orožno vaje v Slavovsko Požugo, 1941 pa je bil na fronti v Strumici. Od tam se je po težavni poti vrnil v Metliko. Kmalu se je pri njem oglasil Janez Porenta, katerega so pozneje ubili kot talca v Gramozni jami. Slavko Rajmerja je pridobil za delovanje v OF. Od 1945—1948 je bil v Karlovcu s 13. proletarsko brigado. Tudi tam se je udeleževal na športnem področju.

Ob koncu pogovora smo ga vprašali, kaj misli o naših sedanjih telovadnih. Odgovor je imel takoj pripravljen: »Takšne telovadne vrste še nismo imeli. Prav vsi njeni člani so odlični športniki. Zelo rad pa bi še nekaj povedal: kadar gledam po televiziji našega Cerarja, se vedno tresem ob njegovem nastopu. Miro je res odlični športnik, samo preskromen je. Pred smrtjo pa imam še eno željo: rad bi se s Mirom rokoval ter izmenjal z njim nekaj besed.«

Ob koncu pogovora smo ga vprašali, kaj misli o naših sedanjih telovadnih. Odgovor je imel takoj pripravljen: »Takšne telovadne vrste še nismo imeli. Prav vsi njeni člani so odlični športniki. Zelo rad pa bi še nekaj povedal: kadar gledam po televiziji našega Cerarja, se vedno tresem ob njegovem nastopu. Miro je res odlični športnik, samo preskromen je. Pred smrtjo pa imam še eno željo: rad bi se s Mirom rokoval ter izmenjal z njim nekaj besed.«

MIHA GOŠNIK

533 kaznovanih pri sodniku za prekrške

Prekrški občanov precej naraščajo, zlasti je zmeraj več kršilcev javnega reda in miru ter cestno-prometnih predpisov

Slavo Orlič, občinski sodnik za prekrške v Metliki, je lani izrekel 533 pravnomočnih kazni, medtem ko je obravnaval 664 zadev. Lani je število predlogov za kaznovanje precej naraslo, saj jih je bilo v letu 1966 samo 488.

Zoper javni red in mir se je lani pregrešilo 162 občanov. Največ je bilo pretepopov in drznega vedenja, zato je sodnik za prekrške 14 kršiteljem odloka zoper javni red in mir izrekel zaporno kazen. Skupno so dobili 230 dni zopora.

Največji porast je bil lani dosežen pri kršitvi cestno-prometnih predpisov, verjetno zato, ker močno naraščalo število vozil. Kaznovanih je bilo 150 občanov samo zato, ker su se z mopedi vozili brez izpi-

ta. Kršilcev drugih prometnih predpisov pa so imeli 104. Lani so odevzeli 9 voznikov vozniško dovoljenje zaradi vinenosti, opažajo pa, da je med kršilci cestno-prometnih predpisov precej povratnikov, zato jim izreka ožrejšje kazni.

Mladoletniki pred sodnikom za prekrške ne predstavljajo problema, sa je bilo lani kaznovanih le 18. Po priporočilu občinske skupščine bodo tudi v bodoče energično ukrepani in posegali po zapornih kaznih, kjer jih dovoljuje zakon, v primerih kršitve javnega reda in miru, če so storilci prekrškov povratniki.

Za zamudnike ni milosti

Lastnike motornih vozil s področja metliške občine so večkrat opozarjali, naj opravijo registracijo vozil. Za zamudnike so rok podaljšali celo do 25. januarja, zdaj pa za tiste, ki kljub vsemu niso izpolnili dolžnosti, ne bo več milosti. Neregistriranim vozilom bodo enostavno odvzeli evidenčne tablice.

Mladina »BETI« pripravlja igro

Učenke poklicne šole tovarne BETI v Metliki so začele pod vodstvom učiteljice slovensčine Dragice Nenadič študirati Borove »Raztrgance«. V moških vlogah bodo priskočili šolarjem na pomoč mladini, ki so v rednem delovnem razmerju. Nekaj vaj so imeli že v šolskih učilnicah, nekaj pa na odru TVD Partizan. Uprizoritev je predvidena v marcu.

M. G.

OD BESED K DEJANJEM, IN TO TAKOJ

Metlika: s kulturo mislijo resno

Za tri vrste kulturno-prosvetnega dela so določili odgovorne ljudi — Točen delovni načrt za letošnje stalne prireditve, proslave in gostovanja — Posvet s kulturniki je bil res koristen!

Na posvetu s kulturno-prosvetnimi in družbeno-političnimi delavci, ki ga je v Metliki sklical podpredsednik občine Slavo Prevaljšek, so se temeljito pogovorili o nadaljnjem delu na področju kulturne in prosvete.

Bili so enotni v mišljenju, da je treba prekiniti z dosedanjim mrtvilom, zato so takoj določili odgovorne za bodočo kulturno dejavnost v

okviru šolskega izobraževanja, za dejavnost v kulturno-prosvetnih društvih in za skupino, ki bo gostovala doma in v tujini.

Dogovorili so se, da bodo nekatere že znane metliške prireditve, kot so za pusta, Igraj kolce, ovetlični teden itd., prirejali še naprej. Razen tega bodo bolj pripravljali proslave za državne praznike, letos pa nameravajo organizirati še posebno proslavo v čast 25.letnice ustanovitve XV. belokranjske brigade. Metličani, predvsem njihova folklorno-lamburaška skupina, se bodo udeleževali gostovanj po Dolenjski, vabijo pa jih tudi na Bled in v Italijo.

Za gostovanje drugje bodo osnovali večjo skupino folkloristov, tamburašev in pevcev, ki bo nastudirala celovečeren samostojen spored. V načrtu imajo tudi obnoviti pevski zbor, za katerega po iščejo novega pevovodjo. Prav tako bi radi dobili režiserja, ki bi profesionalno ali honorarno prevzel vodstvo igralske skupine.

Na sestanku so ugotovili, da že zdaj dobro dela edino le metliška godba. Ima nekaj novih instrumentov in kar 25 resnih, mlajših novih članov.

Delovni načrti so še obširnejši, a v celoti jih ne moremo navesti. Odgovorni za po-

samezne dejavnosti bodo v kratkem izračunali, koliko bi za delo potrebovali denarja, nakar bo materialno plat reševala občinska skupščina skupno s delovnimi organizacijami.

SPREHOD PO METLIKI

■ DRUŠTVO MOJSTROV, ki mu predseduje Darko Barbič (tajnik je Božidar Flašman, blagajnik Silvo Mihalčič) je 14. januarja imelo občni zbor. Društvo ima zadnja desetletja predvsem značaj pogrebne družbe in opravlja vse usluge pri pogrebi. Člani, ki so plačali pristopnino in določeno članarino, imajo brezplačen pogreb zase in najbližje svoje (ženo in otroke, dokler se ti ne poroče), medtem ko drugi plačajo usluge po sprejetih tarifah. Društvo steje danes 111 članov.

■ FRED KRATKIM je tov. Karel Mertek iz urbanističnega zavoda Projekativni atelje v Ljubljani na občinski skupščini tolmarno popravičen in dopolnjen urbanistični načrt mesta Metlike. Kot je znano, se je pričelo mesto zadnja leta naglo razvijati, tako da je bilo treba prejšnji načrt popraviti, obenem pa zajeti v program ves razvoj občine. Med drugim so bili ok Kolpi določeni rekreacijski centri, kajti ta reka in njen

Jutri ne zamudite predavanja

Znova opozarjamo na predavanje prof. inž. Ivana Klemenčiča o naših izseljencih v Kanadi in ZDA. Predavanje s skioptičnimi slikami, ki bo v petek, 2. februarja v sobi sobi občinske skupščine, organizira Turistično društvo v Metliki. Naslednji večer bo prof. Klemenčič isto predavanje ponovil na Suhorju.

Gneča na zboru volivcev

V ponedeljek je bil ob 19.30 v metliški kino dvorani zbor volivcev za mesto Metlika in Berčice. Dvorana je bila nabito polna občanov, ki so razpravljali o urbanističnem programu občine in urbanističnem načrtu mesta, o gospodarskih in komunalnih zadevah ter o uvedbi krajevne samoprispevka. Tudi na občnem zboru volivcev so se zanj izrekli, še prej pa je okoli 800 občanov od približno 1300 volivcev s podpisom potrdilo sprejetje samoprispevka. Redki so bili tisti, ki so odklonili podpis in denar za gradnjo gasilskega doma, pač pa so bile pri zbiranju podpisov težave z zaposlenimi, ki delajo v izmenah.

Odporni proti gripi

Medtem ko v Novem mestu divja gripa, čez Gorjance v Metliko do 24. januarja bolezen še ni prišla. Metličani so se doslej izkazali kot odporni, verjetno zato, ker je bilo precej občanov preventivno cepljenih.

Prav zares: banda huliganov

Metličani so že do grla siti razgrajanja med filmskimi predstavami in pravijo, da ne bodo hodili več v kino, če ne bodo odgovorni znali napraviti reda v dvorani. 24. januarja, pri predstavi ob 19.30, ko so predvajali film »Banda huliganov«, je skupina jrkoltnov na paglavceve spel razgrajala. Vpili so, se naglas smejali, žvižgali in se ogovarjali s takimi izrazi, da jih niti kosmato uho ne bi moglo prenesti. Do kdaj bodo mirni obiskovalci filmskih predstav še prisiljeni prenašati domačo bando huliganov?

Program turizma v metliški občini

Regionalni program razvoja metliške občine na tapeti — Metličani se zavedajo, da turizem prinaša dobiček

Pretekli petek so zastopniki Dolenjske turistične zveze in Zavoda za izobraževanje in Zavoda za izobraževanje in Zavoda za izobraževanje v Metliki o regionalnem programu razvoja metliške občine. Zbrali so namreč številne klimatske, zemljepisne, zgodovinske, turistične in druge podatke, iz katerih naj bi programirali turizem v prihodnjih letih. Ta je na žalost v metliški občini v primeri z drugimi državami, pa tudi v primeri z razvitejšimi predeli Slovenije (Gorenjska, Koprsko) še prav v povojih, čeprav ima lepe možnosti za razvoj te panoge. Nekaj deset let ležišče v družbenem sektorju in niti dvajset zasebnih turističnih sob na območju občine so pač šele prvi koraki na poti v turizem. Res, da je Kolpa močno v kopalskem in ribolovnem pogledu zanimiva reka, vendar premnoge turiste moti neenotni ribolovni režim v naših in hrvaških ribiških družinah, pomanjkanje kampov in urejenih kopališč, predvsem pa slabe makadamске ceste v sosednji republiki, ki motiriziranim turistom branilo, da bi se odločili za tranzitno pot prek Metlike in njenegega področja.

Vendar je na vse te pojave treba gledati optimistično, saj se stanje iz leta v leto izboljšuje. Po navedenem programu ima metliška občina dvajset krajev, ki so privlačni za tranzitni, izletni, stacionarni vinogradniški, lovski, ribiški in še kakšen turizem.

Tu se vrste kraj ob asfaltirani cesti od Jugorja do Gradca, pa vasi ob Kolpi od Rožakovca do Podzemlja; nadalje vinogradniški predeli, kakršna sta Vinomer in Radovica. Ne manjka pa seveda vmes kulturnozgodovinskih in umetnostnih spomenikov (na primer Kučar in Rosalnica s Tremi farami).

V vse te kraje bo treba še veliko investirati, da omenimo samo napeljavo pitne vode, urejene cestne dostope, kampje in podobno. Potruditi se bo treba, da se bosta domači in tuji turist čim dalj zadržala v teh naseljih. Moramo se namreč zavedati, da se na področju turizma veliko lažje vključujemo v mednarodno delitev dela kot pa v industriji. Pravi prizadevni turizem prinaša dobiček, zato ni nikjer rečeno, da ne bi s primerno zavzetostjo tudi za metliško občino čez leta postal pomemben vir dohodkov.

Da bi bili v programiranju turizma doseženi čim boljši rezultati, bodo na prihodnji sestanek povabljeni tudi zastopniki projekativnega ateljeja v Ljubljani, ki izdelujejo dolgoročni perspektivni načrt razvoja metliške občine.

J. D.

Jasno: hočejo svoj zdravstveni dom

V Metliki in Črnomlju so se odločili za združitev obeh zdravstvenih domov v nov — Belokranjski zdravstveni dom — Komisija za združitev že dela, kolektiva pa bosta imela ponovno referendum

Najprej je treba povedati, da oha zdravstvena domova v Beli krajini ne izpolnjujeta pogojev za ustanovitev samostojnega zdravstvenega doma, kakršne predpisuje zakon o reorganizaciji zdravstvenih služb. Čeprav si posamezna področja v Sloveniji prizadevajo, da bi postala izjema, zakon še ni omajen. Kot je videti pa Belokranjski se vedno upajo na to.

Metlika in Črnomelj sta se odločila za svojo pot. Upati je le, da je dobro premišljeno in zaščiteno od konca. Za združitev in ustanovitvijo

samostojnega zdravstvenega doma pride namreč še verifikacijska komisija, ta pa ima precejšnje strokovne zahteve.

Trenutno razpolagamo le z naslednjim podatki o reorganizaciji zdravstva v Beli krajini: na skupni seji svetov za zdravstvo občinske skupščine Metlike in Črnomelja so se odločili za samostojen belokranjski zdravstveni dom. Imenovali so tudi komisijo za reorganizacijo sedanjih zdravstvenih domov. Za predsednika komisije je bil izvoljen dr. Eugen Bienefeld, člana pa sta dr.

Vlado Mušič in Franc Cižerman.

Komisija se je 17. januarja sestala v Črnomlju in sprejela nekaj sklepov za nadaljnje delo pri združevanju kolektivov in za ustanovitev novega zdravstvenega doma.

Na prvi seji je bila komisija mnenja, da je nujno potrebno izvesti referendum o enakopravni združitvi zdravstvenih domov, razen tega pa so predlagali, naj bi z imenovanjem direktorja novega zdravstvenega doma še počakali.

Zakaj je voda prepočeni?

Inž. Peter Ivanetič, odbornik občinske skupščine:

»Prepričan sem, da bomo morali kmalu seči v voje žepe, če bomo hoteli imeti v Novem mestu zadovoljivo preskrbo pitne vode. Stanje preobremenjenega, dotrajanega — kot pravimo — vodovoda me skrbi. Ob še večji obremenitvi cevovodov bi se lahko zgodilo, da bi nadomna ostali brez vode. Tega trenutka pa ne želim dočakati.»

Priloge za nov vodovod bi morali pospešiti, hkrati pa zbrati denar za izgradnjo. V programu je zapisano, da bi ta vodovod, ki bi imel zajetje na šentjernejskem polju in bi med drugim napajal tudi Novo mesto, stal milijardo Sdin. To ni malo denarja, in se sprašujem, če homo gospodarsko dovolj močni, da ga bomo zbrali. Vem, da še nismo mogli in da še dolgo ne bomo. Kje torej dobili denar?

Za na skupščinski seji sem opozoril na ta problem. Ko sem o tem govoril, sem imel v mislih tole: če je vodovod na ekonomskem računu in če vemo, da niti ustrezno komunalno podjetje niti občina niti kdo drug ne bo imel toliko denarja, da bi jamčili za izgradnjo vodovoda, bi bilo edino pravično, da bi denar zbrali porabniki vode. Zbirati bi morali prirediti takoj, seveda namensko zbirati. Vodarni, ki jo zdaj plačujemo, namreč ne bo dala niti približno tistega, kar porabniki lahko plačamo. Vodo bi morali podražiti. Naposled tudi ne vidim razloga, zakaj ne bi znatnega dela za nov vodovod prispevali porabniki!«

Priporočilo skupščine

Delovne organizacije v novomeški občini so dobile te dni pismo s priporočilom občinske skupščine, naj prispevajo del sredstev iz skladov skupne porabe za poživitev kulturne dejavnosti v občini. Za priporočilo se je občinska skupščina odločila na decembrski seji in že takrat sklenila, da se bodo sredstva za kulturno dejavnost poslej zbirala na tekočem računu občinskega sveta ZKPO v Novem mestu.

Lani 89 črnih gradenj

Po podatkih inšpekcijske službe je lani v novomeški občini zidal 246 zasebnikov, od tega 89 takih, ki niso imeli gradbenega dovoljenja. Leto prej je zidal 222 zasebnikov, med katerimi jih 82 ni imelo gradbenega dovoljenja. Črne gradnje v novomeški občini so se v zadnjih letih precej pomnožile. Podatki ne upoštevajo adaptacij stanovanj, dozidav, nadzidav, postavljanih gospodarskih poslopij, garaž, vikendov in drugih del. Zanimivo je, da je bilo lani na področju zasebnih gradenj porabljenega skoraj toliko denarja kot za zidavo družbenih stanovanj.

V Žuzemberku ena osnovna organizacija

Stiri osnovne organizacije Zveze komunistov v Suhinjskih krajih so se nedavno združile v enotno osnovno organizacijo ZK Žuzemberk. V Hinjah in na Dvoru imajo zdaj oddelke ZK, v Žuzemberberškem ISKRINEM obratu pa aktiv komunistov. Na ustanovni konferenci so komunisti sprejeli program letnega dela. M. S.

Za enotno občinsko organizacijo ZK

Komisije, ki delujejo pri občinski konferenci in pri občinskem komiteju ZK, so širok organ, ki predstavlja novo metodo dela v ZK — Njihovih programov zato ne gre pojmovati preozko, saj so to programi za delovanje vseh komunistov v občini

Zveza komunistov v občini se mora z reorganizacijo spremeniti v enotno občinsko organizacijo Zveze komunistov, povezano z enotnostjo misli in akcije. Nove, precej večje krajevne organizacije ZK v novomeški občini ter pet organizacij ZK v delovnih organizacijah so precej spremenile dosedanje organizacijske oblike v Zvezi komunistov. Ob tem je treba iskati nove metode dela ZK, saj želimo doseči, da bi se ZK uveljavila kot subjektivni činitelj med množicami ter kot glavni pobudnik in nosilec najnaprednejših idej. Ena izmed takšnih novih metod dela so komisije: tako komisije občinske konference ZK, kot tudi komisije komiteja. Komisije ustanovljamo z namenom, da bi oživile delo članov Zveze komunistov na vseh področjih.

Občinska konferenca ZK je sorazmerno številni organ in se sestaja vsak mesec. Občinski komitej je po reorganizaciji izgubil mnoge dosedanje pristojnosti, ki so prenesene na konferenco, in je postal izvršni organ, ki urešnjuje sklepe in stališča konference.

Nove krajevne organizacije ZK in organizacija ZK v delovnih organizacijah so po številu članov precej večje, saj je zdaj v novomeški občini namesto prejšnjih 76 osnovnih organizacij vsega le 26 organizacij ZK: 21 krajevnih in 5 v večjih podjetjih. Nove, večje organizacije ZK bodo povečale vpliv ZK v občini, razen tega bo manjše število organizacij pripomoglo k preraščanju Zveze komunistov v eno samo občinsko organizacijo, ki jo sestavljajo vsi komunisti. To veliko organizacijo pa mora povezovati enotnost misli in akcije.

Komisije občinske konference ZK in komiteja so ob tem zelo važni organi. V času med zasedanji konference oživljajo in povezujejo delo organizacij ter hkrati posredujejo komiteju in konferenci sliko o stanju v ZK v občini.

Po sklepu občinske konference imamo v novomeški organizaciji ZK 7 komisij: eno za družbenoekonomske odnose, eno za organizacijo in razvoj, eno za družbeno-politične odnose in idejno-politične probleme ter eno za delovanje komunistov na kulturnem

in prosvetnem področju. Razen naštetih komisij delujeta pri konferenci še dve: kontrolna komisija in revizijska

V slaščičarni večja izbira

Kolektiv Slaščičarne na Glavnem trgu v Novem mestu se je pred nedavnimi priključili Solškemu centru za gostinstvo. Priključitev k ustanovi, ki si je v dokaj kratkem času pridobila dobro ime, se bo poznala v njih-

Spet zdravnik po želji?

25. januarja je izvršni odbor pri skupščini zdravstvenega zavarovanja v Novem mestu sprejel osnutek novega pravilnika o zdravstvenem varstvu zaposlenih občanov. Osnutek daje zavarovancem možnost, da si zdravnika in zdravstveni dom izberejo po svoji želji, določa pa, kakšne bi bile zavarovančeve obveznosti, če bi iskali varstvo v dražjih zdravstvenih ustanovah, kot so na novomeškem območju. Veljavni pravilnik ni priznaval prostre izbire zdravnika in zdravstvenih zavodov. Osnutek novega pravilnika je že v javni razpravi pri zdravstveni službi, občinskih skupščinah, občinskih sindikalnih svetih in večjih delovnih organizacijah.

Nov poskus z naselitvijo Ciganov

Občinska skupščina v Novem mestu podprla koristne predloge komisije za reševanje ciganskega vprašanja — Cigani domači obrtniki?

Ker pri dosedanjem reševanju ciganskega vprašanja niso zalegli niti mili niti ostrer ukrepi, je komisija za to vprašanje predlagala občinski skupščini nov poskus: vse v novomeški občini živeče Cigane bi za stalno naselili v okolici Novega mesta, šentjerneja in žuzemberka, jim dali pitno vodo, javno razsvetlavo in sanitarije ter poskrbeli, da bi se otroci šolali, za delo sposobni pa zaposlili. Preselitev ne bo zadela tistih ciganskih družin, ki že bivajo v zaprtih prostorih.

V razpravi na seji občinske skupščine 8. decembra so predvsem poudarjali, da bi s stalno naselitvijo ciganskih družin onemogeli Ciganom, da bi nadalje živeli nenadzorovano, da bi po mili volji kradli in splah kršili zakone, od-

loke in druge uredbe, ki jih morajo spoštovati, upoštevati in se jim podrežati vsi drugi občani. Stalna naselitev pa bi, kot so menili odborniki, omogočila tudi izvajanje ene najpomembnejših družbenih za-

Pravice za 7.595.000 Ndin?

Izvršni odbor skupščine zdravstvenega zavarovanja kmetov je pripravil na podlagi novega zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov predlog za splošen akt, po katerem bodo kmečkimi zavarovancem priznane pravice do zdravstvenega zavarovanja in določene obveznosti do sklada. V torek, 30. januarja, je predlog sprejela tudi skupščina. Iz gradiva je razvidno, da bi bilo potrebno za pravico kmečkimi zavarovancev zagotoviti 7.595.000 N din. Do 18. februarja bo javna razprava o predlogu izvršnega odbora.

Predsedniki in tajniki občinskih konferenc SZDL so 24. januarja na posvetu v

komisija, pri komiteju pa kadrovska komisija.

Tokrat ne bomo opisovali programa dela komisij, poudarili bi radi le tole: komisije bodo delovale s članstvom ZK na vseh področjih. Predstavljajo novo metodo dela ZK v občini in zato njihovih programov ne smemo pojmovati ozko, kot programe za delo tistih komunistov, ki so člani komisij, ali pa mogoče kot program komiteja. Programi dela komisij so veliko več: so program, po katerem se bo odvijalo celotno delovanje komunistov v občini. Gre torej za delovni program občinske organizacije ZK.

vem delovanju. Tako nameravajo že prve dni februarja pripraviti nekoliko širši izbor zahtevnih jedi, kot so razni pudingi, palačinke in marsikaj drugega, kar bo gotovo razveselilo tiste, ki so takšnih reči v našem mestu pogrešali.

V postrežbo se bodo vključili tudi gojenci šole, ki bodo ob istočasnem praktičnem delu skušali nuditi obiskovalcem kvalitetne in hitre usluge.

Bomo videli, ali nas bodo slaščičarji resnično presenetili.

Naloge trgovine in novi odloki

Prva dva odloka o novi urbanistični dokumentaciji

Poročali smo že, da je občinska skupščina v Novem mestu 28. decembra sprejela priporočila glede razvoja trgovine. Odborniki so v razpravi predvsem poudarjali, da mora trgovina delovni čas v prodajalnah prilagoditi prostemu času zaposlenih občanov. Ko so še kar ugodno ocenili dosedanja prizadevanja trgovine, so pripomnili, da se bo treba poslej na podeželju posvetiti razvoju, v mestu pa predvsem specializaciji trgovine.

V obširnejši razpravi o lovstvu in ribištvu so poudarjali, da je potrebno zagoto-

Vasem bo ostalo največ

V KS Mali Slatnik bodo v dveh letih zbrali 41.633 Ndin krajevnega samopriskveka — Občani soglašali z načinom delitve samopriskveka

V krajevni skupnosti Mali Slatnik so občani na nedavnih zborih, ki so bili po vseh vaseh in posebeh v zaselku Blatniki, sprejeli sklep o uvedbi samopriskveka in delovni načrt za dve leti ter način delitve denarja za skupne potrebe in potrebe posameznih vasi.

Računajo, da bodo v dveh letih zbrali 41.633 Ndin krajevnega samopriskveka. Vasem bo ostalo 24.972 Ndin ali 60 odstotkov, za skupne potrebe pa bo pozabljeno 16.663 Ndin ali 40 odstotkov. Na Potovem vrhu so predlagali, naj bi jim ostalo malo več denarja za popravilo poti.

Z delom samopriskveka za skupne potrebe bodo uredili gramoznico, pokopališča v Smolenji vasi, na Velikem Slatniku in na Potovem vrhu in pomagali gasilskim društvom v Smolenji vasi in na Potovem vrhu oziroma Velikem Slatniku.

Za kulturno dejavnost bodo predvidoma dali iz skupnih sredstev 7200 Ndin. Menijo, da bodo s tem lahko priredili nekaj zdravstvenih, kmetijskih in drugih predavanj, organizirali proslave, podprli prosvetna društva itd. V vaseh bodo z denarjem, ki jim bo ostal (60 odst.), po-

pravili poti, napajališča, pričišča in očistili ter uredili nekaj studencev.

Jože Rajk iz Gabrja: »Sem šofer pri IMV in odpeljem vsak dan z avtobusom 70 delavcev v Novo mesto. Na tej progri opravi osem voženj. Razen tega odpeljem vsak dan iz Gabrja 30 otrok v Brusnice in jih spet pripeljem. Avtobus vozim že šesto leto. Po cesti kakršno imamo, je še z osebnim avtom težko priti v Gabrje. Za avtobuse in druga večja motorna vozila pa je težko. Dvoje takih vozil se ne more srečati. Res je zadnji čas, da bi to cesto razširili!«

Prvi določa naselja in območja, za katere je potrebno napraviti urbanistične in zidavalne načrte ali urbanistični red, drugi pa naselja in območja, ki jih bo potrebno urejati z urbanističnim redom.

S štirimi odloki je skupščina sprejela spremembe in dopolnitve v občinskem statusu, družbeni pomoči borcem NOV, izdatkih za potne in druge stroške svojih upravnih organov, odbornikov, članov svetov in komisij ter drugih skupščinskih organov.

Skupščina je potrdila investicijski program VODOVODA za leti 1968 in 1969, dala soglasje k sklepom o ustanovitvi zdravstvenega doma v Novem mestu in soglasje k stopnjam dodatnega prispevka za zdravstveno zavarovanje.

viti tema panogama, da bosta uspešneje pospeševali lovski oziroma ribiški turizem.

S posebnim odlokom je skupščina določila način začasnega financiranja proračunskih potreb občine v prvem tromesečju leta 1968. Odlok pravi, da se sme v tem času porabiti vsota, ki ne bo večja od četrtine lanskih proračunskih dohodkov.

Sprejeta sta bila tudi odloka, ki ju je predlagalo Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij.

Novo vodstvo pri ribičih

Ribiči iz RD Novo mesto so na letnem občnem zboru 14. januarja izvolili tudi novi upravni odbor.

Ce želimo oceniti dejavnost ribiške organizacije v preteklem letu, ne morem mimo dejstva, da je organizacija kot celota napravila precejšen korak naprej. Solidno gospodarjenje in urejeno poslovanje sta vzbudila pri ribičih zaupanje v organizacijo, ki ima vse možnosti za še hitrejši napredek.

Na zadnji seji odbora so ribiči izvolili novo vodstvo. Predsednik je FRANCI FURLAN, podpredsednik FRANC KOTNIK, tajnik BRANE SUHY, gospodar dr. IVO PODERGAJS in blagajnik SLAVKO TESAR.

Mislim, da se bodo ribiči strinjali z menoj, ko trdim, da je prejšnji odbor napravil veliko dobrega za razvoj ribišstva in mu gre javna zahvala. Sd

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: dr. Lavo Morica, Alojz Šašek, Matiji Grandžič in Draža Dolinar, člani kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Marita Plantan, Mila Irt in Ivan Jakša, člani kolektiva Novoleks, Novo mesto; Betka Kuplenik, Pepca Badovinac, Milan Bevc, Drago Brezovar, Franc Kramaršič, Franc Senčar, Alojz Novak, Ijubica Hamin in Srečko Daničič, člani kolektiva Krka, tovarna zdravlil Novo mesto; Alojz Avbar, član kolektiva Dolenjskih Toplic; Boris Rajk, član kolektiva Novoles, Straža; Franc Prime, delavec iz Gotne vasi; Franc Zupancič, Janez Senica, Karel Pezdirec, Franc Cesar, Karel Kmet, Nevenka Avguštin in Franc Kren, člani kolektiva Bor, Dolenjske Toplice; Stefan Hliš in Jože Dragan, člani kolektiva Pionir, Novo mesto; Jože Juršič, kmet z Dolže; Martin Rukša, upokojenec iz Brusnice; Pavla Bradac, gospodinja iz Soteske; Marija Bradac, gospodinja iz Dolnjega Polja; Anica Muzerli, gospodinja iz Semice; Marija Umek, članica kolektiva Kmetijska šola Grm.

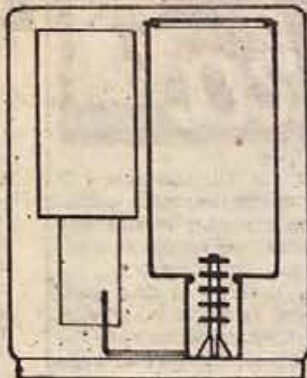
Popolno izgorevanje gorilnega olja, torej večjo ogrevno moč pri enaki porabi olja, izgorovalni prostor brez saj, ogrevane prostore brez neprijetnega vonja po gorilnem olju - vse to dosežete, če v vašo oljno peč vstavite

žarilni vložek

Proizvajalec:

INKOP

Industrija kovinske opreme
KOČEVJE

tako postavimo vložek v oljno peč

DIJAŠKI DOM MAJDE ŠILC, ŠMIHEL PRI NOVO MESTU

vahi sodelavce za

- glasbeno vzgojo in pevski zbor,
- ritmiko in folkloro,
- sportne dejavnosti,
- dramatiko.

Interesenti dobijo informacije v upravi doma ali po telefonu 21-109.

3. febr. 2. DNP

na Otočcu!

Kmetijska zadruga ŽUŽEMBERK

nudi

pri prevzemu nad 300 kg umetnih gnojil in 200 kg semenskega krompirja IGOR in drugega poljskega orodja

ŠESTMESEČNI BREZ-OBRESTNI KREDIT

Če želite velik pridelek sena, posipajte travisca takol z tomaževo žlindro! Sklepamo kooperacijske pogodbe za mlade bikce. Za nabavo bikcev in krmil nudimo kredit. Na kredit nudimo vse vrste gospodinskih strojev in POHISTVO.

Komisija za razpis delovnega mesta KMETIJSKE ZADRUGE ŽUŽEMBERK

razpisuje mesto

DIREKTORJA

Pogoji: višja strokovna izobrazba kmetijske smeri in najmanj 10 let delovnih izkušenj v kmetijski proizvodnji ali priznana srednja strokovna izobrazba in najmanj 6 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih. Poleg izpolnjevanja navedenih pogojev morajo biti kandidati splošno družbeno in politično razgledani ter imeti organizacijske sposobnosti za vodenje delovne organizacije.

Ponudbe je treba dostaviti v 30 dneh po objavi razpisa s kratkim življenjepisom in dokazali u izobrazbi in delovnih izkušnjah z oznako na zaprti kuverti: »Za razpisno komisijo«.

STE V ZADREGI ZA DARILO?

Šopek nageljčkov je primerno darilo za vsako priložnost! Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije Čatež

Izredna priložnost za ugoden nakup!

V vseh prodajalnah

NOVOTEHNE

- NOVO MESTO
- TREBNJE
- KRŠKO
- METLIKA

12

mesečni kredit

- brez obresti
- brez porokov
- brez pologa

za superavtomatske pralne stroje

GORANJE

PS - 275 in PS - 652

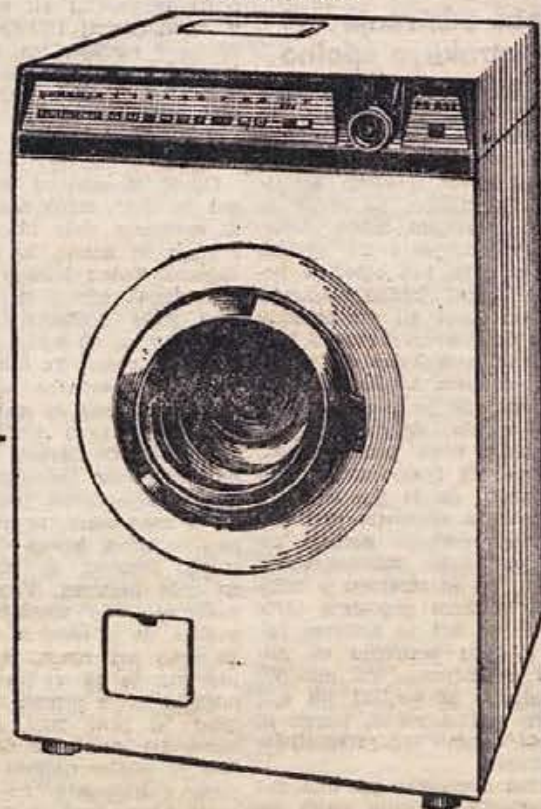
6

mesečni kredit

pod enakimi pogoji za vse štedilnike

Tovarna **GORANJE** iz VELENJA daje

12-mesečno garancijo in po želji kupca priključuje pralne stroje.

STOP

radio
televizija
film
beat
REVIJA

Že to soboto v prodaji

OPEKARNA KANIŽARICA ČRNOMELJ

razpisuje prosto delovno mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE za nedoločen čas.

Pogoji: dovršena redna srednja ekonomska šola - lahko tudi začetnik.

Prednost imajo kandidati iz področja Bele krajine. Kandidati za razpisano delovno mesto naj pošljejo svojo vlogo z življenjepisom in dokazili o izobrazbi na upravo podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

NE HODI DOMOV BREZ

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Dolenjskem listu - zanesljiv uspehi! Prejete ga 130 tisoč gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenih in vojakov doma in po svetu! - Poskusite!

RAZGLAS ROKA

ZA PRIGLASITEV SEČNJE LESA V SEČNI SEZONI 1968/69

Na podlagi določil 12. člena pravilnika o določanju količin lesa za domačo uporabo GG Brežice objavljajo gozdni obrati Brežice, Kostanjevica, Krško, Mokronog, Planina pri Sevnici, Radeče in Sevnica

ROK ZA PRIGLASITEV SEČNJE LESA V SEČNI SEZONI 1968/69

Gozdni posestniki, ki imajo gozdove na področju zgoraj navedenih gozdnih obratov, naj prijavijo sečnje v svojih gozdovih, kakor tudi izven gozdov v roku

od 1. februarja do 15. marca 1968

Kraj in čas priglasitve v navedenem roku bodo gozdni obrati objavili na krajevno običajne načine.

Vsak gozdni posestnik mora ob priglasitvi sečnje izjaviti, koliko od skupno priglase količine lesa za sečnje bo imel za domačo uporabo lesa za kurjavo in tehničnega lesa in koliko je namenil za prodajo. Če ima gozdni posestnik zaradi večjih popravil stavb v svojem gospodarstvu ali novih gradenj večje potrebe po tehničnem lesu, mora ob priglasitvi sečnje obvezno predložiti potrjeno gradbeno dokumentacijo. Priglasitev je sicer možno opraviti tudi pisмено na gozdni obrat, vendar pod pogojem, da lastnik gozda v pismini prijavi navede vse podatke o gozdu ter v kakšne namene potrebuje les. V razpisnem roku so priglasitve sečenj proste plačila.

Izven razpisnega roka gozdni obrati ne bodo več sprejemali priglasitev, razen za posebne potrebe v primeru elementarnih nezdod.

V torek opoldne smo iz kupa 255 novih naročilnic izžrebali spet 10 knjižnih nagrad za:

Franja Stupica, Velike Lašče 73; Viktor Krajnik, Senovo 135; Vanja Osterc, Poljska pot 4/a, Sevnica; Anica Zornik, Ribjek 8 pri Mokronogu; Ana Brložnik, Gubčeva 1, Brežice; Jože Kranjc, Šeškova 9, Kočevje; Miko Pečarič, Drašiči 29, Metlika; Ivan Jenič, Gor. Lakovnice pri Novem mestu; Julka Rajmer, Kolo-dvorska 40, Črnomelj in Milka Bregar iz Ribnice 118 na

Pozdravlja vas vaš

DOLENJSKI LIST

Za naše

Društvo prijateljev mladine iz Velikega Podloga pri Leskovcu je poslalo po banki te dni za naše trojčke 23.000 Sdin, podmladkarji Rdečega križa iz Šole v Vel. Podlogu pa so zbrali zanje 18.228 Sdin in priložili še tole pisemce:

»Podmladkarji RK osnovne šole Vel. Podloga smo zbrali za dolenske trojčke 18.228 Sdin in jih toplo pozdravljamo!«

Po banki smo dobili torej 41.228 Sdin,

na blagajni Dolenskega lista pa so pri-spevali za trojčke:

Antonija Jež iz Kanade 5.723 Sdin, osnovna šola z Blance pa je zbrala 15.000 Sdin, Skupaj torej ta teden 61.951 Sdin. SKUPAJ ZBRANO do 30. januarja: 1.063.360 Sdin.

Vsem dosedanjim darovalcem se lepo zahvaljujemo, vsem bralcem in naročnikom pa trojčke in našo akcijo še vnaprej priporočamo!

DOLENJSKI LIST

OD 24. DO 30. JANUARJA:

1554 novih!

VESELA NOVICA je pripravljena tudi za ta teden: še 255 novih naročnikov so nam pridobili številni prizadevni sodelavci, ki hkrati želijo, da podaljšamo zbiranje novih naročnikov do konca februarja! SKLEP: akcijo podaljšujemo do 29. februarja 1968 z vsemi dosedanji pogoji! — Stanje v torek opoldne:

BREZICE	201
ČRNOMELJ	114
KOČEVJE	174
KRSKO	128
METLIKA	44
NOVO MESTO	225
RIBNICA	59
SEVNICA	136
TREBNJE	94
Razne pošte:	307
Inozemstvo	72

»Dostej sem nabrala 55 novih naročnikov Dolenskega lista. Vesela sem, da sta bili med njimi tudi dva naročnici obdarjeni z lepimi knjigami. Sama sem bila pri Korenetovih v Segonjah in se prepričala, da so pomoči resnično zelo potrebni. S kolegico Fauiko Tomazin sva zanj zbrali med člani našega kolektiva 117.200 starih dinarjev. — Če imajo naročniki pripombe k listu? Nisem naletela na tak primer. Ljudje ga imajo radi, ker je domač in zanimiv. Pišite odkrito, prizadeto, šibajte napake, pokažite še več iz življenja naših ljudi, in zanimanje za list boste še povečali.« svetuje Ivanka Zemljak iz konfekcije Lisca v Sevnici (na sliki).

TELEVIZIJSKI SPORED

- NEDELJA, 4. II.**
- 9.10 MADZARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Pešivec) (Beograd)
  - 9.25 POROCILA (Ljubljana)
  - 9.30 NARODNO ZABAVNA GLASBA — ansambel Stirje kovani (Ljubljana)
  - 10.00 KMETIJSKA ODDAJA (Beograd)
  - 10.45 MOKEDEJEVA MATINEJA — filmski spored za otroke (Ljubljana)
  - 14.00 NEDELJSKO POPOLDNE ZAKREB — REKA — nočemo (Zagreb)
  - 15.45 MLADOST — PARTIZAN — odbojka — Zagreb (Ljubljana)
  - 17.15 TV KAZIPOT (Ljubljana)
  - 17.35 CLOVER S FILMSKO KAMERO — DILEME — danski film (Ljubljana)
  - 19.10 BONANZI — serijski film (Ljubljana)
  - 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
  - 20.45 CIKCAK (Ljubljana)
  - 20.50 TV MAGAZIN (Ljubljana)
  - 21.50 SPORTNI PREGLED (JRT)
  - 22.20 TV DNEVNIK (Beograd)
- 19.05 PODELITEV PRESERNOVIH NAGRAD (Ljubljana)**
- 19.45 CIKCAK (Ljubljana)**
- 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)**
- 20.20 FILMSKI PREGLED IZ GRENOBLE (EVR)**
- 20.35 P. S. Pinšgar RAZVAJATA ZIVLJENJA — TV igra (Ljubljana)**
- 21.35 CIRKUS V HISI — poljski serijski film (Ljubljana)**
- 22.05 ZADNJA POROCILA (Ljubljana)**
- ČETRTEK, 8. II.**
- 15.40 POROCILA (Ljubljana)
  - 15.45 SMUK ZA MOSKE — posnetek iz Grenobla (Ljubljana)
  - 17.15 TIKTAK: Prijatelj s strehe — II. del (Ljubljana)
  - 17.30 ODDAJA ZA OTROKE (Beograd)
  - 18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
  - 18.20 NARODNA GLASBA (Skopje)
  - 18.45 REPORTAZA — ITTOGRAD (Beograd)
  - 19.05 PRAVDARJI — humoristična oddaja (Beograd)
  - 19.45 CIKCAK (Ljubljana)
  - 20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
  - 20.20 Filmski pregled iz Grenobla (EVR)
  - 20.35 CIKCAK (Ljubljana)
  - 20.40 AKTUALNI RAZGOVORI — Tvo o mladini
  - 21.45 TV DRAMA (Beograd)
  - 22.40 TEKMOVANJA V DVOSEDEBNEM BOBU — posnetek iz Grenobla (Ljubljana)
  - 23.40 ZADNJA POROCILA (Ljubljana)

RADIO LJUBLJANA

VSAR DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETER, 2. FEBRUARJA: 8.00 Glasbena matineja po madžarsko. 9.25 Ivanka Mrak poje slovenske narodne. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Chopinova mazurka. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Nada Puppl: Mlačnost krav v rejah, ki so na novo vključene. 12.40 Na kmečki peč. 14.05 Valčki in uverture. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Turistični napotki. 15.40 Kulturni glasbus. 17.05 Človek in zdravje. 18.00 Poročila — Poročila doma in v svetu. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minuta s pevko Jozico Svete. 20.00 Koncert Slovenskega okteta. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 3. FEBRUARJA: 8.00 Glasbena matineja. 9.25 Dvajset minut s našimi ansambli zabavnice glasbe. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Kar po domače. 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v februarju. 12.40 Pop-evke iz studia 14. 13.30 Priporo-

čajo vam... 14.55 Od melodije do melodije. 15.45 Naš podlistek — B. L. Pasternak: Ljudje in situacije — II. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Igramo beat! 18.15 Pravkar prispe- lo. 18.50 S knjižnega trga! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minuta s pevcom Ivom Robičem. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.10 Oddaja za naše izseljenke.

NEDELJA, 4. FEBRUARJA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — James Krüss: »Rožencvet«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite tovariši... Noša Maurer: Zveza mora ostati. 11.00—11.15 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.15 Iz operetnih partitur. 14.30—14.45 Humoreska tega tedna — J. Osenka: Kronika nekoga plaunca. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Arjeja iz Verdijevih oper. 17.30 Radijska igra — Janko Mlakar: Kako je Trebnju hodil na Triglav. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.15 Serenadni večer.

PONEDELJEK, 5. FEBRUARJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.10 Iz ju-

goslovanskih studiov. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. inž. Jože Maček: Vpliv industrijskih plinov na gojene rastline. 12.40 Dva venčka slovenskih narodnih. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.40 Nastopa mešan zbor iz Gorjanov. 17.05 Pojeta mezosopranska Božena Glavakova in tenorist Miro Brajnik. 18.15 »Signal«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minuta s pevcom Vico Vukom. 20.00 Koncert simfoničnega orkestra in zbora Slovenske filharmonije. 22.10 Radi ste jih poslušali.

TOREK, 6. FEBRUARJA: 8.08 Opera matineja. 9.25 Slovenske narodne poje Arnold Arčon. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Tone Simonič: O prodaji in kupovanju piemenske živine. 12.40 Pihalni orkestri irskih gardistov. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Iz partitur Emilia Waldteuffla. 15.20 Glasbeni intermezzo. 17.05 Igra Simfonični orkester RTV — Ljubljana. 18.45 Narava in človek —

Miran Borko: Človek in klima. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 »Olimpijske igre Grenoble 1968«. 20.00 Radijska igra — Leopold Suhadolčan: Dobri divji mož.

SREDA, 7. FEBRUARJA: 8.08 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravilje in zgodb. 9.45 Glasbena pravilja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Ivo Vome: Kako izboljšati plodnost kobil. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Igramo za nave-drilo. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naš podlistek — F. Wefel: Hotelško stopnišče — I. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.15 Odskočna deska. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Olimpijske igre Grenoble 1968. 20.00 Lucijan Marija Škerjanc: »Soutien venez«. »

ČETRTEK, 8. FEBRUARJA: 8.08 Opera matineja. 9.40 Pet minut za novo pesmico. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Mirko Leskošek: Spremembe v oskrbi z gnojili v tem letu. 12.40 Domači pihalni orkestri in ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Glasbeni intermezzo. 17.05 Četrtekov simfonični koncert. 18.15 Turistična oddaja. 18.45 Jesikovaj pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Olimpijske igre Grenoble 1968. 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov. 22.10 Komorni večer.

Da, to bi bila katastrofa — če ne bi imel Francelj denarja za popravilo na hranilni knjižici

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE v Novem mestu

ali pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

NE POZABITE!

OBISČITE GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIJE NA LEDU Z NOVIM PROGRAMOM »EPISODEN«!

Revija bo od 8. do 18. februarja 1968 v sejmski dvorani v Celovcu (Klagenfurtu). Začetek revije vsak dan ob 14.30 in 19.30 — v ponedeljek, 12. februarja, ne bo predstav.

Vstopnice pri potovalnih uradih: ATLAS Zagreb, IZLETNIK Celje, KOMPAS Ljubljana, LJUBLJANA-TRANSPORT Ljubljana, PUTNIK, SAP Ljubljana, TRANSTURIST-TT Ljubljana

EPISODEN

